

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

RAHAPOLITIIKAN TOTEUTTAMINEN EUROALUEELLA

MARRASKUU 2008

ECB EZB EKT EKP

YLEISASIAKIRJA
EUROJÄRJESTELMÄN
RAHAPOLITIIKAN
VÄLINEISTÄ JA
MENETTELYISTÄ

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

RAHAPOLITIIKAN TOTEUTTAMINEN EUROALUEELLA MARRASKUU 2008

Vuonna 2008
kaikkien EKP:n
julkaisujen
kuva-aiheet on
valittu 10 euron
setelistä.

YLEISASIAKIRJA EUROJÄRJESTELMÄN RAHAPOLITIIKAN VÄLINEISTÄ JA MENETTELYISTÄ

© Euroopan keskuspankki, 2008

Käyntiosoite

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Postiosoite

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Puhelinnumero

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.europa.eu>

Faksi

+49 69 1344 6000

*Käännetty Suomen Pankissa. Kaikki oikeudet
pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupalli-
siin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde
mainitaan*

*Julkaisussa olevia säännöksiä sovelletaan
1.2.2009 alkaen.*

ISSN 1725-9576 (verkkajulkaisu)

SISÄLLYS

JOHDANTO

LUKU I

KATSAUS RAHAPOLIITTISEEN VÄLINEISTÖÖN

- 1.1 Euroopan keskuspankkijärjestelmä
- 1.2 Eurojärjestelmän tavoitteet
- 1.3 Eurojärjestelmän rahapolitiikan välineet
 - 1.3.1 Avomarkkinaoperaatiot
 - 1.3.2 Maksuvalmiusjärjestelmä
 - 1.3.3 Vähimmäisvarannot
- 1.4 Vastapuolet
- 1.5 Vakuutena olevat omaisuuserät
- 1.6 Rahapoliittisen välineistön muutokset

LUKU 2

HYVÄKSYTTÄVÄT VASTAPUOLET

- 2.1 Yleiset kelpoisuusvaatimukset
- 2.2 Pikahuutokauppojen ja kahdenvälisen operaatioiden vastapuolten valinta
- 2.3 Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat seuraamukset
- 2.4 Vakavaraisuussyistä tai maksukyvyttömyydestä johtuva tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen rahapoliittisista operaatioista

LUKU 3

AVOMARKKINAOPERAATIOT

- 3.1 Käänteisoperaatiot
 - 3.1.1 Yleistä
 - 3.1.2 Perusrahoitusoperaatiot
 - 3.1.3 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot
 - 3.1.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot
 - 3.1.5 Käänteiset rakenteelliset operaatiot
- 3.2 Suorat kaupat
- 3.3 EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku
- 3.4 Valuuttaswapit
- 3.5 Määräaikaistalletusten kerääminen

7 LUKU 4

MAKSUVALMIUSJÄRJESTELMÄ

- 4.1 Maksuvalmiusluotto
- 4.2 Talletusmahdollisuus

8

8 LUKU 5

MENETTELYT

- 5.1 Huutokaupat
 - 5.1.1 Yleistä
 - 5.1.2 Huutokauppakalenteri
 - 5.1.3 Huutokaupoista ilmoittaminen
 - 5.1.4 Huutokaupparjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet
 - 5.1.5 Huutokaupan toteuttamismenettelyt
 - 5.1.6 Huutokaupan tulosten ilmoittaminen
- 5.2 Kahdenväliset kaupat
- 5.3 Maksu- ja toimitusmenettelyt
 - 5.3.1 Yleistä
 - 5.3.2 Avomarkkinaoperaatioiden maksu- ja toimitusmenettelyt
 - 5.3.3 Pankkipäivän lopetukseen liittyvät toimet

14 LUKU 6

VAKUUSKELPOISET OMAISUUSERÄT

- 6.1 Yleistä
- 6.2 Omaisuuserien vakuuskelpoisuuden määrittäminen
 - 6.2.1 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuuskelpoisuusvaatimukset
 - 6.2.2 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuuskelpoisuusvaatimukset
 - 6.2.3 Lisävaatimuksia vakuuskelpoisten omaisuuserien käytölle
- 6.3 Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi
 - 6.3.1 Soveltamisala ja elementit
 - 6.3.2 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset

6.3.3	Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset	46	4	Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastointiin liittyvä tiedonkeruu	96
6.3.4	Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien hyväksymisvaatimukset	48	5	Eurojärjestelmän www-sivustot	105
6.3.5	Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien osuvuuden seuranta	52	6	Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat menettelyt ja seuraamukset	106
6.4	Riskienhallintamenetelmät	53	7	Lainasaamiset vakuutena	108
6.4.1	Yleistä	53	LUETTELO KEHIKOISTA, KUVIOISTA JA TAULUKOISTA		
6.4.2	Jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	54	Kehikot		
6.4.3	Ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	56	1	EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku	18
6.5	Omaisuuserien arvostusperiaatteet	57	2	Valuuttaswapit	19
6.6	Toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten omaisuuserien käyttö	58	3	Huutokauppojen toteutusvaiheet	24
6.6.1	Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli	59	4	Kiinteäkorkoisten huutokauppojen toteuttaminen	28
6.6.2	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	60	5	Vaihtuvakorkoisten euromääräisten huutokauppojen toteuttaminen	29
6.6.3	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	60	6	Vaihtuvakorkoisten valuuttaswap-huutokauppojen toteuttaminen	30
6.7	Muiden kuin euromääräisten vakuuksien hyväksyminen poikkeustilanteissa	60	7	Riskienhallintamenetelmät	50
			8	Vakuuksien muutospyyntöjen laskeminen	53
			9	Varantopohja ja velvoiteprosentit	64
			10	Vähimmäisvarantotalletuksille maksettavan koron laskeminen	66
LUKU 7					
VÄHIMMÄISVARANNOT					
7.1	Yleistä	62	Kuviot		
7.2	Vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset laitokset	62	1	Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu	25
7.3	Vähimmäisvarannoista määrääminen	63	2	Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu	25
7.4	Varantotalletusten pitäminen	65	3	Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli	57
7.5	Varantopohjan ilmoittaminen, hyväksyminen ja korjaaminen	65	4	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	58
7.6	Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättäminen	67	Taulukot		
			1	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	10
			2	Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät	26
			3	Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät	34
			4	Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät omaisuuserät	41

- 5 Euroalueella olevien alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöihin luettavien liikkeeseenlaskijoiden, velallisten tai takaajien viitteellinen luottoluokitus, jos niillä ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta **45**
- 6 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien likvidiysluokat **51**
- 7 Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat aliarvostusprosentit **52**
- 8 I–IV luokkiin kuuluviin vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit **52**
- 9 Kiinteäkorkoisiin lainasaamisiin sovellettavat aliarvostusprosentit **55**

LYHENTEET

CRD	Euroopan unionin vakavaraisuusdirektiivi (Capital Requirements Directive)
ECAF	Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi
ECAI	ulkoinen luottoluokituslaitos (External Credit Assessment Institution)
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmä 1995
ETA	Euroopan talousalue
ETY	Euroopan talousyhteisö
EU	Euroopan unioni
EY	Euroopan yhteisö
ICAS	kansallisen keskuspankin oma luottoriskinarviointijärjestelmä (in-house credit assessment system)
IDC	päivänsisäinen luotto (intraday credit)
IRB	sisäisten luottoluokitusten menetelmä
ISIN	arvopapereille annettu kansainvälinen koodi (International Securities Identification Number)
KKP	kansallinen keskuspankki
PD	maksukyvyttömyyden todennäköisyys (probability of default)
RMBD	kiinteistövakuudellinen velkainstrumentti (retail mortgage-backed debt instrument)
RT	luottoluokitusvälinepalvelu (Rating Tool)
RTGS	reaaliaikainen bruttoselvitys (real-time gross settlement)
TARGET	Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system), sellaisena kuin se on määritelty suuntaviivoissa EKP/2005/16
TARGET2	Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system), sellaisena kuin se on määritelty suuntaviivoissa EKP/2007/2

JOHDANTO

Tässä asiakirjassa esitellään toimintakehikko, jonka eurojärjestelmä* on valinnut euroalueella harjoitettavaa yhteistä rahapolitiikkaa varten. Asiakirja on osa eurojärjestelmän rahapolitiikan välineisiin ja menettelyihin liittyvää sääntelyä ja tarkoitettu eurojärjestelmän rahapolitiikan välineitä ja menettelyjä koskevaksi yleisasiakirjaksi. Sen päätarkoituksena on antaa vastapuolille niiden tarvitsemat tiedot eurojärjestelmän rahapoliittisesta välineistöstä.

Yleisasiakirja ei itsessään luo vastapuolille oikeuksia eikä aseta niille velvoitteita. Eurojärjestelmän ja sen vastapuolten välinen oikeussuhde on perustettu asianmukaisilla sopimuksilla tai säännöillä.

Asiakirja on jaettu seitsemään lukuun. Luvussa 1 luodaan yleiskatsaus eurojärjestelmän rahapoliittiseen välineistöön. Luvussa 2 täsmennetään eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 3 selostetaan avomarkkinaoperaatioita ja luvussa 4 esitellään vastapuolten käytettävissä oleva maksuvalmiusjärjestelmä. Luvussa 5 esitetään rahapoliittisten operaatioiden toteuttamismenettelyt. Luvussa 6 määritellään rahapoliittisten operaatioiden vakuutena olevien omaisuuserien kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 7 esitellään eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä.

Liitteissä on esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista, sanasto, eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolten valintaperusteet, Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastoihin liittyvän tiedonkeruun esittely, luettelo eurojärjestelmän www-sivustoista ja kuvaus niistä menettelyistä ja seuraamuksista, joita sovelletaan vastapuolen laiminlyötyä velvoitteensa, sekä uudet oikeudelliset vaatimukset, joilla varmistetaan, että vakuutena käytettävät lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi.

* Euroopan keskuspankin neuvosto on päättänyt käyttää käsitettä ”eurojärjestelmä” siitä kokoonpanosta, jossa Euroopan keskuspankkijärjestelmä suorittaa perustehtävänsä. Eurojärjestelmän muodostavat siis Euroopan keskuspankki ja niiden jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, jotka ovat ottaneet yhteisen rahan käyttöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

LUKU I

KATSAUS RAHAPOLIITTISEEN VÄLINEISTÖÖN

1.1 EUROOPAN KESKUSPANKKIJÄRJESTELMÄ

Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) muodostavat Euroopan keskuspankki (EKP) ja Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit.¹ EKPJ toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä ”perustamissopimus”) sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä ”EKPJ:n perussääntö”) mukaisesti. EKPJ:tä johtavat EKP:n päätöksentekuelimet. EKP:n neuvosto määrittelee rahapolitiikan, ja johtokunta toteuttaa sitä neuvoston päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Siltä osin kuin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, ja jos toiminnan tehokkuuden varmistaminen sitä edellyttää, EKP käyttää kansallisia keskuspankkeja² eurojärjestelmän tehtäviin kuuluvien operaatioiden toteuttamiseen. Jos rahapolitiikan toteuttaminen niin vaatii, eurojärjestelmään kuuluvat kansalliset keskuspankit voivat toimittaa EKP:lle ja toisilleen eurojärjestelmän operaatioihin osallistuvia vastapuolia koskevia tietoja, kuten operatiivisia tietoja.³ Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan yhdenmukaisin ehdoin kaikissa jäsenvaltioissa.⁴

1.2 EUROJÄRJESTELMÄN TAVOITTEET

Perustamissopimuksen artiklassa 105 määritelty eurojärjestelmän ensisijainen tavoite on pitää yllä hintatason vakautta. Ensisijaisesta hintavakauden tavoitteesta tinkimättä eurojärjestelmän on tuettava Euroopan yhteisön yleistä talouspolitiikkaa. Pyrkinessään tavoitteisiinsa eurojärjestelmän on voimavarojen tehokasta kohdentamista suosien noudatettava vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

1.3 EUROJÄRJESTELMÄN RAHAPOLIITTIKAN VÄLINEET

Tavoitteidensa saavuttamista varten eurojärjestelmällä on käytettävissään joukko rahapolitiikan välineitä. Eurojärjestelmä suorittaa

avomarkkinaoperaatioita, tarjoaa vastapuolten käyttöön maksuvalmiusjärjestelmän ja vaatii luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja eurojärjestelmässä olevilla tileillä.

1.3.1 AVOMARKKINAOPERAATIOT

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädelään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan virityksestä. Eurojärjestelmän käytettävissä on viisi eri välinettä, joilla se voi toteuttaa avomarkkinaoperaatioita. Tärkein väline ovat *käänteisoperaatiot* (jotka perustuvat takaisinostosopimuksiin tai vakuudellisiin lainoihin). Eurojärjestelmä voi myös tehdä *suoria kauppvoja, laskea liikkeeseen velkasitoumuksia, tehdä valuuttaswapeja ja kerätä määräaikaistalletuksia*. Avomarkkinaoperaatiot käynnistää EKP, joka myös päättää, mitä välinettä käytetään ja millä ehdoilla operaatiot toteutetaan. Operaatiot voidaan toteuttaa vakiohuutokauppoina, pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina.⁵ Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään seuraavasti (ks. myös taulukko 1):

- 1 On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (”perustamissopimus”) mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapoliittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu yhteisen rahapolitiikan harjoittamiseen.
- 2 Tässä asiakirjassa ”kansallisilla keskuspankeilla” tarkoitetaan niiden jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja, jotka ovat ottaneet käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.
- 3 Tällaiset tiedot kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin EKPJ:n perussäännön artiklan 38 mukaisesti.
- 4 Tässä asiakirjassa ”jäsenvaltiolla” tarkoitetaan jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.
- 5 Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden eri toteuttamismenettelyjä, ts. vakiohuutokauppvoja, pikahuutokauppvoja ja kahdenvälisiä kauppvoja, selostetaan luvussa 5. *Vakiohuutokaupoissa* kaupan tulos ilmoitetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin. Kaikki vastapuolet, jotka täytävät kohdassa 2.1 esitetyt yleiset kelpoisuusehdot, voivat osallistua vakiohuutokauppvoihin. *Pikahuutokaupat* toteutetaan yleensä puolentoista tunnin kuluessa. Eurojärjestelmä voi rajoittaa pikahuutokauppvoihin osallistuvien vastapuolten määrää. Kahdenvälisillä kaupoilla tarkoitetaan menettelyjä, joissa eurojärjestelmä suorittaa transaktion yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppvoja. Kahdenvälisiin kauppvoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

- *Perusrahoitusoperaatiot* ovat säännöllisiä, likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään viikoittain ja joissa sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko. Kansalliset keskuspankit toteuttavat nämä operaatiot vakiohuutokauppoina. Perusrahoitusoperaatioilla on keskeinen asema eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden tavoitteiden täyttämässä.
- *Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot* ovat likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään kuukausittain ja joissa sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta. Näiden operaatioiden tarkoituksena on lisätä vastapuolten pitempiaikaista maksuvalmiutta, ja kansalliset keskuspankit toteuttavat ne vakiohuutokauppoina. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnanottajan rooli.
- *Hienosäätöoperaatioita* toteutetaan tarpeen mukaan markkinoiden likviditeetin hallitsemiseksi ja korkojen säätelämiseksi. Niitä käytetään erityisesti markkinoiden likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa vähimmäisvarantojen pitoajanjakson viimeisenä päivänä viimeisimmän perusrahoitusoperaation jälkeen mahdollisesti kertyneen likviditeettiyli- tai alijäämän torjumiseksi. Hienosäätöoperaatiot toteutetaan pääasiassa käänteisoperaatioina, mutta niitä voidaan tehdä myös valuuttasapeina tai keräämällä määräaikaistalletuksia. Hienosäätöoperaatioiden toteuttamisessa käytettävät välineet ja menetelyt mukautetaan kulloiseenkin kaupantekotapaan ja niihin erityistavoitteisiin, joihin operaatioilla pyritään. Kansalliset keskuspankit toteuttavat hienosäätöoperaatiot yleensä joko pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina. EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP itse kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita poikkeustilanteissa.
- Lisäksi eurojärjestelmä voi toteuttaa *raken-teellisiä operaatioita* laskemalla liikkeeseen

velkasitoumuksia sekä tekemällä käänteisoperaatioita ja suorita kauppvoja. Näillä operaatioilla EKP pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden (säännöllisin tai epäsäännöllisin väliajoin). Kansalliset keskuspankit toteuttavat käänteisoperaatiot ja velkasitoumusten liikkeeseenlaskun vakiohuutokauppoina. Suorat kaupat tehdään kahdenvälisinä kauppoina.

1.3.2 MAKSUVALMIUSJÄRJESTELMÄ

Maksuvalmiusjärjestelmän avulla pyritään lisäämään tai vähentämään yön yli -likviditeettiä, viestimään rahapolitiikan virityksestä ja hillitsemään yön yli -markkinakorkojen liikkeitä. Hyväksytyt vastapuolet, jotka täyttävät tietyt eurojärjestelmän operaatioihin osallistumisen edellytykset, voivat omasta aloitteestaan käyttää maksuvalmiusjärjestelmää kahdella tavalla (ks. myös taulukko 1):

- *Maksuvalmiusluoton* avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan. Yleensä maksuvalmiusluottoihin ei sovelleta luottolimiittejä eikä muita myöntämisa rajoituksia kuin riittävien vakuuksien vaatimusta. Maksuvalmiusluoton korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron ylärajan.
- *Talletusmahdollisuutta* käyttäen vastapuolet voivat tehdä kansallisiin keskuspankeihin yön yli -talletuksia. Yleensä ei sovelleta talletuskattoa tai muita näiden talletusten käyttöä koskevia rajoituksia. Talletuksen korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron alarajan.

Maksuvalmiusjärjestelmää hoidetaan hajaautusti kansallisissa keskuspankeissa.

1.3.3 VÄHIMMÄISVARANNOT

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmää sovelletaan euroalueen luottolaitoksiin, ja sen tarkoituksena on ensisijaisesti

Taulukko 1. Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot

Rahapoliittiset operaatiot	Toimenpidetyypit		Maturiteetti	Toteuttamistiheys	Menettely
	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät			
Avomarkkinaoperaatiot					
Perusrahoitusoperaatiot	Käänteisoperaatiot	-	Yksi viikko	Viikoittain	Vakiohuutokaupat
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Käänteisoperaatiot	-	3 kuukautta	Kuukausittain	Vakiohuutokaupat
Hienosäätöoperaatiot	Käänteisoperaatiot Valuuttaswapit	Käänteisoperaatiot Määräaikaistalletusten kerääminen Valuuttaswapit	Ei vakio	Satunnaisesti	Pikahuutokaupat Kahdenväliset kaupat
Rakenteelliset operaatiot	Käänteisoperaatiot	Velkasitoumusten liikkeenlasku	Vakio / Ei vakio	Säännöllisesti ja satunnaisesti	Vakiohuutokaupat
	Suorat ostot	Suorat myynnit	-	Satunnaisesti	Kahdenväliset kaupat
Maksuvalmiusjärjestelmä					
Maksuvalmiusluotto	Käänteisoperaatiot	-	Yön yli	Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	
Talletusmahdollisuus	-	Talletukset	Yön yli	Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	

tasata rahamarkkinakorkoja sekä luoda (tai lisätä) rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Kunkin luottolaitoksen varantovelvoite määräytyy sen tasetietojen perusteella. Jotta korkojen tasaamisen tavoite saavutettaisiin, eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen. Varantovelvoitteen täytyminen määritetään sen mukaan, mikä on laitosten keskimääräinen päivittäinen varantotalletus pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

1.4 VASTAPUOLET

Eurojärjestelmän rahapoliittinen välineistö on muodostettu sitä silmällä pitäen, että osallistumisoikeus on laajalla joukolla erilaisia vastapuolia. Laitokset, jotka EKPJ:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan ovat vähimmäisvarantovelvollisia, ovat oikeutettuja maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön ja voivat osallistua vakiohuutokauppoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin sekä suoriin kauppoihin. Eurojärjestelmä voi rajoittaa hienosäätöoperaatioihin osallistuvien vastapuolten määrää. Rahapoliittisissa valuuttaswapeissa vastapuo-

lina käytetään valuuttamarkkinoiden aktiivisia toimijoita. Näiden operaatioiden vastapuolina on ainoastaan euroalueella sijaitsevia eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittuja laitoksia.

1.5 VAKUUTENA OLEVAT OMAISUUSERÄT

EKPJ:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan kaiken eurojärjestelmän luotonannon (eli likviditeettiä lisäävien rahapoliittisten operaatioiden ja päivänsisäisten luottojen) on perustuttava riittäviin vakuuksiin. Eurojärjestelmä hyväksyy operaatioidensa vakuudeksi laajan joukon erilaisia omaisuuseriä. Eurojärjestelmä on luonut yhteisen vakuuskäytännön (yhden vakuuslistan eli yhteislistan) kaikkia eurojärjestelmän luottooperaatioita varten. Yhteinen vakuuskäytäntö korvasi 1.1.2007 kahden vakuuslistan järjestelmän, joka oli ollut käytössä talous- ja rahoituksen kolmannen vaiheen alusta lähtien. Uudelle yhteislistalle otetaan jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, jotka täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät, koko euroalueen kattavat yhdenmukaiset kelpoisuusvaatimukset. Jälkimarkkinakelpoiset ja ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliit-

tisiin operaatioihin, joskaan eurojärjestelmä ei käytä ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä suorissa kaupoissa. Kaikkia toisessa jäsenvaltiossa olevia vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää vakuutena kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin kautta. Jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä voidaan lisäksi käyttää vakuutena EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten hyväksytyjen linkkien välityksellä.

1.6 RAHAPOLIITTISEN VÄLINEISTÖN MUUTOKSET

EKP:n neuvosto voi milloin tahansa muuttaa niitä välineitä, ehtoja, vaatimuksia ja menettelyjä, joilla eurojärjestelmän rahapoliittisia operaatioita toteutetaan.

LUKU 2

HYVÄKSYTTÄVÄT VASTAPUOLET

2.1 YLEISET KELPOISUUSVAATIMUKSET

Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tietyt kelpoisuusvaatimukset.¹ Nämä vaatimukset on määritelty sitä silmällä pitäen, että laajalla joukolla laitoksia olisi mahdollisuus osallistua eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, että lisättäisiin koko euroalueen laitosten yhdenvertaista kohtelua ja varmistettaisiin, että vastapuolekset täyttävät tietyt toiminta- ja vakavaraisuusvaatimukset:

- Vastapuoliksi hyväksytään vain EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaiseen eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään kuuluvat laitokset. Laitoksia, jotka on vapautettu eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisista velvoitteista (ks. kohta 7.2), ei hyväksytä vastapuoliksi eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja avomarkkinaoperaatioihin.
- Vastapuolten on oltava vakavaraisia. EU:n/ETAn kansallisten viranomaisten harjoittaman yhdenmukaistetun valvonnan on ulotuttava niihin ainakin jossakin muodossa.² Vastapuoliksi voidaan kuitenkin hyväksyä myös kansallisten viranomaisten vastaavatasoisessa yhdenmukaistamattomassa valvonnassa olevia vakavaraisia laitoksia. Tällaisia laitoksia ovat esimerkiksi sellaisten laitosten euroalueelle sijoittautuneet sivukonttorit, joiden hallinnollinen päätoimipaikka on Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella.
- Jotta eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot voidaan toteuttaa tehokkaasti, vastapuolten on täytettävä asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä määrätyt toiminta-vaatimukset.

Nämä yleiset kelpoisuusvaatimukset ovat yhdenmukaiset koko euroalueella. Yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät laitokset voivat

- käyttää eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää ja

- osallistua vakiohuutokauppoina toteutettaviin eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioihin.

Laitos voi osallistua eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja vakiohuutokauppoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin vain sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin välityksellä. Jos laitos on sijoittautunut (hallinnollisen päätoimipaikan tai sivukonttoreiden kautta) useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon, kukin toimipaikka voi osallistua näihin operaatioihin sijaintijäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta, vaikka laitoksen huutokauppatarjoukset voikin tehdä kussakin jäsenvaltiossa vain yksi toimipaikka (joko hallinnollinen päätoimipaikka tai nimetty sivukonttori).

2.2 PIKAHUUTOKAUPPOJEN JA KAHDENVÄLISTEN OPERAATIOIDEN VASTAPUOLTEN VALINTA

Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

Rahapoliittisiin valuuttaswapeihin osallistuvien vastapuolten on pystyttävä toteuttamaan isoja valuuttaoperaatioita tehokkaasti kaikissa markkinaoloissa. Valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa. Valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten valinnassa noudatettavat perusteet ja menettelyt esitetään liitteessä 3.

Muita pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina toteutettavia operaatioita (eli käännteisiä hienosäätöoperaatioita ja määrääikaistalletusten keräämistä) varten kukin kansallinen keskuspankki valitsee joukon vastapuolia kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneista laitoksista, jotka täyttävät vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Ensisijaisena valintaperusteena on

1 Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

2 Luottolaitosten yhdenmukaistettu valvonta perustuu luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti), Euroopan unionin virallinen lehti (EUVL) L 177, 30.6.2006, s. 1.

aktiivisuus rahamarkkinoilla. Muita mahdollisesti huomioon otettavia perusteita ovat esimerkiksi välitystoiminnan tehokkuus ja tarjoustentekokyky.

Pikahuutokaupoissa ja kahdenvälisissä kaupoissa kansalliset keskuspankit käyvät kauppaa hienosäättöoperaatioihin valittujen vastapuolten kanssa. Myös laajempi vastapuolten joukko on mahdollinen. Jollei jokin kansallinen keskuspankki toiminnallisista syistä voi kaikissa operaatioissaan käydä kauppaa kaikkien hienosäättöoperaatioihin valittujen vastapuoltensa kanssa, tämän jäsenvaltion vastapuolet valitaan vuorojärjestelmää noudattaen, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP itse poikkeustilanteissa kahdenvälisiä hienosäättöoperaatioita. Jos EKP toteuttaa kahdenvälisiä operaatioita, se valitsee vastapuolet näissä tapauksissa vuorojärjestelmällä niistä euroalueella toimivista vastapuolista, jotka täyttävät pikahuutokauppojen ja kahdenvälisten kauppojen vastapuolten kelpoisuusvaatimukset, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

2.3 VASTAPUOLIVELVOITTEIDEN LAIMINLYÖNTEIHIIN SOVELLETTAVAT SEURAAMUKSET

Jos luottolaitos ei noudata vähimmäisvarantojen soveltamiseen liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten mukaisia velvoitteita, EKP määrää sille seuraamuksia seuraavien asetusten nojalla: Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2532/98³, Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. syyskuuta 1999 annettu Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 2157/1999 (EKP/1999/4)⁴, Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2531/98⁵, sellaisena kuin se on muutettuna, ja vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annettu

Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9)⁶. Seuraamukset sekä säännöt niiden soveltamisesta määritellään näissä asetuksissa. Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden rikkominen on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

Jos vastapuoli laiminlyö kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisia velvoitteitaan jäljempänä kuvatulla tavalla, eurojärjestelmä määrää sopimusehtojen tai sääntöjen mukaisesti sille taloudellisen sanktion tai sulkee sen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista.

Seuraamuksia määrätään huutokauppasääntöjen sekä kahdenvälisten kauppojen sääntöjen rikkomisesta. Huutokauppasääntöjen rikkomisesta on kyse, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatiossa jaetun osuuden katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatiossa. Kahdenvälisten kauppojen sääntöjen rikkomisesta on kyse silloin, jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia omaisuuseriä tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

Seuraamuksia määrätään myös tapauksissa, joissa vastapuoli ei ole noudattanut vakuuksien käyttöön liittyviä sääntöjä tai ei ole noudattanut pankkipäivän lopetukseen liittyviä sääntöjä tai ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja. Vakuuksien käytön sääntöjen noudattamattomuudesta on kyse, jos vastapuoli käyttää omaisuuseriä, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena esimerkiksi siksi, että ne ovat vastapuolen kanssa läheisissä sidoksissa olevan yhteisön tai vastapuolen itsensä liikkeeseen laskemia tai takaamia. Maksuvalmiusluoton saantiehtojen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, jos vastapuoli, jonka

3 EYVL L 318, 27.11.1998, s. 4.

4 EYVL L 264, 12.10.1999, s. 21.

5 EYVL L 318, 27.11.1998, s. 1.

6 EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

sekkitilillä on päivän päättyessä miinussaldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

Velvoitteensa laiminlyöneen vastapuolen sulkeminen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista voidaan ulottaa koskemaan myös laitoksen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivukonttoreita. Jos velvoitteiden laiminlyönti on vakava – esimerkiksi toistuva tai pitkäkestoinen – voidaan vastapuoli poikkeuksellisenä toimenpiteenä sulkea määräajaksi pois kaikista rahapoliittisista operaatioista.

Huutokauppojen, kahdenvälisen kauppojen, vakuuksien, pankkipäivän lopetusmenettelyjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen sääntöjen laiminlyönneistä seuraava kansallisten keskuspankkien määräämä ylimääräinen korko lasketaan ennalta määrätyn prosentin mukaan (ks. liite 6).

2.4 VAKAVARAISSUUSYISTÄ TAI MAKSUKYVYTTÖ- MYYDESTÄ JOHTUVA TILAPÄINEN TAI PYSYVÄ POISSULKEMINEN RAHAPOLIITTISISTA OPERAATIOISTA

Kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisesti eurojärjestelmä voi vakavaraisuussyistä sulkea vastapuolen tilapäisesti tai pysyvästi pois rahapoliittisista operaatioista ja maksuvalmiusjärjestelmästä.

Tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen saattaa myös olla aiheellinen joissakin sellaisissa laiminlyöntitapauksissa, jotka on määritelty kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä.

AVOMARKKINAOPERAATIOT

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädellään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan mitoituksesta. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: perusrahoitusoperaatioihin, pitempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin, hienosäätöoperaatioihin ja rakenteellisiin operaatioihin. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat käänteisoperaatiot, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä, kun taas velkasitoumuksia voidaan käyttää likviditeettiä vähentävissä rakenteellisissa operaatioissa. Rakenteelliset operaatiot voidaan toteuttaa myös suorina kauppoina eli ostoina ja myynteinä. Lisäksi eurojärjestelmällä on käytettävissään kaksi muuta hienosäätöoperaatioiden välinettä: valuuttaswapit ja määräaikaistalletusten kerääminen. Seuraavissa kohdissa käsitellään yksityiskohtaisesti eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioissaan käyttämien eri välineiden erityisominaisuuksia.

3.1 KÄÄNTEISOPERAATIOT

3.1.1 YLEISTÄ

VÄLINETYYPPI

Käänteisoperaatioissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia omaisuuseriä takaisinostositoumuksin tai tekee luotto-operaatioita, joiden vakuutena on vakuuskelpoisia omaisuuseriä. Käänteisoperaatioilla hoidetaan sekä perusrahoitusta että pitempiaikaista rahoitusta. Lisäksi eurojärjestelmä voi käyttää käänteisoperaatioita hienosäätöön tarkoitetuissa ja rakenteellisissa operaatioissa.

OIKEUDELLINEN LUONNE

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa käänteisoperaatioita takaisinostosopimuksina. Tällöin omaisuuserän omistusoikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla omaisuuserä siirretään takaisin velalliselle jonakin tulevana ajankohtana. Käänteisoperaatioita voidaan toteuttaa myös vakuudellisina luottoina, jolloin velkoja saa omaisuuserän vakuudeksi, mutta sen

omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitumus jää täyttämättä. Takaisinostosopimuksiin perustuvien käänteisoperaatioiden ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamassa sopimusjärjestelmässä. Vakuudellisiin luottoihin perustuvien käänteisoperaatioiden järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (esimerkiksi pantti [pledge], oikeuden luovutus [assignment] tai kiinnitys [charge]) ja sen realisoimiseen.

KORKOEHDOT

Takaisinostosopimuksessa ostohinnan ja takaisinostohinnan ero vastaa lainatulle rahamäärälle operaation ajalta kertynyttä korkoa eli takaisinostohinta sisältää maksettavan koron. Vakuudellisena luottona toteutettavassa käänteisoperaatiossa korko lasketaan luoton korkoprosentin mukaan operaatiossa sovellettavan maturiteetin ajalta. Eurojärjestelmän käänteisissä avomarkkinaoperaatioissa korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on ”todelliset päivät/360”.

3.1.2 PERUSRAHOITUSOPERAATIOT

Perusrahoitusoperaatiot ovat eurojärjestelmän tärkeimpiä avomarkkinaoperaatioita. Niillä on keskeinen asema pyrittäessä säätelemään korkoja, hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja viestimään rahapolitiikan mitoituksesta.

Perusrahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Ne toteutetaan säännöllisesti viikoittain.¹
- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko.²

1 Perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän ennalta julkistaman huutokauppakalenterin (ks. myös kohta 5.1.2) mukaan. Kalenteri on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoista (ks. liite 5).

2 Perusrahoitusoperaatioissa ja pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa sovellettava maturiteetti voi vaihdella ajoittain mm. jäsenvaltioiden kansallisten vapaapäivien vuoksi.

- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä perusrahoitusoperaatioissa huutokaupparjouksia.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan perusrahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa huutokaupparjouksia.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.1.3 PITEMPAAIKAISET RAHOITUSOPERAATIOT

Eurojärjestelmä toteuttaa säännöllisesti myös rahoitusoperaatioita, joissa yleensä sovelletaan kolmen kuukauden maturiteettia ja jotka on tarkoitettu kattamaan rahoitussektorin pitempiaikaista rahoitustarvetta. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnantottajan rooli. Tästä syystä pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan tavallisesti vaihtuvakorkoisina huutokauppoina, ja EKP ilmoittaa tulevilla huutokaupoilla toteutettavien operaatioiden volyymin ajoittain. Poikkeustilanteissa eurojärjestelmä voi toteuttaa pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita myös kiinteäkorkoisina huutokauppoina.

Pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Ne toteutetaan säännöllisesti kuukausittain.¹
- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta.²
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).

3.1.4 KÄÄNTEISET HIENOSÄÄTÖOPERAATIOT

Eurojärjestelmä voi tehdä hienosäätöä käänteisillä avomarkkinaoperaatioilla. Hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja säätelemään korkoja erityisesti likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa vähimmäisvarantojen pitoajanjakson viimeisenä päivänä viimeisimmän perusrahoitusoperaation jälkeen mahdollisesti kertyneen likviditeetti- tai alijäämän torjumiseksi. Koska markkinoiden odottamattomien muutosten vuoksi voidaan tarvita nopeita toimia, on suotavaa, että näiden operaatioiden toteuttamista voidaan valita hyvin joustavasti.

Käänteisten hienosäätöoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole vakioitu.
- Likviditeettiä lisäävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä pikahuutokauppoina, mutta myös kahdenvälisiä kauppia voidaan tehdä (ks. luku 5).

¹ Perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän ennalta julkistaman huutokauppalenterin (ks. myös kohta 5.1.2) mukaan. Kalenteri on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoista (ks. liite 5).

² Perusrahoitusoperaatioissa ja pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa sovellettava maturiteetti voi vaihdella ajoittain mm. jäsenvaltioiden kansallisten vapaapäivien vuoksi.

- Likviditeettiä vähentävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).
- Käänteiset hienosäätöoperaatiot toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset käänteiset hienosäätöoperaatiot).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan käänteisiin hienosäätöoperaatioihin.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan käänteisissä hienosäätöoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.1.5 KÄÄNTEISET RAKENTEELLISET OPERAATIOT

Eurojärjestelmä voi suorittaa rakenteellisia operaatioita käänteisinä avomarkkinaoperaatioina. Rakenteellisilla operaatioilla pyritään vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden.

Näiden operaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Niitä voidaan toteuttaa säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole ennalta vakioitu.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä käänteisissä rakenteellisissa operaatioissa huutokaupparjouksia.

3.2 SUORAT KAUPAT

VÄLINETYYPPI

Suorina kauppoina toteutettavilla avomarkkinaoperaatioilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia omaisuuseriä suoraan markkinoilla. Tällaisia operaatioita tehdään vain rakenteellisista syistä.

OIKEUDELLINEN LUONNE

Suorassa kaupassa omaisuuserien omistusoikeus siirtyy kokonaan myyjältä ostajalle, eikä kauppaan liity omistusoikeuden siirron palautusta. Suorat kaupat perustuvat kaupan kohteena olevaa velkasitoumusta koskeviin markkinakäytäntöihin.

HINTAEHDOT

Hinnoittelussa eurojärjestelmä noudattaa sitä kaupan kohteena olevia velkasitoumuksia koskevaa markkinakäytäntöä, joka on laajimmin hyväksyty.

MUUT OMINAISUUDET

Eurojärjestelmän suorien kauppojen ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä likviditeettiä (suorat ostot) tai vähentää likviditeettiä (suorat myynnit).
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).
- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennalta.
- Suoria kauppvoja tehdään vain jälkimarkkinakelpoisilla omaisuuserillä (ks. luku 6).

3.3 EKP:N VELKASITOUKUSTEN LIIKKEESEENLASKU

VÄLINETYYPPI

EKP voi laskea liikkeeseen velkasitoumuksia, kun se pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden siten, että markkinoille luodaan likviditeettivaje (tai lisätään olemassa olevaa vajetta).

OIKEUDELLINEN LUONNE

Sitoumukset ovat EKP:n velkasitoumuksia sitoumusten haltijoille. Sitoumukset lasketaan liikkeeseen arvo-osuuksina ja niitä säilytetään euroalueella sijaitsevissa arvopaperikeskuksissa. EKP ei aseta mitään rajoituksia velkasitoumusten siirtokelpoisuudelle. EKP:n velkasitoumuksia koskevat säännökset ilmenevät tarkemmin näiden velkasitoumusten ehtoista.

KORKOEHDOT

Sitoumukset lasketaan liikkeeseen diskontattuina, eli niiden emissiohintaa on nimellisarvoa alhaisempi, ja ne lunastetaan eräpäivänä nimellisarvostaan. Emissiohinnan ja lunastushinnan erotus on yhtä kuin korko, joka emissiohinnalle on kertynyt sovitun korkoprosentin mukaan sitoumuksen juoksuajalta. Korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytännönä on ”todelliset päivät/360”. Emissiohintaa lasketaan kehikossa 1 esitetyllä tavalla.

MUUT OMINAISUUDET

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.
- Velkasitoumuksia voidaan laskea liikkeeseen säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Velkasitoumusten maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta.
- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen vakiohuutokaupoilla (ks. kohta 5.1).
- Kansalliset keskuspankit tarjoavat velkasitoumukset ostettaviksi, ja ne selvitetään hajautetusti.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä EKP:n velkasitoumusten ostoa koskevia huutokaupparjouksia.

3.4 VALUUTTASWAPIT

VÄLINETYYPPI

Rahapoliittisissa valuuttaswapeissa euroja ostetaan ja myydään samanaikaisin avista- ja termiinkaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan. Valuuttaswapeja käytetään hienosäätötarkoituksessa, pääasiassa markkinoiden likviditeetin hallintaan ja korkojen säätelyyn.

OIKEUDELLINEN LUONNE

Rahapoliittisilla valuuttaswapeilla tarkoitetaan operaatioita, joissa eurojärjestelmä ostaa (tai myy)

Kehikko 1.

EKP:N VELKASITOUKUSTEN LIIKKEESEENLASKU

Emissiohintaa on

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_I \times D}{36\,000}}$$

Tässä

- N = Velkasitoumuksen nimellisarvo
- r_I = Korko (%)
- D = Velkasitoumuksen maturiteetti (pv)
- P_T = Velkasitoumuksen emissiohintaa

euroja avistakaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myy (tai ostaa) eurot takaisin termiinkaupoin tiettyinä takaisinostopäivinä. Valuuttaswapien ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa.

VALUUTTA JA VAIHTOKURSSIA KOSKEVAT EHDOT

Tavallisesti eurojärjestelmän operaatiot toteutetaan vain laajan kaupankäynnin kohteena olevilla valuutoilla vakiintunutta markkinakäytäntöä noudattaen. Kussakin valuuttaswap-operaatiossa eurojärjestelmä ja vastapuolet sopivat kaupassa sovellettavista swap-pisteistä. Swap-pisteet tarkoittavat termiinkaupan vaihtokurssin ja avistakaupan vaihtokurssin välistä eroa. Euron ja ulkomaan valuutan väliset swap-pisteet

noteerataan yleisten markkinakäytäntöjen mukaan. Valuuttaswapien vaihtokurssia koskevat ehdot esitetään kehikossa 2.

MUUT OMINAISUUDET

Valuuttaswapien ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina (ks. luku 5).

Kehikko 2.

VALUUTTASWAPIT

S = Euron (EUR) ja ulkomaan valuutan ABC (ABC) välinen avistavaihtokurssi (valuuttaswapin kaupantekopäivänä)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = Euron ja ulkomaan valuutan ABC välinen termiinivaihtokurssi swapin takaisinostopäivänä (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = Euron ja ulkomaan valuutan ABC väliset termiinipisteet swapin takaisinostopäivänä (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) = Valuutan avistamäärä; N(.)_M on valuutan termiinimäärä:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{tai} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{tai} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset valuuttaswapit).
 - Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 ja liitteessä 3 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan valuuttaswapeihin.
- päättää, kerääkö EKP poikkeustilanteissa itse määräaikaistalletuksia³ kahdenvälisillä kaupoilla).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia, joilta se kerää määräaikaistalletuksia.

3.5 MÄÄRÄAIKAISTALLETUSTEN KERÄÄMINEN

VÄLINETYYPPI

Eurojärjestelmä voi tarjota vastapuolille mahdollisuutta tehdä korollisia määräaikaistalletuksia vastapuolen sijoittautumisjäsenvaltion kansalliseen keskuspankkiin. Määräaikaistalletuksia kerätään vain hienosäätötarkoituksessa markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.

OIKEUDELLINEN LUONNE

Vastapuolilta kerättävät talletukset ovat määräaikaista, ja niiden korko on kiinteä. Kansalliset keskuspankit eivät anna talletusten vastineeksi vakuuksia.

KORKOEHDOT

Talletusten korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on ”todelliset päivät/360”. Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

MUUT OMINAISUUDET

Määräaikaistalletusten ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Talletuksia kerätään likviditeetin vähentämiseksi.
- Talletusten keräystiheyttä ei ole vakioitu.
- Talletusten maturiteettia ei ole vakioitu.
- Talletukset kerätään yleensä pikahuutokaupoilla, mutta myös kahdenvälisiä kauppvoja voidaan tehdä (ks. luku 5).
- Talletuksia kerätään yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi

³ Määräaikaistalletuksia pidettäisiin kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä niissäkin tapauksissa, joissa EKP toteuttaisi nämä operatiot keskitetysti.

LUKU 4

MAKSUVALMIUSJÄRJESTELMÄ

LUKU 4

Maksuvalmiusjärjestelmä

4.1 MAKSUVALMIUSLUOTTO

VÄLINETYYPPI

Maksuvalmiusluottoon oikeutetut vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta ennakolta määrättyllä korolla yön yli -likviditeettiä vakuuskelpoisia omaisuuseriä vastaan (ks. luku 6). Maksuvalmiusluotolla pyritään tyydyttämään vastapuolten tilapäiset likviditeettitarpeet. Tavallisesti maksuvalmiusluoton korko muodostaa yön yli -markkinakoron ylärajan. Maksuvalmiusluoton ehdot ovat samat koko euroalueella.

OIKEUDELLINEN LUONNE

Kansalliset keskuspankit voivat antaa likviditeettiä maksuvalmiusluotoina yön yli -takaisinostosopimuksilla. Tällöin omaisuuserän omistusoikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla omaisuuserä siirretään takaisin velalliselle seuraavana pankkipäivänä. Likviditeettiä voidaan antaa myös vakuudellisina yön yli -luotoina, jolloin velkoja saa omaisuuserän vakuudeksi, mutta sen omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitoumus jää täyttämättä. Takaisinostosopimuksien ehdot täsmennetään kunkin kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa. Vakuudelliseen luottoon perustuvissa järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (pantti, oikeuden luovutus tai kiinnitys) ja sen realisoimiseen.

LUOTON KÄYTÖN EDELLYTYKSET

Maksuvalmiusluottoa voivat saada laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Luoton myöntää laitoksen sijoittautumisjäsenvaltion kansallinen keskuspankki. Maksuvalmiusluottoa myönnetään vain niinä päivinä, joina TARGET2-järjestelmä¹ on toiminnassa.² Päivinä, joina asianomaiset arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät eivät ole toiminnassa, maksuvalmiusluottoa myönnetään kansallisiin keskuspankkeihin jo ennakolta tallettuja vakuuksia vastaan.

Kunkin pankkipäivän päättyessä vastapuolten selvitystileillä kansallisissa keskuspankeissa

olevat nettovelat katsotaan automaattisesti pyynnöksi saada maksuvalmiusluottoa. Menettelyt, joita sovelletaan maksuvalmiusluoton käyttöön päivän päättyessä, esitetään kohdassa 5.3.3.

Vastapuoli voi saada maksuvalmiusluottoa myös toimittamalla pyynnön sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliseen keskuspankkiin. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön TARGET2-järjestelmässä samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 15 minuuttia TARGET2-järjestelmän sulkemisajan jälkeen.^{3,4} TARGET2-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Määräaika, johon mennessä maksuvalmiusluottoa voi pyytää, pidennetään vielä 15 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyynnössä on mainittava luoton määrä ja eriteltävä tapahtumaa varten toimitettava vakuusmateriaali, jos luoton vakuudeksi tarvittavia omaisuuseriä ei ole ennakolta talletettu kansalliseen keskuspankkiin.

Riittävien vakuuksien vaatimusta lukuun ottamatta maksuvalmiusluottona myönnettävien varojen määrää ei rajoiteta.

- 1 TARGETin hajautettu tekninen infrastruktuuri korvattiin 19.11.2007 lukien TARGET2:n yhteisellä laitealustalla, jonka välityksellä kaikki maksumääräykset lähetetään ja käsitellään ja jonka välityksellä maksut vastaanotetaan teknisesti samalla tavalla. TARGET2-järjestelmään siirtyminen järjestettiin maaryhmittäin määräpäivinä. TARGETin käyttäjät siirtyivät kolmessa liittymisvaiheessa käyttämään TARGET2-järjestelmää seuraavasti: Maaryhmä 1 (19.11.2007): Itävalta, Kypros, Luxemburg, Malta, Saksa ja Slovenia. Maaryhmä 2 (18.2.2008): Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Portugali, Ranska ja Suomi. Maaryhmä 3 (19.5.2008): Italia, Kreikka ja EKP. Varmuuden vuoksi tarjolla oli neljäskin mahdollinen siirtymispäivä (15.9.2008). Lisäksi seuraavat eurojärjestelmään kuulumattomat kansalliset keskuspankit ovat liittyneet TARGET2-järjestelmään erillisen sopimuksen perusteella: Latvia ja Liettua maaryhmässä 1 sekä Tanska, Viro ja Puola maaryhmässä 3.
- 2 Maksuvalmiusluottoa myönnetään lisäksi vain, jos RTGS-järjestelmän maksujärjestelmäinfrastruktuuria koskevat vaatimukset täyttyvät.
- 3 Joissakin jäsenvaltioissa kansallinen keskuspankki tai jotkin sen haarakonttorit eivät välttämättä ole avoinna rahapoliittisten operaatioiden suorittamista varten kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä kansallisten tai alueellisten arkkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan maksuvalmiusluoton käyttöön näinä päivinä.
- 4 Päivät, joina TARGET2-järjestelmä pidetään kiinni, ilmoitetaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

MATURITEETTI JA KORKEHDOT

Maksuvalmiusluotto on yön yli -luottoa. TARGET2-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten luoton takaisinmaksu veloitetaan seuraavana sellaisena päivänä, jona 1) TARGET2-järjestelmä ja 2) kyseiset arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ovat toiminnassa, heti näiden järjestelmien avautuessa.

Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta maksuvalmiusluoton koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä ”todelliset päivät/360”. EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä.^{5,6} Maksuvalmiusluoton korko maksetaan luoton takaisinmaksun yhteydessä.

KÄYTÖN KESKEYTTÄMINEN

Maksuvalmiusluottoa myönnettäessä on aina noudatettava EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapoliittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa maksuvalmiusluoton ehtoja tai keskeyttää luoton myöntämisen.

4.2 TALLETUSMAHDOLLISUUS

VÄLINETYYPPI

Vastapuolet voivat tehdä yön yli -talletuksia kansallisiin keskuspankkeihin. Talletuksille maksetaan ennakolta määrättyä korkoa. Talletusten korko muodostaa yleensä yön yli -markkinakoron alarajan. Talletusten ehdot ovat samat koko euroalueella.⁷

OIKEUDELLINEN LUONNE

Vastapuolilta otettaville yön yli -talletuksille maksetaan kiinteää korkoa. Vastapuolille ei anneta talletusten vastineeksi vakuuksia.

KÄYTÖN EDELLYTYKSET⁸

Talletusmahdollisuutta voivat käyttää laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Laitos voi käyttää talletusmahdollisuutta sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta. Talletusmahdollisuutta voi käyttää vain niinä päivinä, joina TARGET2-järjestelmä on avoinna.

Tehdäkseen talletuksen vastapuolen on toimitettava talletuspyyntö sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselle keskuspankille. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön TARGET2-järjestelmässä samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 15 minuuttia TARGET2-järjestelmän sulkemisajan jälkeen. TARGET2-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa).^{9,10} Määräaika, johon mennessä talletusmahdollisuuden käyttöä koskevia pyyntöjä voi esittää, pidennetään vielä 15 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyyntöissä on määriteltävä talletettava määrä.

Vastapuolen tekemien talletusten määrää ei rajoiteta.

MATURITEETTI JA KORKEHDOT

Talletukset ovat yön yli -talletuksia. TARGET2-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten talletukset eräänntyvät seuraavana sellaisena päivänä, jona TARGET2-järjestelmä on toiminnassa, heti järjestelmän avautuessa.

Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta talletusten koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä ”todelliset päivät/360”. EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan

5 Tässä asiakirjassa ”eurojärjestelmän pankkipäivällä” tarkoitetaan mitä tahansa sellaista päivää, jolloin EKP ja ainakin yksi kansallinen keskuspankki ovat avoinna eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten.

6 EKP:n neuvosto päättää korkojen muuttamisesta yleensä rahapolitiikan linjauksia koskevan arvioinnin yhteydessä kuukauden ensimmäisessä kokouksessa. Tavallisesti nämä päätökset tulevat voimaan vasta seuraavan vähimmäisvarantojen pitoajanjakson alussa.

7 Euroalueen maiden välillä voi olla toiminnallisia eroavuuksia, jotka johtuvat kansallisten keskuspankkien tilien rakenteiden eroista.

8 Koska kansallisten keskuspankkien tilien rakenteet poikkeavat toisistaan, EKP saattaa myöntää kansallisille keskuspankeille luvan soveltaa hieman tässä kuvatussa poikkeavia talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiä. Kansalliset keskuspankit antavat tietoja kaikista soveltamistaan poikkeuksista tässä asiakirjassa kuvattuihin talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiin.

9 Ks. tämän luvun alaviite 3.

10 Ks. tämän luvun alaviite 4.

seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä.¹¹ Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

KÄYTÖN KESKEYTTÄMINEN

Talletusmahdollisuus voidaan myöntää vain noudattaen EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapoliittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa talletusten ehtoja tai keskeyttää niiden käytön.

¹¹ Ks. tämän luvun alaviite 6.

LUKU 5

MENETTELYT

5.1 HUUTOKAUPAT

5.1.1 YLEISTÄ

Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot toteutetaan yleensä huutokauppoina. Näihin huutokauppoihin sisältyy kuusi vaihetta, jotka esitetään kehikossa 3.

Eurojärjestelmä erottelee kaksi huutokauppaa-tyyppiä: vakio- ja pikahuutokaupat. Menettelyt ovat kummassakin huutokauppatyypissä samat lukuun ottamatta kaupan toteutukseen kuluva aikaa ja vastapuolien määrää.

VAKIOHUUTOKAUPAT

Vakiohuutokaupoissa kaupan tulos vahvistetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin (tarjousten jättämisen määräajan ja huutokaupan tuloksen ilmoittamisen välinen aika on tällöin noin kaksi tuntia). Kuvioista 1 nähdään vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu pääpiirteittäin. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja.

Perusrahoitusoperaatiot, pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot (suoria kauppoja lukuun ottamatta) toteutetaan aina vakiohuutokauppoina. Kohdassa 2.1 mainitut yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät vasta-puolet voivat osallistua vakiohuutokauppoihin.

PIKAHUUTOKAUPAT

Pikahuutokaupat toteutetaan yleensä puolentoista tunnin kuluessa siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin, ja huutokaupan tulokset vahvistetaan välittömästi niiden julkaisun jälkeen. Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu ilmenee kuvioista 2. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja. Pikahuutokauppoja käytetään ainoastaan hienosäätöoperaatioiden toteutuksessa. Eurojärjestelmä saattaa kohdassa 2.2 mainittujen kriteerien ja menettelytapojen perusteella valita pikahuutokauppoihin suppeamman vastapuolijoukon kuin vakiohuutokauppoihin.

KIINTEÄ- JA VAIHTUVAKORKOISET HUUTOKAUPAT

Eurojärjestelmällä on mahdollisuus tehdä joko kiinteäkorkoisia (määrähuutokauppa) tai vaihtuvakorkoisia (korkohuutokauppa) huutokauppoja.

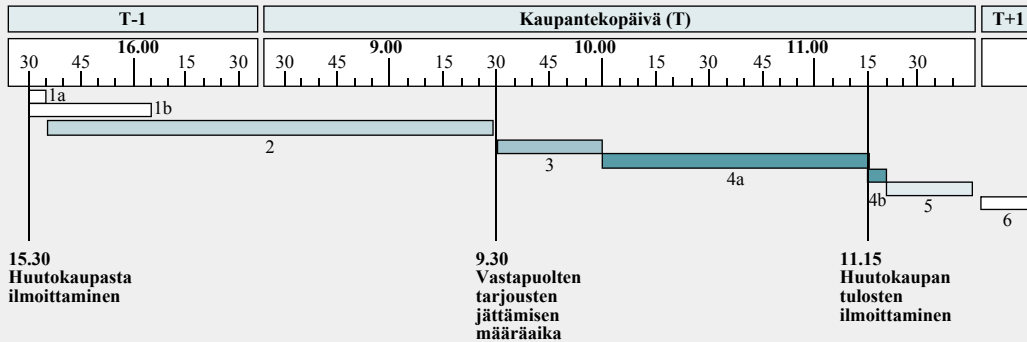
Kehikko 3.

HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTUSVAIHEET

- Vaihe 1. Huutokaupasta ilmoittaminen**
- EKP:n ilmoitus julkisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta
 - Kansallisten keskuspankkien ilmoitus kansallisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta ja suoraan yksittäisille vastapuolille (jos katsotaan tarpeelliseksi)
- Vaihe 2. Huutokaupparjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet**
- Vaihe 3. Tarjousten kokoaminen eurojärjestelmässä**
- Vaihe 4. Likviditeetin jakaminen ja huutokaupan tulosten ilmoittaminen**
- EKP:n päätös jako-osuuksista
 - Myönnettyjen osuuksien ilmoittaminen
- Vaihe 5. Huutokaupan tulosten vahvistaminen vastapuolille**
- Vaihe 6. Huutokauppaan liittyvät maksut ja toimitukset (ks. kohta 5.3)**

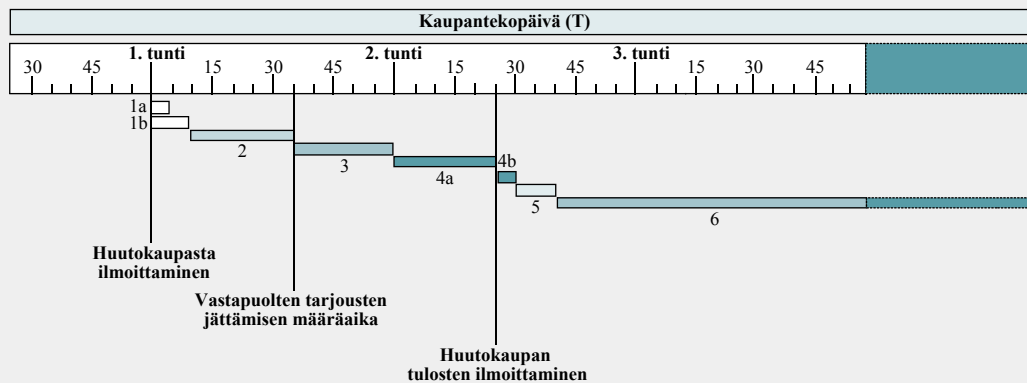
Kuvio 1. Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu

(kellonajat EKP:n aikaa [Keski-Euroopan aikaa])

Huom. Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

Kuvio 2. Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu

Huom. Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

Kiinteäkorkoisessa huutokaupassa EKP määrää koron etukäteen ja osallistuvat vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä, jolla ne haluavat tehdä kaupan kiinteällä korolla.¹ Vaihtuvakorkoisessa huutokaupassa vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä ja koroista, joilla ne haluavat tehdä kauppooja kansallisten keskuspankkien kanssa.²

aikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät ilmenevät taulukosta 2. EKP:n tavoitteena on varmistaa, että kaikkien jäsenvaltioiden vastapuolet voivat osallistua perus- ja pitempi- aikaisiin rahoitusoperaatioihin. Tämän vuoksi EKP ottaa kalenterin laadinnassa jäsenvaltioiden kansalliset vapaapäivät huomioon tekemällä tarvittavat muutokset normaaliin aikatauluun.

5.1.2 HUUTOKAUPPAKALENTERI

PERUS- JA PITEMPIAIKAISET RAHOITUSOPERAATIOT

Perus- ja pitempi- aikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän julkaiseman ohjeellisen kalenterin mukaan.³ Kalenteri julkaistaan vähintään kolme kuukautta ennen sen vuoden alkua, jona se on voimassa. Perus- ja pitempi-

- 1 Kiinteäkorkoisissa valuuttaswapahuutokaupoissa EKP määrää operaation swap-pisteet ja vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä, jonka ne haluavat myydä (ja ostaa takaisin) tai ostaa (ja myydä takaisin) näillä pisteillä.
- 2 Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapahuutokaupoissa vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä ja swap-pistetarjouksen, jolla ne haluavat tehdä kaupan.
- 3 Eurojärjestelmän huutokauppa- kalenteri julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

Taulukko 2. Perus- ja pitempiäikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät

Operaation tyyppi	Normaali kaupantekopäivä (T)
Perusrahoitusoperaatiot	Joka tiistai
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Kunkin kalenterikuukauden viimeinen keskiviikko ¹⁾

1) Joulunpyhien vuoksi joulukuun operaatiota aikaistetaan yleensä viikolla edellisviikon keskiviikkoon.

RAKENTEELLISET OPERAATIOT

Vakiohuutokaupoilla tehtyjä rakenteellisia operaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. Niitä tehdään ja selvitetään kuitenkin yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat ns. KKP-pankkipäiviä⁴ kaikissa jäsenvaltioissa.

HIENOSÄÄTÖOPERAATIOT

Hienosäätöoperaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. EKP voi tehdä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivä ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

5.1.3 HUUTOKAUPOISTA ILMOITTAMINEN

Eurojärjestelmän vakiohuutokaupoista ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Lisäksi kansalliset keskuspankit voivat ilmoittaa huutokaupoista suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä tällaisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julkinen huutokauppailmoitus sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi (likviditeetin lisääminen tai vähentäminen ja käytettävän rahapoliittisen instrumentin tyyppi)
- operaatiossa sovellettava maturiteetti
- huutokaupan tyyppi (kiinteä- vai vaihtuvakorkoinen)

- toteutustapa ("hollantilainen" vai "amerikkalainen" huutokauppa, kuten kohdassa 5.1.5 määritellään)
- operaation tavoiteltu volyyymi (yleensä vain pitempiäikaissa rahoitusoperaatioissa)
- kiinteä huutokauppakorko/hinta/swap-piste (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- pienin tai suurin hyväksyttävä korko/hinta/swap-piste (soveltuvin osin)
- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- käytettävät valuutat ja valuutta, jonka määrä pidetään kiinteänä (valuuttaswapeissa)
- tarjousten laskemisessa käytettävä viitteellinen avistavaluuttakurssi (valuuttaswapeissa)
- tarjouksen yläraja (jos se on asetettu)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- tarjousten jättämisen määräaika

4 Tässä asiakirjassa termi "KKP-pankkipäivä" tarkoittaa päivää, jona tietyn jäsenvaltion kansallinen keskuspankki on avoinna eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakonttorit voivat olla kiinni joidenkin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan näitä haarakonttoreita koskevissa transaktioissa.

- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa).

Koska tavoitteena on tukea hienosäätöoperaatioiden avoimuutta, eurojärjestelmän pikahuutokaupoista ilmoitetaan yleensä julkisesti etukäteen. Poikkeustapauksissa EKP saattaa kuitenkin jättää ilmoittamatta pikahuutokaupoista julkisesti etukäteen. Pikahuutokaupoista ilmoitetaan noudattaen samaa menettelyä kuin vakihuutokaupoissa. Jos pikahuutokaupasta ei ilmoiteta julkisesti etukäteen, kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä valittuihin vastapuoliin. Jos pikahuutokaupasta ilmoitetaan julkisesti, kansallinen keskuspankki voi ottaa suoraan yhteyttä valittuihin vastapuoliin.

5.1.4 HUUTOKAUPPARJOUSTEN VALMISTELUUN JA TEKOON LIITTYVÄT VASTAPUOLIEN TOIMENPITEET

Vastapuolien tarjousten tulee olla muodoltaan kansallisten keskuspankkien kyseistä operaatiota varten toimittaman pro forma -mallitarjouksen mukaisia. Tarjoukset tulee toimittaa sellaisen jäsenvaltion kansalliselle keskuspankille, jossa laitoksella on toimipaikka (hallinnollinen päätoimipaikka tai sivukonttori). Laitoksen tarjoukset voi antaa vain yksi toimipaikka (joko hallinnollinen päätoimipaikka tai määrätty sivukonttori) kussakin jäsenvaltiossa.

Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa vastapuolten on ilmoitettava tarjouksissaan rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa.⁵

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa vastapuolet voivat tehdä tarjouksia kymmenellä eri korko-/hinta-/swap-pistetasolla. Niiden on kussakin tapauksessa ilmoitettava rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa, ja vastaava korko.^{6,7} Korkotarjous on ilmoitettava prosenttiyksikön sadasosan kerrannaisina. Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapahuutokaupoissa swap-pisteet

noteerataan vakiintuneiden markkinakäytäntöjen mukaan ja korkotarjous on ilmoitettava swap-pisteen sadasosan kerrannaisina.

Perusrahoitusoperaatioissa vähimmäistarjouksen määrä on 1 000 000 euroa. Tämän määrän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 100 000 euron kerrannaisina. Hienosäätö- ja rakenteellisiin operaatioihin sovelletaan samaa vähimmäistarjousmäärää ja kerrannaisista. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korko-/hinta-/swap-pistetarjoukseen.

Pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa kukin kansallinen keskuspankki määrittää 10 000 ja 1 000 000 euron välille asettuvan vähimmäistarjousmäärän. Tämän vähimmäistarjousmäärän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 10 000 euron kerrannaisina. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korkotarjoukseen.

EKP voi asettaa tarjouksille ylärajan estääkseen suhteettoman suuret tarjoukset. Maininta tarjouksen mahdollisesta ylärajasta sisältyy aina julkiseen huutokauppailmoitukseen.

Vastapuolten edellytetään aina pystyvän kattamaan niille huutokaupassa jaetun määrän riittävällä määrällä vakuuskelpoisia omaisuuseriä.⁸ Kunkin kansallisen keskuspankin soveltamat sopimukset tai säännöt antavat mahdollisuuden määrätä rangaistuksia, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia tai rahaa huutokaupassa sen osuudeksi tulleen määrän katteeksi.

Tarjoukset voidaan peruuttaa ennen kuin niiden jättämisen määräaika on päättynyt.

5 Kiinteäkorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa.

6 EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun osalta EKP voi päättää, että tarjoukset on ilmoitettava hinnan eikä koron muodossa. Tällöin hinta ilmoitetaan prosentteina nimellisarvosta.

7 Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa, ja vastaava swap-pistetarjous.

8 Tai toimittamaan riittävän määrän rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatiossa.

Huutokauppailmoituksessa mainitun tarjousten jättämisen määräajan jälkeen annetut tarjoukset katsotaan pätemättömiksi. Kansalliset keskuspankit ratkaisevat, onko määräaika noudatettu. Kansalliset keskuspankit hylkäävät kaikki vastapuolen tarjoukset, jos tarjouksen kokonaismäärä ylittää EKP:n määräämän ylärajan. Ne hylkäävät myös vähimmäistarjousmäärän alittavat tarjoukset sekä tarjoukset, jotka alittavat pienimmän hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen tai ylittävät suurimman hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen. Ne voivat myös hylätä tarjoukset, jotka ovat epätäydellisiä tai eivät täytä pro forma -mallitarjouksen vaatimuksia. Jos tarjous hylätään, asianomainen kansallinen keskuspankki tiedottaa vastapuolelle päätöksestään ennen huutokaupan toteuttamista.

5.1.5 HUUTOKAUPAN TOTEUTTAMISEN MENETTELYT

KIINTEÄKORKOISET HUUTOKAUPAT

Kiinteäkorkoinen huutokauppa toteutetaan siten, että vastapuolilta saadut tarjoukset lasketaan yhteen, ja jos tarjousten yhteismäärä ylittää jaettavan likviditeetin määrän, tarjoukset hyväksytään jaettavan määrän suhteessa tarjousten yhteismäärään (ks. kehikko 4). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon. Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa EKP voi kuitenkin päättää jonkin tietyn vähimmäismäärän

tai osuuden jakamisesta kullekin tarjouksen tekijälle.

VAIHTUVAKORKOISET EUROMÄÄRÄISET HUUTOKAUPAT

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset euro-määräiset huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan laskevaan järjestykseen. Ensin hyväksytään ne tarjoukset, joissa korkotaso on korkein, ja tätä alemmat korkotarjoukset hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan jaettu. Jos alimmalla hyväksyttävällä korolla (marginaalikorolla) tehtyjen tarjousten määrä ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaalikorkoisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset huutokaupat (joita käytetään laskettaessa liikkeeseen velkasitoumuksia ja kerättäessä määräaikaistalletuksia) toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan nousevaan järjestykseen (tai hinnan mukaan laskevaan järjestykseen). Tarjoukset, joissa korkotaso on alin (korkein hinta), hyväksytään ensin. Tätä korkeammat korkotarjoukset

Kehikko 4.

KIINTEÄKORKOISTEN HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

Jaettava määrä prosentteina on $all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$

Vastapuolelle i jaettava määrä on $all_i = all\% \times (a_i)$

Tässä:

- A = jaettava kokonaismäärä
- n = vastapuolten lukumäärä
- a_i = vastapuolen i tarjous
- all% = jaettava määrä prosentteina
- all_i = vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

(alemmat hintatarjoukset) hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan sidottu. Jos niiden tarjousten yhteismäärä, joissa on ollut korkein hyväksyttävä korko tai alin hyväksyttävä hinta (marginaalikorko/-hinta), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän

suhteessa marginaalikorkoisten/-hintaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään velkasitoumusten denominaation kerrannaiseen. Muissa likviditeettiä vähentävissä operaatioissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Kehikko 5.

VAIHTUVAKORKOISTEN EUOMÄÄRÄISTEN HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

(Esimerkissä on kyse korkotarjouksesta)

Marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Vastapuolelle *i* marginaalikoron mukaan jaettava määrä on

$$all(r_{m,i}) = all\%(r_m) \times a(r_{m,i})$$

Vastapuolelle *i* jaettava kokonaismäärä on

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_{s,i}) + all(r_{m,i})$$

Tässä

- A = jaettava kokonaismäärä
- r_s = vastapuolten korkotarjous *s*
- n = vastapuolten lukumäärä
- $a(r_{s,i})$ = vastapuolen *i* tarjous korolla r_s
- $a(r_s)$ = tarjousten kokonaismäärä korolla r_s

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_{s,i})$$

- r_m = marginaalikorko
 - $r_l \geq r_s \geq r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa,
 - $r_m \geq r_s \geq r_l$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa
- r_{m-1} = marginaalikorkoa edeltävä korko (viimeinen korko, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan)
 - $r_{m-1} > r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa,
 - $r_m > r_{m-1}$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa
- $all\%(r_m)$ = marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina
- $all(r_{s,i})$ = vastapuolelle *i* jaettava määrä korolla *s*
- all_i = vastapuolelle *i* jaettava kokonaismäärä

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa EKP voi päättää kullekin hyväksytyin tarjouksen tekijälle jaettavasta vähimmäismäärästä.

VAIHTUVAKORKOISET VALUUTTASWAPHUUTOKAUPAT

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswapahuutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen nousevaan järjestykseen.⁹ Ensin hyväksytään ne tarjoukset, joissa on alimmat swap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä korkeammat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on jaettu. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut ylin hyväksyttävä

swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

9 Swap-pistetarjoukset asetetaan nousevaan järjestykseen sen mukaan, ovatko swap-pisteet miinus- vai plusmerkkiset, mikä taas riippuu siitä, onko ulkomaan valuutan ja euron välinen korkoero positiivinen vai negatiivinen. Jos swapin maturiteetin mukainen ulkomaan valuutan korko on korkeampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on positiivinen (euron termiinikurssi on korkeampi kuin avistakurssi). Jos ulkomaan valuutan korko on matalampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on negatiivinen (euron termiinikurssi on matalampi kuin avistakurssi).

Kehikko 6.

VAIHTUVAKORKOISTEN VALUUTTASWAPHUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

Marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Vastapuolelle i marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä on

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä on

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

Tässä

A = jaettava kokonaismäärä

Δ_s = vastapuolten tarjous swap-pisteellä s

n = vastapuolten lukumäärä

$a(\Delta_s)_i$ = vastapuolen i tarjous swap-pisteellä s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = tarjousten kokonaismäärä swap-pisteellä s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = marginaaliswap-pistetarjous

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_j$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa

$\Delta_j \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa

Kehikko 6 (jatkoa)

Δ_{m-1}	=	marginaaliswap-pisteellä annettua tarjousta edeltävä swap-pistetarjous (viimeinen swap-piste, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan), $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa, $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa
$\text{all}(\Delta_m)$	=	marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina
$\text{all}(\Delta_s)_i$	=	vastapuolelle i jaettava määrä swap-pisteellä s
all_i	=	vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswapahuutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen laskevaan järjestykseen. Ensisijaisesti hyväksytään ne tarjoukset, joissa on ylimmät swap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä alemmat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on käytetty. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut alin hyväksyttävä swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

HUUTOKAUPPATYYPPI

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa eurojärjestelmä voi käyttää joko yksi- tai monikorkoista huutokauppanettelyä. Yksikorkoisessa huutokauppanettelyssä (hollantilainen huutokauppa) kaikkien hyväksytyjen tarjousten korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin marginaalikorko/-hinta/-swap-piste (eli se, jolla koko jaettava määrä jaetaan). Monikorkoisessa huutokauppanettelyssä (amerikkalainen huutokauppa) hyväksyty korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin kunkin yksittäisen tarjouksen korko/hinta/swap-piste.

5.1.6 HUUTOKAUPAN TULOSTEN ILMOITTAMINEN

Vakio- ja pikahuutokauppojen tulokset ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Kansalliset keskuspankit

voivat myös ilmoittaa huutokaupan tuloksesta suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä sähköisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julkinen ilmoitus huutokaupan tuloksesta sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi
- operaatiossa sovellettava maturiteetti
- eurojärjestelmän vastapuolten tekemien tarjousten yhteismäärä
- tarjoajien lukumäärä
- käytettävät valuutat (valuuttaswapeissa)
- jaettu kokonaismäärä
- jaettu määrä prosentteina (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- avistakurssi (valuuttaswapeissa)
- hyväksyty marginaalikorko/hinta/swap-piste ja marginaalikorolla/hinnalla/swap-pisteellä jaettu määrä prosentteina (vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa)
- minimitarjouskorko, maksimitarjouskorko ja hyväksytyjen tarjousten painotettu keski-korko (monikorkoisessa huutokauppanettelyssä)

- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa).

Kansalliset keskuspankit vahvistavat suoraan kullekin tarjouksia tehneelle vastapuolelle sen omaa osuutta koskevan huutokauppatuloksen.

5.2 KAHDENVÄLISET KAUPAT

YLEISTÄ

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa operaatioita kahdenvälisillä kaupoilla.¹⁰ Näitä voidaan käyttää hienosäätöoperaatioissa ja rakenteellisissa suorissa kaupoissa. Ne määritellään laajassa merkityksessä kaupoiksi, joissa eurojärjestelmä tekee kaupan yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppaa. Kahdenvälisiä kauppooja on kahta tyyppiä: operaatioita, joissa eurojärjestelmä ottaa suoraan yhteyttä vastapuoliin, ja operaatioita, jotka toteutetaan arvopaperipörssien tai markkinavälittäjien kautta.

SUORA YHTEYDENOTTO VASTAPUOLIIN

Kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä yhteen tai useaan kotimaiseen vastapuoleen, jotka valitaan kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien mukaan. Kansalliset keskuspankit päättävät EKP:n tarkkojen ohjeiden perusteella, ryhtyvätkö ne kauppoihin vastapuolien kanssa. Kaupat hoidetaan kansallisten keskuspankkien kautta.

Siinä tapauksessa, että EKP:n neuvosto päättäisi, että EKP (tai yksi tai muutama kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) voisi poikkeustapauksissa myös itse tehdä

kahdenvälisiä kauppooja, operaatioiden menettelytapoja muutettaisiin sen mukaisesti. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) ottaisi suoraan yhteyttä yhteen tai useampaan euroalueella olevaan vastapuoleen, jotka on valittu kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien perusteella. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) päättäisi kauppoihin ryhtymisestä vastapuolten kanssa. Kaupat kuitenkin hoidettaisiin hajautetusti kansallisten keskuspankkien kautta.

Kahdenväliset operaatiot suoraan vastapuolen kanssa ovat mahdollisia käänteisoperaatioissa, suorissa kaupoissa, valuuttaswapeissa ja kerätessä määrääikaistalletuksia.

ARVOPAPERIPÖRSSIEN JA MARKKINAVÄLITTÄJIEN KAUPAT TOTEUTETTAVAT OPERAATIOT

Kansalliset keskuspankit voivat tehdä suoria kauppooja arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta. Näiden operaatioiden vastapuolijoukkoa ei rajoiteta ennalta, ja niiden menettelytavat sopeutetaan vastaamaan kaupankäynnin kohteena olevien velkainstrumenttien markkinakäytäntöjä.

KAHDENVÄLISISTÄ KAUPOISTA ILMOITTAMINEN

Kahdenvälisistä kaupoista ei yleensä ilmoiteta julkisesti etukäteen. EKP voi myös päättää olla ilmoittamatta kahdenvälisen kauppoojen tuloksia julkisesti.

KAUPANKÄYNTIPÄIVÄT

EKP voi tehdä kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivät ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

Suoria kahdenvälisiä rakenteellisia operaatioita tehdään ja selvitetään yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä kaikissa jäsenvaltioissa.

¹⁰ EKP:n neuvosto voi päättää, voiko EKP poikkeustapauksissa myös itse toteuttaa kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita.

5.3 MAKSU- JA TOIMITUSMENETTELYT

5.3.1 YLEISTÄ

Eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön tai avomarkkinaoperaatioihin osallistumiseen liittyvät maksutapahtumat hoidetaan vastapuolten kansallisissa keskuspankeissa olevien tilien kautta tai TARGET2-järjestelmään osallistuvien pankkien tilien kautta. Maksut suoritetaan vasta operaatioon liittyvien omaisuuserien (tai omaisuuseriin liittyvien oikeuksien) lopullisen siirron jälkeen (tai siirtohetkellä). Operaatioon liittyvien omaisuuserien tulee siten joko olla ennalta talletettuina omaisuudensäilytystileillä kansallisissa keskuspankeissa, tai ne tulee toimittaa näihin kansallisiin keskuspankkeihin päivän aikana toimitus maksua vastaan -periaatteella. Omaisuuserät siirretään sellaisten arvopaperiselvitystilien kautta, joita vastapuolet pitävät EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävissä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmissä.¹¹ Vastapuolet, joilla ei ole omaisuudensäilytystiliä kansallisessa keskuspankissa tai arvopaperiselvitystiliä EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, voivat siirtää vakuudet kirjeenvaihtajapankin arvopaperiselvitystilin tai omaisuudensäilytystilin kautta.

Maksu- ja toimitusmenettelyä koskevia tarkempia määräyksiä on kansallisten keskuspankkien (tai EKP:n) soveltamissa eri rahapolitiikan välineitä koskevissa sopimuksissa. Kansallisten keskuspankkien maksu- ja toimitusmenettelyt saattavat hieman poiketa toisistaan kansallisten lakien ja toimintatapojen erojen vuoksi.

5.3.2 AVOMARKKINAOPERAATIOIDEN MAKSU- JA TOIMITUSMENETTELYT

Vakiohuutokauppoina toteutettavissa avomarkkinaoperaatioissa (perusrahoitusoperaatiot, pitempiäaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot) maksut ja toimitukset suoritetaan yleensä ensimmäisenä sellaisena kaupantekopäivän jälkeisenä päivänä, jona 1) TARGET2-järjestelmä ja 2) kaikki asianomaiset arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ovat avoinna. Eurojärjestelmän periaatteellisenä

tavoitteena on hoitaa avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset samanaikaisesti kaikissa jäsenvaltioissa kaikkien niiden vastapuolten kanssa, jotka ovat toimittaneet riittävän vakuusmateriaalin. Toiminnallisten rajoitusten ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien teknisten ominaisuuksien takia avomarkkinaoperaatioiden maksujen suorituspäivän sisäisissä ajoituksissa voi kuitenkin ilmetä euroalueen sisäisiä eroja. Perus- ja pitempiäaikaisen rahoitusoperaatioiden maksut suoritetaan yleensä samana päivänä, joka on edellisen maturiteetiltaan vastaavan pituisen operaation takaisinmaksupäivä.

Eurojärjestelmä pyrkii hoitamaan pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina tehtyihin avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset kaupantekopäivänä. Toiminnallisista syistä eurojärjestelmä voi kuitenkin toisinaan käyttää näissä operaatioissa, erityisesti suorissa kaupoissa ja valuuttaswapeissa, muita maksujen suorituspäiviä (ks. taulukko 3).

5.3.3 PANKKIPÄIVÄN LOPETUKSEEN LIITTYVÄT TOIMET

Pankkipäivän lopetukseen liittyviä menettelytapoja on käsitelty tarkemmin TARGET2-järjestelmään liittyvissä asiakirjoissa. TARGET2-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aika (Keski-Euroopan aikaa). Sulkemisaajan jälkeen maksumääräyksiä ei enää hyväksytä käsitteilyyn TARGET2-järjestelmässä, vaikka ennen sulkemisaikaa hyväksytyjen maksumääräysten käsitteily jatkuu. Vastapuolten on jätettävä maksuvalmiusluoton tai talletusmahdollisuuden käyttöä koskevat pyyntönsä asianomaiselle kansalliselle keskuspankille viimeistään 15 minuuttia TARGET2-järjestelmän sulkemisaajan jälkeen. Eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän käyttöä koskevan pyynnön määräaikaa pidennetään vielä 15 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona.

¹¹ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

Taulukko 3. Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät¹⁾

Rahapolitiikan väline	Vakiohuutokauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä	Pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä
Käänteisoperaatiot	T+1 ²⁾	T
Suorat kaupat	-	Materiaaliin sovellettavan markkinakäytännön mukaan
Velkasitoumusten liikkeeseenlasku	T+1	-
Valuuttaswapit	-	T, T+1 tai T+2
Määräaikaistalletusten kerääminen	-	T

1) T tarkoittaa kaupantekopäivää. Maksujen suorituspäivä -merkinnät tarkoittavat eurojärjestelmän pankkipäiviä.

2) Jos perus- tai pitempiaikaisen rahoitusoperaation maksujen normaali suorituspäivä osuu kansalliseksi vapaapäiväksi, EKP voi käyttää muuta suorituspäivää, myös maksua ja toimitusta saman päivän arvolla. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden maksujen suorituspäivät ilmoitetaan etukäteen eurojärjestelmän huutokauppakalenterissa (ks. kohta 5.1.2).

Hyväksytyjen vastapuolten selvitystileillä TARGET2-järjestelmässä pankkipäivän päättyessä suoritettujen valvontaoperaatioiden jälkeen jäljelle jäävät negatiiviset saldot katsotaan automaattisesti pyynnöiksi saada maksuvalmiusluottoa (ks. kohta 4.1).

LUKU 6

VAKUUSKELPOISET OMAISUUSERÄT

LUKU 6

6.1 YLEISTÄ

EKPJ:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla ostamalla ja myymällä omaisuuseriä suoraan kaupoin tai takaisinostosopimuksin ja kaikkien eurojärjestelmän luotto-operaatioiden edellytetään perustuvan riittäviin vakuuksiin. Näin ollen kaikki likviditeettiä lisäävät eurojärjestelmän operaatiot perustuvat vakuutena oleviin omaisuuseriin. Vastapuoli joko siirtää omaisuuserän omistusoikeuden (suorat kaupat tai takaisinostosopimukset) tai panttaa, luovuttaa tai kiinnittää sen (vakuudelliset lainat).¹

Koska tavoitteena on suojata eurojärjestelmää tappioilta rahapoliittisissa operaatioissa, turvata vastapuolien tasavertainen kohtelu ja tehostaa toimintaa ja avoimuutta, omaisuuserien on täytettävä tietyt kriteerit tullakseen hyväksytyiksi eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin. Eurojärjestelmä on luonut yhteisen vakuuskäytännön eurojärjestelmän luotto-operaatioissa käytettävien vakuuksien hyväksymistä varten. Yhteinen vakuuskäytäntö (yksi vakuuslista eli yhteislista) tuli voimaan 1.1.2007 ja korvasi talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alusta käytössä olleen kahden listan järjestelmän.²

Yhteislistalla omaisuuserät jaetaan kahteen luokkaan – jälkimarkkinakelpoihin ja ei-jälkimarkkinakelpoihin omaisuuseriin. Molemmat kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, joskaan eurojärjestelmä ei käytä ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä suorissa kaupoissa. Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden vakuudeksi kelpaavia omaisuuseriä voidaan käyttää myös päivänsisäisen luoton vakuutena.

Kummankin luokan omaisuuserien on täytettävä kohdassa 6.2 selostettavat koko euroalueen kattavat yhdenmukaiset vakuuskelpoisuusvaatimukset.³ Omaisuuseräluokkien luottokelpoisuusvaatimusten yhteneväisyyden varmistamiseksi kehitetyssä eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (Eurosystem credit assessment framework, ECAF) hyödynnetään

useita luottoluokituslähteitä. Kohdassa 6.3 kuvataan menettelyt ja säännöt, joiden pohjalta eurojärjestelmän vakuuskelpoisille omaisuuserille asettamat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta määritellään. Riskienhallintamenetelmät ja operaatioissa käytettävien omaisuuserien arvostusperiaatteet selostetaan kohdissa 6.4 ja 6.5. Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää vakuutena toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevia vakuuskelpoisia omaisuuseriä (ks. kohta 6.6).

6.2 OMAISUUSERIEN VAKUUSKELPOISUUDEN MÄÄRITYS

EKP kokoaa vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listan sekä ylläpitää ja julkaisee sitä.⁴ EKP ei julkaise listoja vakuuskelpoisista ei-jälkimarkkinakelpoisista omaisuuseristä eikä tällaisten omaisuuserien kohdalla hyväksyttävistä velallisista/takaajista.

Eurojärjestelmä neuvoo vastapuolia omaisuuserien vakuuskelpoisuuden suhteen ainoastaan, kun jo liikkeeseen laskettuja jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä tai liikkeessä olevia ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä tarjotaan eurojärjestelmälle vakuudeksi. Ennen liikkeeseenlaskua

- 1 Likviditeettiä vähentävät suorat kaupat ja käänteisoperaatiot perustuvat myös vakuutena oleviin omaisuuseriin. Likviditeettiä vähentävissä käänteisoperaatioissa käytettävien omaisuuserien kelpoisuusvaatimukset ovat samat kuin likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Likviditeettiä vähentäviin operaatioihin ei kuitenkaan sovelleta markkina-arvon aliarvostusta.
- 2 Ranskalaisessa arvopaperistamisessa erillisyhtiön sijasta käytettävän rahaston ”*fonds communs de créances*” (FCC) ennen 1.5.2006 liikkeeseen laskemat instrumentit, jotka kuuluivat ykköslistalle, hyväksytään siirtymäkauden ajan 31.12.2008 saakka. Näiden rahastojen 1.5.2006 jälkeen liikkeeseen laskemat instrumentit eivät ole vakuuskelpoisia.
- 3 Ei-jälkimarkkinakelpoisista omaisuuseristä lainasaamisiin sovellettavissa tietyissä kelpoisuusvaatimuksissa ja toiminnallisissa vaatimuksissa saattaa olla eroja eri puolilla euroaluetta 31.12.2011 saakka voimassa olevan siirtymäkauden aikana (ks. kohta 6.2.2).
- 4 Lista julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu), ja sitä päivitetään päivittäin. Yritysten liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, joilta puuttuu ulkoisen luottoluokituslaitoksen (external credit assessment institution, ECAI) myöntämä emissio-, liikkeeseenlaskija- tai takaajaluokitus, ei julkaista vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla. Näiden velkainstrumenttien kelpoisuus määräytyy kyseisen vastapuolen valitseman luottoluokituslähteen luokituksen perusteella. Vastapuolet valitsevat luottoluokituslähteensä eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin lainasaamia koskevien sääntöjen mukaisesti, joita selostetaan kohdassa 6.3.3.

Vakuuskelpoiset omaisuuserät

eurojärjestelmä ei kommentoi vakuuskelpoisuutta.

6.2.1 JÄLKIMARKKINAKELPOISTEN OMAISUUSERIEN VAKUUSKELPOISUUSVAATIMUKSET

EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kaikki eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien omissa maissaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ovat vakuuskelpoisia.

Muihin jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (ks. myös taulukko 4):

OMAISUUSERÄTYYPPI

Omaisuuserien tulee olla *velkainstrumentteja*, joilla on

- a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma⁵ ja
- b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaatioindekseihin sidotut joukkolainat hyväksytään.

Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseseen saakka. Velkainstrumenteilla ei saa olla huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla velkainstrumenteilla.

Edellä kohdassa a mainittua vaatimusta ei sovelleta *omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin*, paitsi joukkovelkakirjoihin, jotka luottolaitokset ovat laskeneet liikkeeseen arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin⁶ artiklan 22 kohdan 4 mukaisesti ("katetut pankkien joukkovelkakirjalainat"). Muiden omaisuusvakuudellisten arvopapereiden kuin

katettujen pankkien joukkovelkakirjalainojen hyväksyttävyyttä arvioidaan eurojärjestelmässä seuraavien kelpoisuusvaatimusten mukaisesti:

Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuutena olevien kassavirtaa synnyttävien omaisuuserien on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) Omaisuuserien hankintaan sovelletaan jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä.
- b) Arvopaperistamista varten perustettu erillisyhtiö (special purpose vehicle) on hankkinut ne alullepanijalta tai välittäjältä tavalla, jota eurojärjestelmä pitää "todellisenä myyntinä", joka on täytäntöönpanokelpoinen kolmansiin osapuoliin nähden ja joka on alullepanijan ja tämän velkojien ulottumattomissa, mukaan lukien tilanteet, joissa alullepanija on maksukyvytön.
- c) Ne eivät koostu – kokonaan tai osittain, tosiasiallisesti tai mahdollisesti – luottoriskin vaihtolainoista (credit-linked notes) tai vastaavista vaateista, jotka johtuvat luottoriskin siirtämisestä luottojohdannaisten avulla.

Strukturoiduissa lainoissa etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeus ei saa olla saman lainan muiden etuoikeusluokkien etuoikeutta huonompi. Etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeuden ei katsota olevan saman lainan muiden etuoikeusluokkien (tai alaluokkien) etuoikeutta huonompi, jos maksujen etuoikeusjärjestys täytäntöönpanoilmoituksen (enforcement notice) toimitamisen jälkeen on tarjousesitteen mukaan sellainen, että millään muulla etuoikeusluokalla (tai alaluokalla) ei ole oikeutta saada maksua (pääomaa ja korkoja) ennen kyseistä etuoikeusluokkaa (tai alaluokkia) eli sille aiheutuu

5 Joukkovelkakirjalainat eivät ole vakuuskelpoisia, jos niihin on liitetty optiodistuksia (warrantti) tai muita vastaavia oikeuksia.

6 Neuvoston direktiivi 85/611/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2005/1/EY (EUVL L 79, 24.3.2005, s. 9).

tappiota viimeisenä strukturoidun lainan etuoikeusluokista (tai alaluokista).

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden pyytää asianomaisilta kolmansilta osapuolilta (kuten liikkeeseenlaskijalta, alullepanijalta tai järjestäjältä) sellaisia selvityksiä ja/tai oikeudellisia vahvistuksia, joita se pitää tarpeellisina omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskelpoisuuden arvioimiseksi.

LUOTTOKELPOISUUSVAATIMUKSET

Velkainstrumenttien on täytettävä jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä koskevat eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa sovellettavat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta (ks. kohta 6.3.2).

LIIKKEESEENLASKUPAIKKA

Velkainstrumentin tulee olla talletettuna/rekisteröitynä (laskettu liikkeeseen) Euroopan talousalueella kansallisessa keskuspankissa tai sellaisessa arvopaperikeskuksessa, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset.⁷ Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys,⁸ jolla ei ole hyväksytyn ulkoisen luottoluokituslaitoksen (ECAI) luottoluokitusta, liikkeeseenlaskupaikkana tulee olla euroalue.

MAKSU- JA TOIMITUSMENETTELYT

Velkainstrumenttien tulee olla siirrettävissä arvoosuusmuodossa. Niitä tulee säilyttää ja ne tulee toimittaa euroalueella eurojärjestelmässä olevan tilin kautta tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävän arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän kautta (sitä, että vakuuden asettamismenettelyyn ja realisointiin sovelletaan euroalueeseen kuuluvan maan lakia).

Jos arvopaperikeskus, jossa omaisuuserä on laskettu liikkeeseen, ei ole sama kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä, jossa sitä säilytetään, nämä kaksi on yhdistettävä toisiinsa EKP:n hyväksymällä linkillä.⁹

HYVÄKSYTTÄVÄT MARKKINAT

Velkainstrumenttien tulee olla rahoitusvälineiden markkinoista 21. huhtikuuta 2004 annetun

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY¹⁰ määritelmän mukaisilla säännellyillä markkinoilla tai tietyillä EKP:n määritelmillä ei-säännellyillä markkinapaikoilla kaupattavia omaisuuseriä.¹¹ Ei-säänneltyjä markkinapaikkoja koskeva eurojärjestelmän arviointi perustuu kolmeen markkinapaikoille asetettuun vaatimukseen: niiden on oltava turvallisia, avoimia ja helppopääsyisiä.^{12,13}

- 7 Yhden haltijavelkakirjan muodossa olevat kansainväliset velkaperit (international debt securities in global bearer form), jotka on laskettu liikkeeseen 1.1.2007 tai sen jälkeen Euroclear Bankin (Belgia) tai Clearstream Banking Luxembourgin kautta, ovat vakuuskelpoisia, jos ne on laskettu liikkeeseen NGN-muodossa (New Global Note) ja talletettu yhteisenä säilyttäjänä (Common Safekeeper, CSK) toimivaan kansainväliseen arvopaperikeskukseen tai soveltuvin osin muuhun arvopaperikeskukseen, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset. Ennen 1.1.2007 CGN-muodossa (Classical Global Note) yhtenä velkaperina liikkeeseen lasketut kansainväliset haltijavelkakirjat ja, jos kyseessä ovat useammassa erässä liikkeeseen lasketut velkakirjat, samalla ISIN-koodilla kyseisenä päivänä tai sen jälkeen liikkeeseen lasketut omaisuuserät ovat vakuuskelpoisia eräpäivään saakka.
- 8 Yrityksen määritelmä on sama kuin Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmässä 1995 (EKT 95).
- 9 EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.
- 10 EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.
- 11 Lista hyväksytyistä ei-säännellyistä markkinoista on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu), ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa.
- 12 Eurojärjestelmä määrittelee termit ”turvallisuus”, ”avoimuus” ja ”helppopääsyisyys” ainoastaan eurojärjestelmän vakuushallinnan kannalta. Valinnassa ei ole tarkoitus arvioida eri markkinoiden laatua sinänsä. Termien sisältö on seuraava: *Turvallisuudella* tarkoitetaan varmuutta transaktioiden suhteen, erityisesti varmuutta transaktioiden pätevydestä ja täytäntöönpanokelpoisuudesta. *Avoimuudella* tarkoitetaan esteetöntä tiedonsaantia markkinoiden menettelytapa- ja toimintasäännöistä, omaisuuserien ominaisuuksista rahoitusinstrumentteina, hinnanmuodostuksesta, kauppojen hinnoista ja määristä (noteeraukset, korot, kaupankäyntimäärät, liikkeessä olevat määrät jne.). *Helppopääsyisyydellä* tarkoitetaan eurojärjestelmän edellytyksiä osallistua ja päästä markkinoille. Vakuushallinnan kannalta markkinat katsotaan helppopääsyisiksi, jos niiden menettelytapa- ja toimintasäännöt mahdollistavat sen, että eurojärjestelmä voi tarvittaessa hankkia markkinoilta tietoa ja toteuttaa transaktioita.
- 13 Kakkoslistan omaisuuserinä hyväksytyt jälkimarkkinakelpoiset instrumentit, jotka on laskettu liikkeeseen ennen 31.5.2007 ja joilla käydään kauppaa sellaisilla ei-säännellyillä markkinoilla, jotka täyttävät eurojärjestelmän vaatimukset turvallisuuden ja helppopääsyisyyden osalta mutta eivät avoimuuden osalta, ovat vakuuskelpoisia 31.12.2009 saakka – edellyttäen että ne täyttävät kaikki muut vakuuskelpoisuuden edellytykset – minkä jälkeen ne eivät enää kelpaa vakuudeksi. Tätä ei sovelleta luottolaitosten liikkeeseen laskemiin vakuudettomiin jälkimarkkinakelpoisiin instrumentteihin, jotka hyväksyttiin kakkoslistan omaisuuserinä ja jotka menettivät vakuuskelpoisuutensa 31.5.2007.

LIIKKEESEENLASKIJA/TAKAAJA

Velkapaperit saavat olla keskuspankkien, julkisyhteisöjen, yksityisen sektorin toimijoiden tai kansainvälisten tai ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemia tai takaamia. Muut luotto-laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit kuin katetut pankkien joukkovelkakirjat ovat vakuuskelpoisia ainoastaan, jos ne ovat edellä mainitun määritelmän mukaisilla säännellyillä markkinoilla kaupattavia omaisuuseriä.

LIIKKEESEENLASKIJAN/TAKAAJAN SIOJITTAUTUMISPAIKKA

Liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle tai johonkin Euroopan talousalueen ulkopuoliseen G10-maahan sijoittautuneita.^{14, 15} Jälkimmäisessä tapauksessa velkainstrumentit voidaan hyväksyä vakuuksiksi vain, jos eurojärjestelmä voi varmistua siitä, että asianomaisen Euroopan talousalueen ulkopuolisen G10-maan laki turvaa eurojärjestelmän oikeudet asianmukaisesti. Tätä tarkoitusta varten eurojärjestelmälle on toimitettava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla laadittu oikeudellinen arvio (legal assessment), ennen kuin omaisuuserät voidaan hyväksyä vakuuskelpoisiksi. Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

Takaajien täytyy olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset ovat sijoittautumispaikasta riippumatta hyväksyttäviä liikkeeseenlaskijoita/takaajia. Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys, jolla ei ole ulkoisen luottoluokitusta, liikkeeseenlaskijan/takaajan tulee olla sijoittautunut euroalueelle.

VALUUTTA

Velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä.¹⁶

6.2.2 EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISTEN OMAISUUS-ERIEŦ VAKUUSKELPOISUUSVAATIMUKSET.

Vakuuskelpoisten omaisuuserien yhteislistalle otetaan kahdentyyppisiä ei-jälkimarkkinakelpoisia

omaisuuseriä: lainasaamisia (pankkilainoja) ja ei-jälkimarkkinakelpoisia kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja (retail mortgage-backed debt instrument, RMBD).¹⁷

LAINASAAMISET

Lainasaamisten¹⁸ on täytettävä seuraavat *kelpoisuusvaatimukset* (ks. myös taulukko 4):

- *Omaisuuserätyyppi*: Lainasaamisten tulee olla eurojärjestelmän vastapuolten velallisten velkasitoumuksia. Myös lainasaamiset, joita lyhennetään (eli pääomaa ja korkoja maksetaan takaisin ennalta sovitun aikataulun mukaisesti), ovat vakuuskelpoisia. Nostamattomat luottolimiitit (esim. nostamattomat valmiusluottolimiitit), sekkiluotot tai remburssit (jotka eivät ole lainasaamisia sinänsä, vaikka niissä sitoudutaankin luoton maksamiseen) eivät ole vakuuskelpoisia. Syndikoiduissa lainoissa mukana olevien yhteisöjen osuudet katsotaan vakuuskelpoisiksi lainasaamisiksi. Lainasaamisella ei saa olla huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla lainoilla (tai saman syndikoidun lainan muilla etuoikeusluokilla tai alaluokilla) tai velkainstrumenteilla.

Lainasaamisilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdöllinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi

14 Euroopan talousalueen ulkopuoliset G10-maat ovat Yhdysvallat, Kanada, Japani ja Sveitsi.

15 Ennen 1.1.2007 liikkeeseen lasketut jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joiden liikkeeseenlaskija ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle tai johonkin sen ulkopuoliseen G10-maahan mutta joiden takaaja on sijoittunut Euroopan talousalueelle, ovat vakuuskelpoisia 31.12.2011 saakka – edellyttäen että ne täyttävät kaikki muut vakuuskelpoisuusvaatimukset ja kohdassa 6.3.2 esitetyt takauksiin sovellettavat vaatimukset – minkä jälkeen ne eivät enää kelpaa vakuudeksi.

16 Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

17 Lainasaamisten vakuuskäyttöä koskevan väliaikaisen järjestelyn aikana 1.1.2007–31.12.2011 jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää vakuuskelpoisille lainasaamisille asetettavasta minimikoosta (paitsi kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamisia) ja mahdollisesta käsittelymaksusta. Yhteiseen järjestykseen siirrytään 1.1.2012.

18 Lainasaamisista käytetään myös nimitystä pankkilainat. *Schuldscheindarlehen*-velkakirjoja ja hollantilaisia rekisteröityjä yksityisoikeudellisia saamisia valtiolta tai muilta hyväksyttäviltä velallisilta (kuten asuntoyhtiöiltä), kun takaajana on valtio, kohdellaan kuten lainasaamisia.

koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Vakuuskelpoisia ovat myös lainasaamiset, joiden korko on sidottu inflaatioon. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuolelutukseen saakka.

- *Velallinen/takaaja*: Hyväksyttäviä velallisia tai takaajia ovat yritykset,¹⁹ julkisyhteisöt sekä kansainväliset tai ylikansalliset laitokset. Jokainen velallinen vastaa yhteisvastuullisesti koko lainan takaisinmaksusta (määräosavastuuta, jossa velalliset vastaavat velasta sovituin osin, ei hyväksytä).
- *Velallisen/takaajan sijoittautumispaikka*: Velallisten/takaajien täytyy olla euroalueelle sijoittautuneita. Tämä vaatimus ei koske kansainvälisiä eikä ylikansallisia laitoksia.
- *Luottokelpoisuus*: Lainasaamiset arvioidaan velallisen/takaajan luottokelpoisuuden perusteella. Lainasaamisilta vaaditaan hyvää luottokelpoisuutta, kuten eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla edellytetään (ks. kohta 6.3.3).
- *Minimikoko*: Lainasaamiset eivät saa olla tiettyä minimikokoa pienempiä sillä hetkellä, kun vastapuoli tarjoaa niitä vakuudeksi (käyttöönotto). Väliaikaisen järjestelyn aikana 1.1.2007–31.12.2011 jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää kotimaisille lainasaamisille asetettavasta minimikoosta. Kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamisia, minimikoko on väliaikaisen järjestelyn aikana 500 000 euroa. Kaikkialla euroalueella siirrytään käyttämään yhteistä 500 000 euron minimikokoa 1.1.2012.
- *Käsittelyssä noudatettavat menettelyt*: Lainasaamisten käsittelyssä on noudatettava eurojärjestelmän menettelyjä, jotka määrittellään kansallisissa asiakirjoissa.
- *Sovellettava lainsäädäntö*: Lainasaamis-sopimukseen ja vastapuolen ja kansallisen

keskuspankin väliseen sopimukseen, jolla lainasaaminen otetaan käyttöön vakuutena (jäljempänä ”vakuudeksiottosopimus”), tulee molempiin soveltaa jonkin euroalueeseen kuuluvan EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä. Lisäksi 1) vastapuoleen, 2) velkojaan, 3) velalliseen, 4) takaajaan (jos aiheellista), 5) lainasaamissopimukseen ja 6) vakuudeksiottosopimukseen voidaan yhteensä soveltaa enintään kahta lainsäädäntöä.

- *Valuutta*: Lainasaamisten tulee olla euro-määräisiä.²⁰

EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISET KIINTEISTÖ-VAKUUDELLISET VELKAINSTRUMENTIT

Kiinteistövakuudellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (ks. myös taulukko 4):

- *Omaisuuserätyyppi*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla velkasitoumuksia tai vekseleitä, joiden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys joukkoon kiinnityskelpoisia asuinkiinteistöjä mutta joissa ei ole kyse varsinaisesta arvopaperistamisesta. Omaisuuseriä on voitava korvata toisilla, ja eurojärjestelmän etuoikeus muihin velkojiin nähden (lukuun ottamatta niitä velallisia, jotka ovat järjestelyn ulkopuolella julkispoliittisista syistä) on turvattava asianmukaisella järjestelyllä.²¹

Kiinteistövakuudellisilla velkainstrumenteilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa.

- *Luottokelpoisuusvaatimukset*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien on täytettävä niitä koskevat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta niin kuin eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa edellytetään (ks. kohta 6.3.3).

¹⁹ EKT 95:n määritelmän mukaan.

²⁰ Ks. tämän luvun alaviite 16.

²¹ Tällä hetkellä tästä instrumenttiluokasta hyväksytään vakuuksiksi ainoastaan irlantilaiset kiinteistövakuudelliset velkasitoumukset.

- *Liikkeeseenlaskija*: Hyväksyttäviä liikkeenlaskijoita ovat luottolaitokset, jotka ovat hyväksyttäviä vastapuolia.
- *Liikkeeseenlaskijan sijoittautumispaikka*: Liikkeeseenlaskijoiden täytyy olla euroalueelle sijoittautuneita.
- *Käsittelyssä noudatettavat menettelyt*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien käsittelyssä on noudatettava eurojärjestelmän menettelyjä, jotka määrittellään kansallisissa asiakirjoissa.
- *Valutta*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä.²²

6.2.3 LISÄVAATIMUKSIA VAKUUSKELPOISTEN OMAISUUSERIEN KÄYTÖLLE

LAINASAAMISIA KOSKEVAT OIKEUDELLISET LISÄVAATIMUKSET

Jotta voidaan varmistaa, että lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi ja että lainat pystytään vastapuolen maksukyvyttömyystapauksissa realisoimaan nopeasti, niille on asetettu oikeudellisia lisävaatimuksia. Vaatimukset koskevat seuraavia asioita:

- Lainasaamisten tulee olla todistettavasti olemassa.
- Velalliselle tulee ilmoittaa lainasaamisen käytöstä vakuutena tai lainasaaminen tulee rekisteröidä.
- Pankkialaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyviä rajoituksia ei saa olla.
- Lainasaamisen käyttöön ei saa liittyä rajoituksia.
- Lainasaamisen realisointiin ei saa liittyä rajoituksia.

Näiden oikeudellisten lisävaatimusten sisältö selostetaan liitteessä 7. Tarkempia tietoja kansallisten lainsäädäntöjen erityispiirteistä annetaan kansallisissa asiakirjoissa.

VAKUUSKELPOISTEN OMAISUUSERIEN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖT

Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kelpaavat kaikkiin rahapoliittisiin operaatioihin, joissa vaaditaan vakuudet, eli käänteisoperaatioihin ja maksuvalmiusluottoihin, sekä suorina kaupoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin. Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kelpaavat vakuudeksi käänteisiin avomarkkinaoperaatioihin ja maksuvalmiusluottoihin. Niitä ei käytetä eurojärjestelmän suorissa kaupoissa. Kaikkia jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää myös päivänsisäisen luoton vakuutena.

Vastapuolet eivät saa antaa vakuudeksi jälkimarkkinakelpoisia tai ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, joiden liikkeeseenlaskijana tai takaajana on joko vastapuoli itse tai yhteisö, jonka kanssa vastapuoli on läheisesti sidoksissa, vaikka nämä omaisuuserät olisivat muuten vakuuskelpoisia.²³

”Läheisesti sidoksissa” tarkoittaa, että vastapuolella on sidos vakuuskelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskijaan/velalliseen/takaajaan siitä syystä, että

- vastapuoli omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen kautta vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, tai
- liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen kautta vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, tai
- jokin kolmas osapuoli omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen

²² Ks. tämän luvun alaviite 16.

²³ Vastapuolen on heti ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille, jos sillä on vakuutena omaisuuseriä, joihin on tullut seuraavia muutoksia: vastapuolesta on tullut omaisuuserien liikkeeseenlaskija tai velallinen tai takaaja taikka vastapuolen ja liikkeeseenlaskijan tai takaajan välille on muodostunut läheinen sidos. Tällaisessa tapauksessa omaisuuserän vakuusarvo laskeaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja keskuspankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia (ks. liite 6). Vastapuolen on myös poistettava omaisuuserä vakuuksista mahdollisimman pian.

kautta vähintään 20 % sekä vastapuolen että liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta.

Tämä määräys ei koske a) läheisiä sidoksia vastapuolen ja jonkin ETA-maan julkisten viranomaisten välillä eikä tapauksia, joissa velkainstru-

Taulukko 4. Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät omaisuuserät

Kelpoisuusvaatimukset	Jälkimmäisvelkakelpoiset omaisuuserät ¹⁾	Ei-jälkimmäisvelkakelpoiset omaisuuserät ²⁾	
Omaisuuserän tyyppi	EKP:n velkasitoumukset Muut jälkimmäisvelkakelpoiset velkainstrumentit	Lainasaamiset	Kiinteistövakuudelliset velkainstrumentit
Luottokelpoisuus	Omaisuuserällä on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan jälkimmäisvelkakelpoisia omaisuuseriä koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti. ³⁾	Velallisella/takaajalla on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan lainasaamisia koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti.	Omaisuuserällä on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti.
Liikkeeseenlaskupaikka	ETA ³⁾	-	-
Toimitusmenettelyt sekä käsittelyssä noudatettavat menettelyt	Toimituspaikka: euroalue Instrumenttien tulee olla keskitetysti talletettuina arvo-osuuksina keskuspankeissa tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikeskuksessa.	Eurojärjestelmän menettelyt	Eurojärjestelmän menettelyt
Liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja	Keskuspankit Julkinen sektori Yksityinen sektori Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset	Julkinen sektori Yritykset Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset	Luottolaitokset
Liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan sijoittautumispaikka	Liikkeeseenlaskija ³⁾ : ETA tai ETAn ulkopuoliset G10-maat Takaaja ³⁾ : ETA	Euroalue	Euroalue
Hyväksyttävät markkinat	Säännellyt markkinat EKP:n hyväksymät ei-säännellyt markkinat.	-	-
Valutta	Euro	Euro	Euro
Minimikoko	-	Minimikoko silloin, kun lainasaamista tarjotaan vakuudeksi. 1.1.2007–31.12.2011: – Kotimaiset lainasaamiset: kansallisten keskuspankkien päätettävissä; – Toisessa maassa olevat lainasaamiset: yhteinen minimikoko 500 000 euroa. 1.1.2012 alkaen: Yhteinen minimikoko 500 000 euroa kaikkialla euroalueella.	-
Sovellettava lainsäädäntö	Omaisuusvakuudellisten arvopaperien vakuutena olevien omaisuuserien hankintaan sovellettava lainsäädäntö: jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädäntö.	Lainasaamissopimukseen ja vakuudeksiottosopimukseen sovellettava lainsäädäntö: jonkin euroalueen jäsenvaltion lainsäädäntö. Yhteensä enintään kahta lainsäädäntöä voidaan soveltaa 1) vastapuoleen, 2) velkojaan, 3) velalliseen, 4) takaajaan (jos aiheellista), 5) lainasaamissopimukseen ja 6) vakuudeksiottosopimukseen.	-
Toisessa jäsenvaltiossa olevien omaisuuserien käyttö	Sallitaan	Sallitaan	Sallitaan

1) Tarkempi selvitys kohdassa 6.2.1.

2) Tarkempi selvitys kohdassa 6.2.2.

3) Jos yritysten liikkeeseen laskemilla tai takaamalla jälkimmäisvelkakelpoisilla velkainstrumenteilla ei ole luottoluokitusta, niiden luottoluokitus määritetään vastapuolen valitseman luottoluokituslähteen perusteella. Vastapuolet noudattavat luottoluokituslähdettä valitessaan lainasaamisia koskevia eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä, jotka on selostettu kohdassa 6.3.3. Näiden jälkimmäisvelkakelpoisten velkainstrumenttien kohdalla jälkimmäisvelkakelpoisten omaisuuserien kelpoisuusvaatimuksia on muutettu seuraavasti: liikkeeseenlaskijan/takaajan sijoittautumispaikka: euroalue; liikkeeseenlaskupaikka: euroalue.

mentin takaajana on veronkantoon oikeutettu julkinen viranomainen, b) katettuja joukkovelkakirjalainoja, jotka on laskettu liikkeeseen yhteis-sijoitusdirektiivin artiklan 22 kohdan 4 mukaisesti, eikä c) tapauksia, joissa velkainstrumentit on suojattu vastaavin lainsäädännöllisin erityiskeinoin kuin kohdassa b tarkoitettut instrumentit, esimerkiksi sellaisten ei-jälkimarkkinakelpoisten kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien tapauksessa, jotka eivät ole arvopapereita.

Omaisuuksivakuudellisia arvopapereita ei voi myöskään käyttää vakuutena, jos vastapuoli (tai kolmas osapuoli, jonka kanssa vastapuoli on läheisesti sidoksissa) antaa valuuttasuojauksen omaisuusvakuudelliselle arvopaperille tekemällä valuuttasuojaussopimuksen liikkeeseenlaskijan kanssa tai jos vastapuoli antaa rahoitustukea vähintään 20 % omaisuusvakuudellisen arvopaperin jäljellä olevasta pääomasta.

Lisäksi kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä seuraavia jälkimarkkinakelpoisia tai ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuususeriä, vaikka ne olisivat muuten vakuuskelpoisia:

- Velkainstrumentit, jotka erääntyvät ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.²⁴
- Velkainstrumentit, joista saadaan tuottoa (esimerkiksi kuponkimaksu) ajalta ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.

Kaikkia vakuuskelpoisia jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuususeriä tulee voida käyttää maasta toiseen kaikkialla euroalueella. Tämä merkitsee, että eurojärjestelmän kaikilla vastapuolilla tulee olla mahdollisuus käyttää vakuuskelpoisia omaisuususeriä joko kansallisten arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten linkkien kautta, kun on kyse jälkimarkkinakelpoisista omaisuususeristä, tai muin hyväksyttävien järjestelyin saadakseen luottoa sen jäsenvaltion kansalliselta keskuspankilta, johon vastapuoli on sijoittautunut (ks. kohta 6.6).

6.3 EUROJÄRJESTELMÄN LUOTTORISKINARVIOINTI

6.3.1 SOVELTAMISALA JA ELEMENTIT

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin menetelytapojen, sääntöjen ja tekniikoiden avulla varmistetaan, että eurojärjestelmän kaikille vakuuskelpoisille omaisuususerille asetettava vaatimus hyvästä luottokelpoisuudesta täyttyy.

Hyvän luottokelpoisuuden määrittämistä koskevat vaatimukset on asetettu erikseen jälkimarkkinakelpoisille ja ei-jälkimarkkinakelpoisille omaisuususerille (ks. kohdat 6.3.2 ja 6.3.3), sillä nämä omaisuususerit eroavat toisistaan sekä lainsäädännöllisesti että vakuuksien käytön kannalta.

Eurojärjestelmä hyväksyy vakuuskelpoisten omaisuususerien luottokelpoisuuden arviointia varten neljän eri lähteen luottoluokitusjärjestelmien arviot. Nämä lähteet ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset (External Credit Assessment Institutions, ECAIs), kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät (Internal Credit Assessment Systems, ICASs), vastapuolipankkien sisäisten luottoluokitusten menetelmät (Internal Ratings Based, IRB) ja kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut (Rating Tools, RTs). Luottokelpoisuutta arvioidessaan eurojärjestelmä ottaa lisäksi huomioon sellaiset institutionaaliset kriteerit ja piirteet, joilla omaisuususerien haltijoille taataan samanlainen suoja (esim. takaukset).

Ulkoisten luottoluokituslaitosten tapauksessa arvion pohjana on julkinen luokitus. Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden vaatia tarvittaessa lisäselvityksiä. Omaisuusvakuudellisille arvopapereille annettujen luokitusten perusteista on oltava tarjolla yksityiskohdainen luottoluokitusraportti, joko ennako- tai

²⁴ Jos kansalliset keskuspankit sallisivat käytettävän sellaisia instrumentteja, jotka ovat maturiteetiltaan lyhyempiä kuin ne rahapoliittiset operaatiot, joissa niitä käytetään, vastapuolet joutuisivat korvaamaan tällaiset omaisuususerit toisilla eräpäivän tai ennen sitä.

liikkeeseenlaskuraportti, jossa esitetään ainakin kattava rakenteellinen ja oikeudellinen analyysi, yksityiskohtainen arvio vakuuksista sekä analyysit transaktion osapuolista ja mahdollisista muista transaktioon liittyvistä erityispiirteistä. Ulkoisten luottoluokituslaitosten on lisäksi julkaistava omaisuusvakuudellisista arvopapereista valvontaraportteja säännöllisesti, ainakin neljännesvuosittain.²⁵ Raporttien tulisi sisältää ainakin päivitettyt keskeiset transaktiotiedot (kulloinkin vakuutena olevat omaisuuserät, transaktion osapuolet, rahoitusrakenne) ja tunnuslukutiedot.

Eurojärjestelmän luottokelpoisuusvaatimuksissa luottokelpoisuuden alarajaksi on valittu yhtä A:ta vastaava luottoluokitus.²⁶ Eurojärjestelmä on määritellyt, että maksukyvyttömyyden 0,10 prosentin todennäköisyys vuoden aikajänteellä vastaa yhden A:n luottoluokitusta. Määrittelyn pohjana oleva arviointi tehdään uudestaan säännöllisin väliajoin. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa noudatetaan EU:n vakavaraisuusdirektiiviin (Capital Requirements Directive, CRD) sisältyvää maksukyvyttömyyden määritelmää.²⁷ Eurojärjestelmä julkaisee alimman vakuuksille sallitun luottoluokituksen kultakin ulkoiselta luottoluokituslaitokselta. Julkaistujen luottoluokitusten tasoja uudelleenarvioidaan säännöllisesti. Eurojärjestelmällä ei ole vastuuta ulkoisia luottoluokituslaitoksia koskevasta arvioinnistaan.

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden ratkaista minkä tahansa merkitykselliseksi katsomansa tiedon perusteella, täyttävätkö liikkeeseenlaskut, liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat sen asettamat tiukat luottokelpoisuusvaatimukset, ja se voi tarvittaessa tällaisin perustein kieltäytyä hyväksymästä omaisuuseriä vakuudeksi, rajoittaa niiden vakuuskäyttöä tai soveltaa ylimääräistä aliarvostusta varmistaakseen, että eurojärjestelmän oikeudet on riittävästi turvattu EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaisesti. Sama voidaan ulottaa koskemaan myös yksittäisiä vastapuolia, etenkin jos vakuudeksi tarjottujen omaisuuserien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti yhteydessä itse vastapuolen luottokelpoisuuteen. Jos

hylkäämisen perusteena ovat vakauden valvontaan liittyvät tiedot, eurojärjestelmä saa käyttää tällaisia vastapuolilta tai rahoitusvalvontaviranomaisilta saatuja tietoja yksinomaan rahapolitiikan harjoittamistehtävänsä mukaisesti ja siinä määrin kuin tämän tehtävän täyttäminen edellyttää.

Omaisuuserät voidaan poistaa vakuuskelpoisten omaisuuserien listalta, jos niiden liikkeeseenlaskijan tai takaajan varat on jäädytetty ja/tai jokin muu Euroopan yhteisön tai sen jäsenvaltion perustamissopimuksen artiklan 60 kohdan 2 nojalla suorittama toimi rajoittaa liikkeeseenlaskijan/takaajan varojen käyttöä tai EKP:n neuvosto on sellaisen vuoksi päättänyt sulkea liikkeeseenlaskijan/takaajan joko tilapäisesti tai kokonaan pois avomarkkinaoperaatioista tai eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmästä.

Varmistaakseen eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytettävien neljän luottoluokituslähteen keskinäisen johdonmukaisuuden, oikeellisuuden ja vertailtavuuden eurojärjestelmä on asettanut kullekin näistä lähteistä hyväksymisvaatimukset (ks. kohta 6.3.4) ja seuraa säännöllisesti niiden luottoriskinarviointeja suhteessa luottokelpoisuuden alarajaan (ks. kohta 6.3.5).

6.3.2 JÄLKIMARKKINAKELPOISTEN OMAISUUSERIEN LUOTTOKELPOISUUSVAATIMUKSET

Jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille asetetaan tiukat luottokelpoisuusvaatimukset, mikä tarkoittaa, että seuraavien edellytysten on täyttyttävä:

- 25 Jos omaisuusvakuudellisen arvopaperin vakuutena olevista omaisuuseristä maksetaan pääomaa tai korkoja puolivuositain tai vuosittain, myös valvontaraportit voidaan julkaista vastaavien väliajoin.
- 26 ”Yhden A:n luottoluokituksella” tarkoitetaan, että Fitchin tai Sandard & Poor’sin pitkän aikavälin luokitus on ollut vähintään A-, Moody’sin vähintään A3 tai DBRS:n vähintään AL.
- 27 Vakavaraisuusdirektiiviin sisältyvät luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL L 177, 30.6.2006, s. 1) sekä sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä 14 päivänä kesäkuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL L 177, 30.6.2006, s. 201).

- *Ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus:* Hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten (ks. kohta 6.3.4) liikkeeseenlaskulle (tai liikkeeseenlaskijalle, jos liikkeeseenlaskulla ei ole luokitusta) antamista luottoluokituksista ainakin yhden on oltava vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen.^{28,29} EKP julkaisee luottokelpoisuuden alarajan kunkin hyväksytyyn ulkoiseen luottoluokituslähteen luokituksille niin kuin kohdasta 6.3.1 käy ilmi.³⁰
- *Takaukset:* Jos liikkeeseenlaskijalla ei ole (hyväksytyyn) ulkoisen luottoluokituslaitoksen luottoluokitusta, hyvä luottokelpoisuus voidaan todeta myös vakavaraisten takaajien antamien takausten perusteella. Takaajan vakavaraisuuden arvioinnissa käytetään ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia, jotka ovat vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukaisia. Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:
 - Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehdoitta ja peruuttamattomasti taannut liikkeeseenlaskijan velvoitteet, jotka liittyvät lainapääoman, koron ja velkainstrumenttien haltijoille velkainstrumenttien perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on kokonaan suoritettu.
 - Takauksen on oltava omavelkainen (velkasitoumuksesta riippumatta). Veronkanton oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksuhäiriön jälkeen. Takaukseen perustuvien takaajan velvoitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja langettava maksettaviksi samanaikaisesti (*pari passu*) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.
 - Takauksen on oltava EU:n jäsenvaltion lain alainen, juridisesti pätevä ja sitova,

ja se tulee voida panna täytäntöön takaaajaan nähden.

- Takauksen juridisen pätevyyden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla, ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuuserä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan. Oikeudellinen vahvistus on jätettävä sen kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi, joka esittää takauksen kohteena olevan omaisuuserän sisällyttämistä vakuuskelpoisten omaisuuserien listaan.³¹ Oikeudellista vahvistusta ei vaadita, jos takaus on annettu emissiokohtaisen luottokelpoisuusluokituksen saaneille velkainstrumenteille tai jos takauksen antajina ovat veronkanton oikeutetut julkiset yhteisöt. Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkurssia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuudenmukaisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan

28 Jos samalle liikkeeseenlaskijalle/velalliselle tai takaajalle on annettu useampia, mahdollisesti keskenään ristiriitaisia ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia, käytetään näistä parasta.

29 Tiukkoja luottokelpoisuusvaatimuksia, joita sovelletaan 1.1.2008 alkaen liikkeeseen laskettuihin katettuihin pankkien joukkovelkakirjalainoihin, arvioidaan edellä luettujen arviointiperusteiden mukaisesti. Ennen 1.1.2008 liikkeeseen lasketuilla katetuilla pankkien joukkovelkakirjalainoilla katsotaan olevan hyvä luottokelpoisuus, jos ne ovat tarkoin yhteissijoitusdirektiivin artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia.

30 Nämä tiedot julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu).

31 Tietyn omaisuuserän vakuuslistalle ottava kansallinen keskuspankki on yleensä sen maan kansallinen keskuspankki, jossa omaisuuserä on hyväksytyillä markkinoilla kaupattava tai jossa sillä käydään kauppaa hyväksytyillä markkinoilla. Jos omaisuuserä on kaupattava tai sillä käydään kauppaa useammilla markkinoilla, asiaa koskevat tiedustelut tulee toimittaa EKP:lle osoitteella Eligible-Assets.hotline@ecb.europa.eu.

ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojien oikeuksiin takaajaan nähden.

Jollei liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, hyvä luottokelpoisuus todetaan seuraavasti:

- *Julkisen sektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella:* Jos jälkimarkkinakelpoisen omaisuuserän euroalueella sijaitseva liikkeeseenlaskija tai takaaja luetaan alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöksi vakavaraisuusdirektiivin määritelmän mukaisesti, menettely on seuraava:
 - Liikkeeseenlaskija tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti (ks. taulukko 5).³²
 - Liikkeeseenlaskijoille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen luokitus ulkoisen luottoluokituslaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Luokkaan 3 kuuluville liikkeeseenlaskijoille/takaajille ei anneta viitteellistä luottoluokitusta.

- *Yrityssektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella:* Jollei euroalueella olevien yritysten³³ liikkeeseen laskemien/takaamien jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, jonka perusteella luottokelpoisuusvaatimusten täytyminen voitaisiin todeta, voidaan soveltaa samoja eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä kuin lainasaamisiin, eli vastapuolet saavat käyttää omia sisäisten luottoluokitusten menetelmiään, kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmiä tai kolmansien osapuolten luottoluokitusvälinepalveluita. Yritysten liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja, joilla ei ole julkista luottoluokitusta, ei julkaista vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla.

32 Luettelot näihin kolmeen luokkaan luettavista laitoksista sekä kriteerit, joilla liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat jaotellaan luokkiin, on tarkoitus julkaista Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitean (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) www-sivustossa (www.c-ebis.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm). Sivustossa tulee olemaan myös linkkejä kansallisten rahoitusvalvontaviranomaisten www-sivustoihin.

33 Ks. tämän luvun alaviite 8.

Taulukko 5. Euroalueella olevien alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöihin luettavien liikkeeseenlaskijoiden, velallisten tai takaajien viitteellinen luottoluokitus, jos niillä ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta

	Liikkeeseenlaskijoiden, velallisten ja takaajien jaottelu luokkiin vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti	Liikkeeseenlaskijoille, velallisille ja takaajille eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa annettava viitteellinen luottoluokitus
Luokka 1	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten valtiota	Ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 2	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten [luotto]laitoksia	Luottoluokitus, joka on yhden luokan ¹⁾ alempi kuin ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 3	Muut julkisyhteisöt	Kuten yksityisen sektorin liikkeeseenlaskijoilla tai velallisilla

1) Tietoa luottoluokituksista on EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu).

6.3.3 EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISTEN OMAISUUS- ERIEEN LUOTTOKELPOISUUSVAATIMUKSET

LAINASAAMISET

Vastapuolten on valittava käytettävissä olevien eurojärjestelmän hyväksymien luottoluokituslähteiden joukosta yksi ensisijaiseksi luottoluokituslähteeksi, jonka avulla ne varmistavat, että lainasaamisten velallisilla tai takaajilla on hyvä luottokelpoisuus. Vastapuolten on valittava luottoluokituslähteeseen kuuluvista luottoluokitusjärjestelmistä yksi. Poikkeuksen tästä muodostavat ulkoiset luottoluokituslaitokset, sillä tämän lähteen valinneet saavat hyödyntää kaikkia hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia.

Vastapuolten on sitouduttava käyttämään valitsemaansa luokituslähdettä vähintään vuoden ajan. Näin pyritään ehkäisemään luokituslähteiden jatkuva vaihtaminen (eli parhaan mahdollisen luottoluokituksen etsiminen eri lähteistä ja järjestelmistä kullekin velalliselle erikseen). Jos vastapuoli haluaa vaihtaa luokituslähdettä sen jälkeen, kun vuoden vähimmäisaika on kulunut, sen tulee esittää perusteltu pyyntö kansalliselle keskuspankilleen.

Perustellusta pyynnöstä vastapuolelle voidaan myös myöntää oikeus käyttää useampaa järjestelmää tai lähdettä luottokelpoisuuden arvioinnissa. Oletuksena on, että vastapuolen valitsema ensisijainen lähde kattaa suurimman osan vastapuolen vakuuksiksi tarjoamien pankkilainojen velallisista. Saadakseen luvan käyttää useampia luottoluokituslähteitä tai -järjestelmiä vastapuolen tulisi esittää keskuspankille painavat perusteet. Mahdollisena perusteena voi olla esimerkiksi ensisijaisen järjestelmän/lähteen riittämätön kattavuus.

Vastapuolen tulee ilmoittaa kansalliselle keskuspankille välittömästi kaikista tietoonsa tulevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena olevien pankkilainojen velallisten maksujen viivästyemisestä, ja sen tulee tarpeen vaatiessa vetää pois vakuuskäytöstä tai korvata kyseiset omaisuuserät. Lisäksi vastapuolten vastuulla on varmistaa, että niillä on käytössään kaikkein

viimeisin saatavilla oleva ajantasainen luottoluokitus, jonka vastapuolen valitsema luottoluokituslähde tai järjestelmä on antanut vakuutena käytetyn pankkilainan velallisille³⁴ tai takaajille.

Velallisten/takaajien luottokelpoisuuden arviointi: Arvioitaessa lainasaamisten velallisten tai takaajien luottokelpoisuutta tehdään ero julkisen sektorin ja yrityssektorin velallisten/takaajien välillä.

- *Julkisen sektorin velalliset tai takaajat:* Seuraavia sääntöjä sovelletaan järjestyksessä:

- i) Jos julkisen sektorin velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen/järjestelmän luokitus, tarkastetaan, onko luokitus vähintään luottokelpoisuuden alarajan mukainen.
- ii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdassa i mainittua luokitusta, käytetään ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta.³⁵
- iii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdissa i ja ii mainittuja luokituksia, noudatetaan samaa menettelyä kuin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien tapauksessa:

- Velallinen tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti (ks. taulukko 5).³⁶

- Velallisille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen luokitus ulkoisen luottoluokituslaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla vähintään eurojärjestelmän

34 Tai liikkeeseenlaskijalle, jos kyseessä ovat yritysten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joilla ei ole hyväksytyt ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta.

35 Ks. tämän luvun alaviite 28.

36 Ks. tämän luvun alaviite 32.

asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen.

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitsemän lähteen tai järjestelmän antama luottoluokitus (tai kohdan ii tapauksessa julkisen sektorin velallisella/takaajalla ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus) mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei hyväksytä.

- *Yrityssektorin velalliset tai takaajat:* Jos vastapuolen valitsema luottoluokituslähde antaa velalliselle tai takaajalle luottoluokituksen, joka on vähintään luottokelpoisuuden alarajan mukainen, velallinen/takaaja hyväksytään.^{37,38}

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitsemän lähteen tai järjestelmän antama luottoluokitus mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei hyväksytä. Jos luottoluokitusta ei ole käytettävissä luottokelpoisuuden selvittämiseksi, velallista/takaajaa ei hyväksytä.

Takaukset: Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:

- Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehdoitta ja peruuttamattomasti taannut velallisen veloitteet, jotka liittyvät lainapääoman, koron ja lainasaamisen haltijoille lainasaamisen perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on kokonaan suoritettu. Takauksen ei tarvitse olla nimenomaisesti vakuudeksi tarjottavan lainan takaus, vaan takaaja voi yhtä hyvin taata velallisen velat yleisesti, kunhan takaus kattaa myös vakuudeksi tarjottavan lainan.
- Takauksen on oltava omavelkainen (lainasta riippumatta). Veronkantoon oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksuhäiriön jälkeen. Takauksen perustuvien takaajan veloitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja langettava

maksettaviksi samanaikaisesti (*pari passu*) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.

- Takauksen on oltava EU:n jäsenvaltion lain alainen, juridisesti pätevä ja sitova, ja se tulee voida panna täytäntöön takaajaan nähden.
- Takauksen juridisen pätevyyden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla, ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuususerä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, ettei takaus ole henkilökohtainen siten, että ainoastaan lainan velkoja voisi panna sen täytäntöön. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan. Oikeudellinen vahvistus on jätettävä kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi sillä lainsäädäntöalueella, jonka lakia lainasaamiseen sovelletaan. Oikeudellista vahvistusta ei vaadita, jos takauksen antajina ovat veronkantoon oikeutetut julkiset yhteisöt. Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkurssia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuudenmukaisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojien oikeuksiin takaajaan nähden.

EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISET KIINTEISTÖ- VAKUUELLISET VELKAINSTRUMENTIT

Ei-jälkimarkkinakelpoisten kiinteistövuokel-
listen velkainstrumenttien luottokelpoisuuden on oltava vähintään eurojärjestelmän aset-

37 Jos vastapuoli on valinnut ensisijaiseksi luottoluokituslähteekseen ulkoiset luottoluokituslaitokset, se voi käyttää parasta saatavilla olevaa luokitusta (ks. tämän luvun alaviite 28).

38 Yksittäisten luottoriskinarviointijärjestelmien kohdalla luottokelpoisuuden alarajaa voidaan muuttaa luottoriskinarviointien osuvuuden seurannan perusteella (ks. kohta 6.3.5).

taman luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Kansalliset keskuspankit määrittelevät kansallisissa asiakirjoissa lainsäädäntöaluekohtaiset luottoriskinarviointimenettelyt näitä velkainstrumentteja varten.

6.3.4 LUOTTOKELPOISUUDEN ARVIOINTIJÄRJESTELMIEN HYVÄKSYMISVAATIMUKSET

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytetään luottoluokitustietoja neljästä eri lähteestä. Kuhunkin lähteeseen voi kuulua useita eri luottokelpoisuuden arviointijärjestelmiä.

EKP:n verkkosivustossa (www.ecb.europa.eu) on luettelo hyväksytyistä ulkoisista luottoluokituslaitoksista, kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmistä ja kolmansien osapuolten tarjoamista luottoluokitusvälinepalveluista.³⁹

ULKOISET LUOTTOLUOKITUSLAITOKSET LÄHTENÄ

Ulkoisiin luottoluokituslaitoksiin luetaan laitokset, joiden luottoluokituksia luottolaitokset voivat käyttää riskipainojen määrittämiseksi EU:n vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti.⁴⁰ Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa ulkoisille luottoluokituslaitoksille asetetaan seuraavat yleiset hyväksymisvaatimukset:

- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee olla rahoitusvalvontaviranomaisten hyväksymiä niissä euroalueen maissa, joissa niitä käytetään, vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti.
- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee täyttää tietyt toiminnalliset vaatimukset ja tarjota riittävän kattavia luokituspalveluja, jotta eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin tehokkuus voidaan varmistaa. Tähdellistä eurojärjestelmän kannalta on, että luottoriskinarviointeja koskeva tieto on saatavilla ja että tiedon perusteella voidaan vertailla ja arvioida eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytettäviä luottoluokkia ja luokitusten alarajaa. Lisäksi luottoriskinarvioinnin osuvuuden seurannan on oltava mahdollista (ks. kohta 6.3.5).

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden päättää ulkoisten luottoluokituslaitosten hyväksymisestä luotto-operaatioissaan. Päätöksenteon pohjana toimii muun muassa luottoriskinarviointien osuvuuden seuranta.

KANSALLISTEN KESKUSPANKKIEN OMAT LUOTTORISKINARVIOINTIJÄRJESTELMÄT LÄHTENÄ

Tämä luottoluokituslähde käsittää tällä hetkellä neljä luottokelpoisuuden arviointijärjestelmää: Espanjan, Itävallan, Ranskan ja Saksan keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät. Jos jossain muussa kansallisessa keskuspankissa suunnitellaan luottoriskinarviointijärjestelmä ja sitä halutaan käyttää vakuuksien arviointiin, sen tulee käydä läpi eurojärjestelmän hyväksymismenettely. Eurojärjestelmä seuraa keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmien tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5).

Vastapuolen tulee ilmoittaa luottoriskinarviointijärjestelmää ylläpitävälle kansalliselle keskuspankille välittömästi kaikista sillä itsellään tiedossa olevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena käytettyjen pankkilainojen velallisten maksujen viivästyisestä.

Maissa, joissa kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja käytetään vakuutena, kansallisilla keskuspankeilla tulee olla käytössä eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin mukaiset luottoriskinarviointimenettelyt niiden arviointia varten. Eurojärjestelmä seuraa näiden arvioiden osuvuutta vuosittain.

VASTAPUOLTEN SISÄISET LUOTTOLUOKITUKSET LÄHTENÄ

Jos vastapuoli haluaa käyttää sisäisten luottoluokitusten menetelmää vakuuskelpoisten velkainstrumenttien velallisten, liikkeeseenlaskijoiden tai takaajien luottokelpoisuuden arvioinnissa, sen on saatava lupa kansalliselta

³⁹ Eurojärjestelmän julkaisemat tiedot koskevat ainoastaan hyväksyntää eurojärjestelmän luotto-operaatioita varten, eikä eurojärjestelmällä ole vastuuta hyväksytyjä luottoriskinarviointijärjestelmiä koskevista arvioistaan.

⁴⁰ Ulkoisista luottoluokituslaitoksista käytetään rahoitusmarkkinoilla yleisesti lyhyempää nimitystä luokituslaitos.

keskuspankiltaan. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:⁴¹

- Kopio asianomaisen EU-maan rahoitusvalvontaviranomaisten päätöksestä, jolla hyväksytään vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän käyttäminen vakavaraisuusvaatimuksiin liittyvässä laskennassa konsolidoidusti tai muutoin ja josta käyvät ilmi mahdolliset hyväksymisen ehdot. Jos rahoitusvalvontaviranomainen toimittaa tiedon hyväksynnästä suoraan kansalliselle keskuspankille, kopiota ei tarvita.
- Tiedot siitä, miten menetelmässä määritetään velallisten maksukyvyttömyyden todennäköisyys, sekä menetelmän luottoluokat ja niihin liittyvät maksukyvyttömyyden todennäköisyydet vuoden aikajänteellä, jotta voidaan määritellä, minkä tasoiset luokitukset hyväksytään.
- Kopio Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaisista tiedoista, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin kolmannen pilarin ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla.
- Asianomaisen pankkivalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan nimet ja osoitteet.

Hakemuksessa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus.

Edellä luetellut vaatimukset koskevat kaikkia vastapuolia, olivatpa ne emoyhtiöitä, tytäryhtiöitä tai sivukonttoreita, riippumatta siitä, hyväksyykö niiden sisäisen luottoluokitusmenetelmän saman maan rahoitusvalvontaviranomainen (emoyhtiöillä ja mahdollisesti tytäryhtiöillä) vai emoyhtiön kotivaltion valvontaviranomainen (sivukonttoreilla ja tytäryhtiöillä).

Kun eurojärjestelmä hyväksyy emoyhtiön sisäisen luottoluokitusmenetelmän käytettäväksi

eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa, se hyväksyy sen samalla myös kyseisen vastapuolen tytäryhtiöiden ja sivukonttoreiden käyttöön.

Eurojärjestelmä seuraa myös vastapuolten sisäisten luottoluokitusmenetelmien tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5). Arvioiden osuvuuden seuranta varten vaadittavien tietojen lisäksi vastapuolten tulee toimittaa kansalliselle keskuspankille vuosittain (tai kansallisen keskuspankin niitä edellyttäessä) seuraavat tiedot, ellei valvontaviranomainen toimita niitä suoraan keskuspankille:

- kopio viimeisimmästä vastapuolen valvontaviranomaisen suorittamasta vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän arvioinnista käännettynä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille
- rahoitusvalvontaviranomaisten mahdollisesti suosittelemat tai vaatimat muutokset vastapuolen luottoluokitusmenetelmään sekä tieto, mihin mennessä muutokset tulee toteuttaa
- Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaiset vuosittaiset tiedot, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin Basel II -sopimuksen ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla
- asianomaisen pankkivalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan tiedot.

Vuositiedoissa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus. Eurojärjestelmä toimittaa kopion tiedoista vastapuolen valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa ulkopuoliselle tilintarkastajalle.

41 Asiakirjat on tarvittaessa käännettävä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille.

RISKIENHALLINTAMENETELMÄT

Eurojärjestelmä soveltaa seuraavia riskienhallintamenetelmiä:

- **Markkina-arvon aliarvostus**

Eurojärjestelmä käyttää omaisuuserien arvostuksessa menetelmää, jolla omaisuuserän arvo lasketaan sen markkina-arvona vähennettynä tietyllä prosenttimäärällä (haircut).

- **Vaihtelumarginaali (marking to market)**

Eurojärjestelmä edellyttää, että likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa käytettävien omaisuuserien aliarvostuksella korjattu markkina-arvo säilyy vaaditulla tasolla jatkuvasti. Jos omaisuuserän säännöllisin välein arvioitu arvo laskee tiettyä tasoa pienemmäksi, vastapuolen on kansallisen keskuspankin vaatimuksesta toimitettava lisää omaisuuseriä tai rahaa (vakuuksien muutospyyntö). Jos vakuuden arvo uudelleenarvostuksessa vastaavasti ylittää tietyn tason, ylimääräiset omaisuuserät tai rahat voidaan palauttaa vastapuolelle. (Vaatimuksen laskeminen on esitetty kehikossa 8.)

Eurojärjestelmä voi tarvittaessa soveltaa myös seuraavia riskienhallintamenetelmiä varmistaakseen, että eurojärjestelmän oikeudet on riittävästi turvattu EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaisesti:

- **Alkumarginaalit**

Eurojärjestelmä saattaa soveltaa alkumarginaalia likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Vastapuolten toimittamien omaisuuserien arvon olisi tällöin oltava vähintään yhtä suuri kuin eurojärjestelmän myöntämän likviditeetin arvon ja alkumarginaalin summa.

- **Liikkeeseenlaskija-/velallis- tai takaajakohtaiset limiitit**

Eurojärjestelmä voi asettaa liikkeeseenlaskija-/velallis- tai takaajakohtaiset limiitit. Limiiteillä voidaan rajoittaa tiettyjen omaisuuserien käyttöä vakuutena myös vastapuolikohtaisesti, etenkin jos vakuuksien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti yhteydessä niitä tarjoavan vastapuolen luottokelpoisuuteen.

- **Lisätakaukset**

Eurojärjestelmä voi vaatia vakavaraisten yhteisöjen antamia lisätakauksia, ennen kuin se hyväksyy tietyt omaisuuserät.

- **Käytöstä poistaminen**

Eurojärjestelmä voi poistaa tietyt omaisuuserät vakuuskäytöstä rahapoliittisissa operaatioissaan. Eurojärjestelmä voi olla hyväksymättä tiettyjä omaisuuseriä vakuudeksi myös vastapuolikohtaisesti, etenkin jos vakuuksien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti yhteydessä niitä tarjoavan vastapuolen luottokelpoisuuteen.

Omaisuuserät voidaan poistaa vakuuskelpoisten omaisuuserien listalta, jos niiden liikkeeseenlaskijan tai takaajan varat on jäädytetty ja/tai jokin muu Euroopan yhteisön tai sen jäsenvaltion perustamissopimuksen artiklan 60 kohdan 2 nojalla suorittama toimi rajoittaa liikkeeseenlaskijan/takaajan varojen käyttöä tai EKP:n neuvosto on sellaisen vuoksi päättänyt sulkea liikkeeseenlaskijan/takaajan joko tilapäisesti tai kokonaan pois avomarkkinaoperaatioista tai eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmästä.

**KOLMANSIEN OSAPUOLTEN TARJOAMAT
LUOTTOLUOKITUSVÄLINEPALVELUT LÄHTEENÄ**

Kolmansien osapuolten luottoluokitusvälinepalvelut ovat kolmansien osapuolien tarjoamia sovelluksia, joissa velallisten luottokelpoisuus arvioidaan muun muassa tarkastettujen tilinpäätöstietojen perusteella. Luottoluokitusvälinepalveluiden on oltava kolmansien osapuolten tuottamia. Vastapuolten, jotka haluavat käyttää jotakin tiettyä kolmannen osapuolen luottoluokitusvälinepalvelua eurojärjestelmälle tarjoamiensa vakuuksien arvioinnissa, tulee toimittaa kansalliselle keskuspankille hakemus. Hakemuksessa tulee käyttää eurojärjestelmän laatimaa lomaketta, ja siihen tulee liittää hakulomakkeessa edellytetyt palvelua koskevat asiakirjat. Eurojärjestelmä päättää ehdotettujen kolmansien osapuolten tarjoamien luottoluokitusvälinepalvelujen hyväksymisestä. Ennen hyväksymispäätöstä eurojärjestelmä arvioi, miten hyvin palvelu täyttää eurojärjestelmän asettamat hyväksymisvaatimukset.⁴²

Lisäksi vastapuolen tulee ilmoittaa luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajalle kaikista sillä itsellään tiedossa olevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena käytettyjen pankkilainojen velallisten maksujen viivästyisestä.

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa hyväksytyjen luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajien on suostuttava siihen, että eurojärjestelmä seuraa⁴³ niiden tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5). Luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajan tulee tarjota edellytykset hyväksytyjen velallisten joukon seurannalle. Tarkasteltavan hyväksytyjen velallisten joukon on oltava eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin yleisten seuranta koskevien vaatimusten mukainen. Palveluntarjoajan tulee tiedottaa eurojärjestelmälle seurannan tuloksista viipymättä. Tätä

42 Hyväksymisvaatimukset on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu).

43 Vastapuolten tulee ilmoittaa luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajalle välittömästi kaikista luottotapahtumista, joista saattaa seurata luottokelpoisuuden lasku.

Taulukko 6. Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien likvidiysluokat¹⁾

I luokka	II luokka	III luokka	IV luokka	V luokka
Keskushallinnon liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	Alueellisten ja paikallisviranomaisten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	Perinteiset katetut pankkien joukkovelkakirjalainat	Luottolaitosten liikkeeseen laskemat (vakuudettomat) velkainstrumentit	Omaisuuksivakuudelliset arvopaperit
Keskuspankkien liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ²⁾	Jumbolainat (katetut pankkien joukkovelkakirjalainat) ³⁾ Valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ⁴⁾ Ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	Yritysten ja muiden laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ⁴⁾		

1) Yleensä likvidiysluokka määräytyy liikkeeseenlaskijaryhmän mukaan. Poikkeuksena tästä ovat kaikki omaisuusvakuudelliset arvopaperit, jotka kuuluvat V likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijan ryhmästä riippumatta, ja jumbolainat (katetut pankkien joukkovelkakirjalainat), jotka kuuluvat II likvidiysluokkaan, kun taas perinteiset pankkien katetut joukkovelkakirjalainat ja muut luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit kuuluvat III ja IV likvidiysluokkaan.

2) EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kansallisten keskuspankkien omista maissaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit sisältyvät I likvidiysluokkaan.

3) Instrumentit luetaan kuuluviksi jumbolainoihin (katettuihin pankkien joukkovelkakirjalainoihin) vain, jos niiden emissioiden volyyymi on vähintään 1 miljardi euroa ja jos vähintään kolme markkinatakaajaa antaa niille säännöllisesti osto- ja myyntinoteeraukset.

4) Ainoastaan EKP:n valtiosidonnaisiksi laitoksiksi luokittelemien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat II likvidiysluokkaan. Muiden valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat III likvidiysluokkaan.

Taulukko 7. Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat aliarvostusprosentit

(prosentit)									
Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Likvidiysluokat								V luokka
	I luokka		II luokka		III luokka		IV luokka		
	Kiinteä-korkoinen	Nolla-korkoinen	Kiinteä-korkoinen	Nolla-korkoinen	Kiinteä-korkoinen	Nolla-korkoinen	Kiinteä-korkoinen	Nolla-korkoinen	
0–1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,0	8,0	
3–5	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	9,5	10,0	
5–7	3,0	3,5	4,5	5,0	5,5	6,0	10,5	11,0	12*
7–10	4,0	4,5	5,5	6,5	6,5	8,0	11,5	13,0	
>10	5,5	8,5	7,5	12,0	9,0	15,0	14,0	20,0	

* Jos V luokkaan kuuluva velkainstrumentti arvostetaan kohdan 6.5 mukaisesti teoreettisen hinnan perusteella, sovelletaan ylimääräisenä markkina-arvon aliarvostuksena hinnanalennusta arvonmäärityksessä. Hinnanalennus tehdään vähentämällä suoraan 5 % kunkin velkainstrumentin teoreettisesta hinnasta.

tarkoitusta varten palveluntarjoajan tulee laatia raportti tarkasteltavana olleelle velallisten joukolla annettujen luokitusten osuvuudesta. Palveluntarjoajien tulee säilyttää tarkasteltuja velallisten joukkoja ja maksukyvyttömyystilanteita koskevat tiedot viiden vuoden ajan.

6.3.5 LUOTTOKELPOISUUDEN ARVIOINTI-JÄRJESTELMIEN OSUVUUDEN SEURANTA

Eurojärjestelmässä seurataan luottoriskinarviointien osuvuutta vertaamalla vuosittain tarkasteluvuoden alussa luottokelpoisuudeltaan hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden kuluessa tapahtuneita maksukyvyttömyystapauksia eurojärjestelmän asettamaan luottokelpoisuuden alarajaan, jonka viitearvo on tietty maksukyvyttömyyden todennäköisyys. Tarkoituksena on varmistaa, että eri järjestelmistä ja lähteistä saatavat luottoluokitukset ovat vertailukelpoisia. Tarkastelu tapahtuu vuoden kuluttua siitä, kun

hyväksytyjen velallisten joukko on määritelty.

Tarkasteluvuoden alussa luottoriskinarvioija kokoaa hyväksyttävien velallisten joukon. Joukkoon otetaan kaikki yritys- ja julkisen sektorin velalliset, joille on arvioitu seuraavantasoinen luottokelpoisuus (PD = maksukyvyttömyyden todennäköisyys vuoden aikajänteellä):

$$PD(i, t) \leq 0,10 \% \text{ (PD(t):n viitearvo)}$$

Velalliset, jotka täyttävät ehdon ajanjakson t alussa, otetaan hyväksyttävien velallisten joukkoon ajanjaksoksi t. Kahdentoista kuukauden kuluttua lasketaan toteutuneiden maksukyvyttömyyksien osuus tarkastellussa joukossa tällä ajanjaksolla. Luottoriskinarvioijien tulee ilmoittaa eurojärjestelmälle vuosittain, kuinka monta hyväksyttävää velallista tarkasteltavaan joukkoon otettiin tarkastelujakson alussa ja

Taulukko 8. I–IV luokkiin kuuluviin vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit

(prosentit)	
Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

kuinka moni näistä velallisista tuli maksukyvyttömäksi kuluneella 12 kuukauden ajanjaksolla.

Toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkastellussa hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden aikana on tärkeä mittayksikkö eurojärjestelmän luottoriskinarviointijärjestelmän seurantaprosessissa, jossa vuosiarvioinnin ohessa tarkastellaan arviointijärjestelmän osuvuutta usean vuoden aikana. Jos toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkasteltavassa hyväksytyjen velallisten joukossa poikkeaa selvästi luottokelpoisuuden alarajan mukaisesta maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentista vuositasolla ja/tai monivuotisessa arvioinnissa, eurojärjestelmä pyrkii selvittämään poikkeaman syyt yhdessä luottoriskinarvioijan kanssa. Lopputuloksena voi olla, että järjestelmän luokituksiin sovellettavaa luottokelpoisuuden alarajaa muutetaan.

Eurojärjestelmä voi päättää luottokelpoisuuden arviointijärjestelmän hylkäämisestä joko väliaikaisesti tai kokonaan, jos sen luokitusten osuvuus ei parane vuosien kuluessa. Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmä voidaan hylätä myös, jos sen käytössä rikotaan eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä.

6.4 RISKIENHALLINTAMENETELMÄT

6.4.1 YLEISTÄ

Eurojärjestelmän luotto-operaatioissa käytettävien omaisuuserien riskejä valvotaan, jotta eurojärjestelmää voitaisiin suojata taloudellisilta tappioilta siinä tapauksessa, että omaisuuserät joudutaan realisoimaan vastapuolen maksukyvyttömyyden takia. Eurojärjestelmän käytössä olevia riskienhallintamenetelmiä kuvataan kehikossa 7.

Eurojärjestelmä käyttää erityisiä riskienhallintamenetelmiä vastapuolen tarjoamien omaisuuserien tyypistä riippuen. EKP määrittelee asianmukaiset riskienhallintamenetelmät jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia vakuuskelpoisia omaisuuseriä varten. Riskienhallintamenetelmät ovat yleisesti ottaen yhdenmukaiset koko euroalueella,⁴⁴ ja niillä pyritään varmistamaan, että

44 Jäsenvaltioiden toiminnallisten erojen takia riskienhallintamenetelyissä saattaa yhä olla joitakin eroavaisuuksia. Esimerkiksi vastapuolen omaisuuserien toimituksissa kansallisille keskuspankeille saatetaan noudattaa eri menettelytapoja (kansallisessa keskuspankissa oleva vakuussammio tai yksilöityihin omaisuuseriin perustuvat takaisinostosopimukset), jolloin arvostuksen ajoituksessa ja muissa riskienhallinnan käytännöissä voi esiintyä vähäisiä eroja. Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla eroja voi olla myös arvostustekniikoiden tarkkuudessa, mikä vaikuttaa aliarvostusprosentteihin yleensä (ks. kohta 6.4.3).

Kehikko 8.

VAKUUKSIEN MUUTOSPYYNTÖJEN LASKEMINEN

Vakuuskelpoisten omaisuuserien kokonaismäärä J ($j = 1$:stä J :hin; arvolla $C_{j,t}$ ajankohtana t), joka vastapuolen on toimitettava likviditeettiä lisääviin operaatioihin I ($i = 1$:stä I :hin; määrällä $L_{i,t}$ ajankohtana t), määräytyy seuraavan kaavan mukaan:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

Tässä

h_j on vakuuskelpoiseen omaisuuserään j sovellettava markkina-arvon aliarvostus.

Kehikko 8. (jatkoa)

τ on uudelleenarvostusten välinen aika. Vakuuksien muutospyyntö perustuu ajankohtana $t + \tau$ laskelmaan:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Kansalliset keskuspankit voivat vakuudenhallintajärjestelmiensä toiminnallisista ominaisuuksista riippuen ottaa huomioon myös myönnetystä luotosta kertyneen koron laskiessaan avointen operaatioiden vakuusmuutospohjaa.

Vakuuksien muutospyyntö toteutuu vain tietyn kynnyspistetaso ylittyessä.

$k = 0,5\%$ tarkoittaa kynnystä. Korvamerkintäjärjestelmässä ($I = 1$) vakuuksien muutospyyntö toteutuu, kun

$$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau} \quad (\text{vastapuoli maksaa vakuuden kansalliselle keskuspankille}) \text{ tai}$$

$$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau} \quad (\text{kansallinen keskuspankki palauttaa vakuuden vastapuolelle}).$$

Sammiojärjestelmässä vastapuolen on toimitettava lisää omaisuuseriä sammioon, jos

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Käänteisesti vastapuolen käytettävissä olevan päivänsisäisen luoton (IDC) määrä sammiojärjestelmässä voidaan laskea seuraavasti:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{jos positiivinen})$$

Sekä korvamerkintä- että sammiojärjestelmissä vakuuksien muutospyynnöillä varmistetaan, että edellä olevassa kohdassa (1) laskettu suhde palautuu ennalleen.

vakuuskelpoisten omaisuuserätyyppien kohtelu on johdonmukaista, avointa ja yhtäläistä eri puolilla euroaluetta.

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden soveltaa tarvittaessa muitakin riskienhallintamenetelmiä varmistaakseen, että eurojärjestelmän oikeudet on riittävästi turvattu EKPJ:n perussäännön artiklan 18.1 mukaisesti. Tällaisia johdonmukaisesti, avoimesti ja yhtäläisesti sovellettavia riskienhallintamenetelmiä voidaan soveltaa myös yksittäisiin vastapuoliin, jos eurojärjestelmän oikeuksien turvaaminen sitä edellyttää.

6.4.2 JÄLKIMARKKINAKELPOISIIN OMAISUUSERIIN SOVELLETTAVAT RISKIENHALLINTAMENETELMÄT

Vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

- Vakuuskelpoiset jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät jaetaan viiteen likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijaryhmän ja omaisuuserän tyyppin perusteella. Likvidiysluokkajako esitetään taulukossa 6.

Taulukko 9. Kiinteäkorkoisiin lainasaamisiin sovellettavat aliarvostusprosentit

(prosentit)		
Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena teoreettinen hinta	Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena jäljellä oleva lainapääoma
0–1	7	9
1–3	9	15
3–5	11	20
5–7	12	24
7–10	13	29
>10	17	41

- Yksittäisiin velkainstrumentteihin sovelletaan erityistä markkina-arvon aliarvostusta. Aliarvostuksessa vähennetään tietty prosenttimäärä omaisuuserän markkina-arvosta. I–IV luokkaan kuuluvilla vakuuskelpoisilla jälkimarkkinakelpoisilla kiinteä- ja nollakorkoisilla velkainstrumenteilla aliarvostuksen suuruus määräytyy velkainstrumenttien jäljellä olevan maturiteetin ja koron mukaan, kuten taulukossa 7 esitetään.⁴⁵
- V luokkaan kuuluviin velkainstrumentteihin sovellettava instrumenttikohtainen aliarvostus on 12 % maturiteetista ja korosta riippumatta.
- Jos V luokkaan kuuluva velkainstrumentti arvostetaan kohdan 6.5 mukaisesti teoreettisen hinnan perusteella, sovelletaan ylimääräisenä markkina-arvon aliarvostuksena hinnanalennusta arvonnäärityksessä. Hinnanalennus tehdään vähentämällä suoraan 5 % kunkin velkainstrumentin teoreettisesta hinnasta.
- Kaikkiin I–IV luokan jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovelletaan samoja taulukon 8 markkina-arvon aliarvostuksia.
- I–IV luokan vaihtuvakorkoisiin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin⁴⁶ sovellettava markkina-arvon aliarvostus on sama kuin kiinteäkorkoisten instrumenttien nollasta yhteen vuoteen ulottuvassa maturiteettiluokassa jaoteltuna sen likvidiysluokan mukaan, johon instrumentti kuuluu.
- I–IV luokkaan kuuluviin useantyyppisiä koronmaksuja sisältäviin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin sovelletaan riskienhallintamenetelmää, joka ottaa huomioon vain instrumentin jäljellä olevat koronmaksut. Tällaisiin instrumentteihin sovelletaan markkina-arvon aliarvostusta, joka on suurin mahdollinen instrumentin jäljellä olevan maturiteetin ja jäljellä olevien koronmaksutyyppien perusteella.
- Markkina-arvon aliarvostusta ei sovelleta likviditeettiä vähentäviin operaatioihin.
- Riippuen sekä lainsäädännöstä että kansallisista toimintatavoista kansalliset keskuspankit sallivat omaisuuserien sammioimisen ja/tai edellyttävät kussakin yksittäisessä operaatiossa käytettävien omaisuuserien ”korvamerkintää”. Sammiojärjestelmissä (pooling system) vastapuoli varaa riittävän

45 Kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin velkainstrumentteihin, joiden korko on sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa, tai inflaatioindeksiin sidottuihin joukkovelkakirjalainoihin.

46 Kuponkimaksu katsotaan vaihtuvakorkoiseksi maksuksi, jos korko on sidottu viitekorkoon ja jos tätä korkoa vastaava koronasetantakausi ei ole vuotta pidempi. Kuponkimaksut, joissa koronasetantakausi on pidempi kuin vuosi, katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten instrumenttien aliarvostus määräytyy instrumentin jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

määrän omaisuuseriä keskuspankin käyttöön tältä saatujen luottojen vakuudeksi. Yksittäiset omaisuuserät eivät siten liity mihinkään tiettyyn luotto-operaatioon. Sen sijaan korvamerkintäjärjestelmässä (ear-marking system) kukin luotto-operaatio liittyy tiettyihin tunnistettavissa oleviin omaisuuseriin.

- Omaisuuserät arvostetaan päivittäin. Kansalliset keskuspankit laskevat päivittäin omaisuuserien vaaditun arvon ottaen huomioon luottokannan muutokset, kohdassa 6.5 määritellyt arvostusperiaatteet ja vaaditun markkina-arvon aliarvostuksen.
- Jos omaisuuserät eivät arvostuksen jälkeen vastaa tuona päivänä laskettuja vaatimuksia, esitetään pyyntö muuttaa vakuuksia tilanteen tasapainottamiseksi. Jotta muutospyyntöihin ei jouduttaisi tarpeettoman usein, kansallisissa keskuspankeissa voidaan soveltaa kynnyspistettä, joka on 0,5 % myönnetyn likviditeetin määrästä. Kulloisestakin lainsäädännöstä riippuen kansalliset keskuspankit voivat edellyttää, että muutospyyntöihin vastataan joko omaisuuserien lisätoimituksilla tai maksusuorituksilla. Jos omaisuuserien markkina-arvo laskee alle alemman kynnyspisteen, vastapuolen on toimitettava lisää omaisuuseriä (tai rahaa). Jos taas omaisuuserien markkina-arvo niiden uudelleenarvostuksen jälkeen ylittää ylemmän kynnyspisteen, asianomainen kansallinen keskuspankki palauttaa ylimääräiset omaisuuserät (tai rahan) vastapuolelle (ks.kehikko 8).
- Sammiojärjestelmissä vastapuolet voivat päivittäin korvata omaisuuseriä toisilla omaisuuserillä.
- Korvamerkintäjärjestelmissä kansalliset keskuspankit saattavat antaa luvan korvata omaisuuserät toisilla.
- EKP voi milloin tahansa poistaa yksittäisiä velkainstrumentteja julkaistavalta vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalta.⁴⁷

6.4.3 EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISIIN OMAISUUSERIIN SOVELLETTAVAT RISKIENHALLINTAMENETELMÄT

LAINASAAMISET

Vakuuskelpoisten lainasaamisten riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

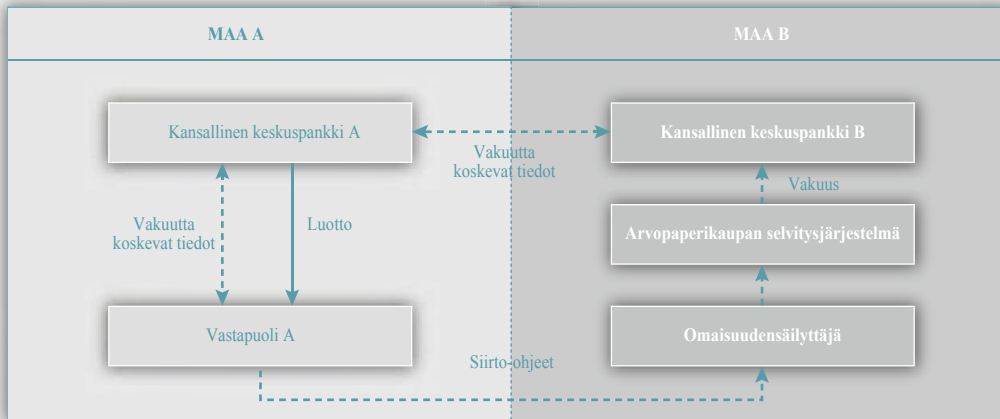
- Yksittäisiin lainasaamisiin sovelletaan erityistä markkina-arvon aliarvostusta. Aliarvostuksen suuruus määräytyy jäljellä olevan maturiteetin, koronmaksutyypin (kiinteä vai vaihtuva korko) ja kansallisen keskuspankin soveltaman arvostusmenettelyn mukaan (ks. kohta 6.5), kuten taulukossa 9 esitetään.⁴⁸
- Vaihtuvakorkoisiin lainasaamisiin sovelletaan aliarvostusta, joka on aina 7 % kansallisen keskuspankin soveltamasta arvostusmenettelystä riippumatta. Koronmaksu katsotaan vaihtuvakorkoiseksi maksuksi, jos se on sidottu viitekorkoon ja jos tätä korkoa vastaava koronasetantakausi ei ole vuotta pidempi. Jos koronasetantakausi on pidempi kuin vuosi, koronmaksut katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostus määräytyy lainasaamisen jäljellä olevan maturiteetin mukaan.
- Useantyyppisiä koronmaksuja sisältäviin lainasaamisiin sovelletaan riskienhallintamenetelmää, joka ottaa huomioon vain lainasaamisen jäljellä olevat koronmaksut. Jos lainasaamisen jäljellä olevana juoksuaikana on useamman tyyppisiä koronmaksuja, jäljellä olevat koronmaksut katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostus määräytyy lainasaamisen jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

47 Velkainstrumentti, joka on käytössä jossakin eurojärjestelmän luotto-operaatioissa ajankohtana, jolloin se poistetaan vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalta, on poistettava vakuuskäytöstä mahdollisimman pian.

48 Kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin lainasaamisiin, joiden korko on sidottu inflaatioon.

Kuvio 3. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli

Maahan A sijoittautunut vastapuoli käyttää maahan B talletettuja vakuuskelpoisia omaisuuseriä hankkiakseen luottoa maan A kansalliselta keskuspankilta.

- Kansalliset keskuspankit soveltavat ei-jälkimerkkinakelpoisten omaisuuserien vakuusmuutospyynnöissä samaa kynnyspistettä (jos sellaisesta on sovittu) kuin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien tapauksessa.

**EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISET KIINTEISTÖ-
VAKUUDELLISET VELKAINSTRUMENTIT**

Ei-jälkimarkkinakelpoisiin kiinteistövakau-
dellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan
20 prosentin aliarvostusta.

6.5 OMAISUUSERIEN ARVOSTUSPERIAATTEET

Määrittäessään käänteisoperaatioissa käytettävien
omaisuuserien arvoa eurojärjestelmä noudattaa
seuraavia periaatteita:

JÄLKIMARKKINAKELPOISET OMAISUUSERÄT

- Eurojärjestelmä määrittää kullekin vakuus-
kelpoiselle jälkimarkkinakelpoiselle omai-
suuserälle edustavimman hintalähteen, jota
käytetään markkina-arvon laskemiseen.
- Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien
arvo lasketaan arvostuspäivää edeltävän
pankkipäivän edustavimman hinnan perus-
teella. Jos noteerataan useampia kuin yksi
hintaa, käytetään alinta hintaa (normaalisti
ostohinta). Ellei tietylle omaisuuserälle

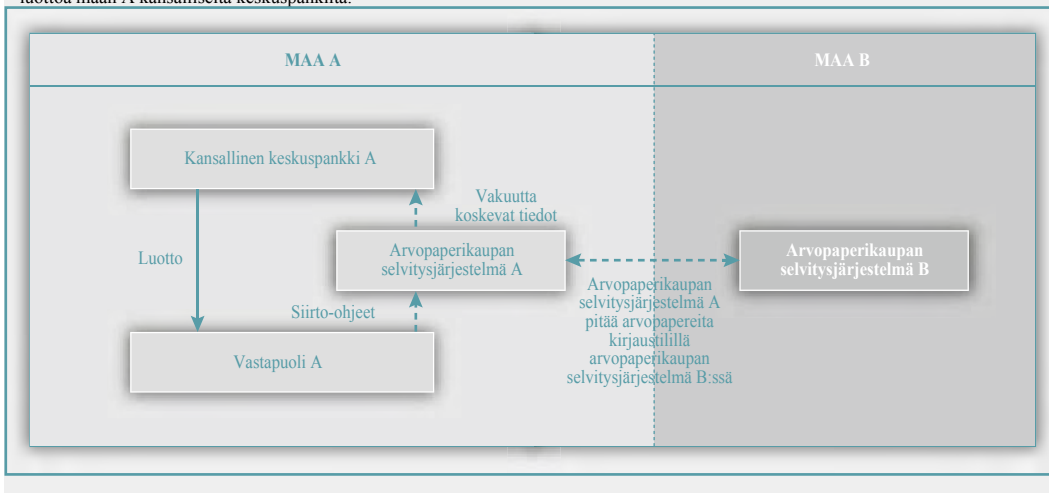
ole saatavissa edustavaa hintaa arvostus-
päivää edeltävältä pankkipäivältä, käytet-
tään viimeistä kaupankehintaa. Jos näin
saatu viitteellinen hinta on yli viiden päivän
takainen tai hinnassa ei ole tapahtunut
muutoksia viiden edeltävän päivän kuluessa,
eurojärjestelmä määrittää omaisuuserälle
teoreettisen hinnan.

- Velkainstrumentin markkina- tai teoreettinen
arvo lasketaan kertynyt korko mukaan lukien.
- Omaisuuserästä käänteisoperaation voimassa-
oloaikana saatua tuottoa (esimerkiksi kupon-
kimaksu) saatetaan kansallisten oikeus-
järjestelmien ja toimintatapojen erojen takia
käsitellä kansallisissa keskuspankeissa eri
tavoin. Jos tuotto siirretään vastapuolelle,
kansalliset keskuspankit varmistavat ennen
sen siirtoa, että operaatiot pysyvät täysimää-
räisesti katettuina riittävällä määrällä vakuus-
materiaalia. Kansalliset keskuspankit pyrkivät
varmistamaan, että tuoton käsittelyn taloudel-
linen vaikutus vastaa tilannetta, jossa tuotto
siirretään vastapuolelle maksupäivänä.⁴⁹

⁴⁹ Kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä käänteisoperaatioihin velkainstrumentteja, joiden tuotto (esimerkiksi kuponkimaksu) syntyy ajalta ennen rahapoliittisen operaation eräpäivää (ks. kohta 6.2.3).

Kuvio 4. Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit

Maahan A sijoittautunut vastapuoli käyttää maassa B olevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja vakuuskelpoisia omaisuuseriä järjestelmän ja maassa A olevan arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän välisen linkin välityksellä hankkiakseen luottoa maan A kansalliselta keskuspankilta.

EI-JÄLKIMARKKINAKELPOISET OMAISUUSERÄT

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät joko arvostetaan teoreettisen hinnan perusteella tai niiden arvo määritellään jäljellä olevan lainapäätöksen mukaan.

Jos kansallinen keskuspankki käyttää jäljellä olevaa lainapäätömaa arvostusperusteena, käytäntö saattaa johtaa suurempiin markkina-arvon aliarvostusprosentteihin ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla (ks. kohta 6.4.3).

6.6 TOISESSA JÄSENVALTIOSSA OLEVIENT VAKUUSKELPOISTEN OMAISUUSERIEN KÄYTTÖ

Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää vakuuskelpoisia omaisuuseriä, jotka sijaitsevat toisessa jäsenvaltiossa, eli ne voivat hankkia luottoa sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselta keskuspankilta toisessa jäsenvaltiossa olevia omaisuuseriä vastaan. Toisessa jäsenvaltiossa olevaa vakuusmateriaalia on voitava käyttää kaikkialla euroalueella kaikissa sellaisissa operaatioissa, joissa eurojärjestelmä myöntää likviditeettiä vakuuskelpoisia omaisuuseriä vastaan.

Kansalliset keskuspankit (ja EKP) ovat kehittäneet menetelmän, jolla varmistetaan, että kaikkia

euroalueella liikkeeseen laskettuja tai talletettuja vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää kaikissa jäsenvaltioissa. Menetelmää kutsutaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimalliksi. Tässä mallissa kansalliset keskuspankit toimivat toistensa (ja EKP:n) omaisuuden säilyttäjinä (”kirjeenvaihtajina”) eli säilyttävät toistensa omaisuuseriä, jotka on hyväksytty niiden paikallisiin säilytys- tai selvitysjärjestelmiin. Eräitä erityisratkaisuja voidaan soveltaa sellaisiin ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin, kuten lainasaamisiin ja kiinteistövuokkudellisiin velkainstrumentteihin, joita ei voida siirtää arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien kautta.⁵⁰ Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin avulla omaisuuseriä voidaan käyttää kaikkentyyppisten eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä

⁵⁰ Lisätietoja on esitteessä ”Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties”, joka on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu).

linkkejä jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien siirtämiseksi maasta toiseen.⁵¹

6.6.1 KIRJEENVAIHTAJAKESKUSPANKKIMALLI

Oheinen kuvio 3 havainnollistaa kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin toimintaa.

Kaikki kansalliset keskuspankit pitävät toisilleen arvopaperitilejä mahdollistaakseen toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten omaisuuserien käytön. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukainen menettely riippuu siitä, onko vakuuskelpoiset omaisuuserät korvamerkitty tiettyyn yksittäiseen operaatioon vai onko ne sammioitu.⁵²

- Korvamerkintäjärjestelmä: Kun vastapuolen kotimaan keskuspankki on hyväksynyt vastapuolen luottopyynnön, vastapuoli antaa ohjeet (tarvittaessa oman omaisuuden säilyttäjänsä kautta) sen maan arvopaperikaupan selvitysjärjestelmään, jossa vastapuolen jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä säilytetään, näiden omaisuuserien siirtämiseksi tuon maan keskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on ilmoittanut kotimaan keskuspankille ottaneensa vakuuden vastaan, kotimaan keskuspankki siirtää rahat vastapuolelle. Keskuspankit eivät siirrä varoja, ennen kuin ne ovat varmoja, että kirjeenvaihtajakeskuspankki on vastaanottanut vastapuolen jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät. Pystyäkseen noudattamaan maksu- ja toimitusaikoja vastapuolet voivat tallettaa omaisuuseriä etukäteen kirjeenvaihtajakeskuspankkeihin kotimaan keskuspankkiensa lukuun kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukaista menettelyä hyväksi käyttäen.
- Sammiojärjestelmä: Vastapuoli voi milloin tahansa siirtää jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä kirjeenvaihtajakeskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on ilmoittanut kotimaan keskuspankille jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vastaanotosta, kotimaan keskuspankki siirtää nämä jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät vastapuolen sammioitilille.

Toisessa maassa olevien ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien eli lainasaamisten ja kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien käyttöä varten on laadittu erityisiä menettelyjä.⁵³ Toisessa maassa olevien lainasaamisten vakuuskäytössä sovelletaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin versiota, jossa omaisuuserän omistusoikeus siirretään tai omaisuuserä luovutetaan tai pantataan kotimaan keskuspankille tai siihen vahvistetaan kiinnitys kotimaan keskuspankin välittäjänä toimivan kirjeenvaihtajakeskuspankin hyväksi. Toisessa maassa olevien kiinteistövakuudellisten velkakirjojen käyttöä varten on otettu käyttöön toinen ad hoc -versio, joka perustuu kiinnityksen vahvistamiseen kotimaan keskuspankin välittäjänä toimivan kirjeenvaihtajakeskuspankin hyväksi.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli on vastapuolten käytössä (sekä jälkimarkkinakelpoisten että ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien käyttöä varten) klo 9.00–16.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa) jokaisena eurojärjestelmän pankkipäivänä. Vastapuolen, joka haluaa käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia, on ilmoitettava asiasta sille kansalliselle keskuspankille, josta se haluaa saada luottoa – kotimaansa keskuspankille – ennen klo 16.00:ta EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Vastapuolen on lisäksi huolehdittava siitä, että rahapoliittisten operaatioiden vakuudet toimitetaan kirjeenvaihtajakeskuspankin tilille viimeistään klo 16.45 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Jos toimeksiannot tai toimitukset eivät ole tämän määräajan mukaisia, ne otetaan huomioon vasta seuraavana päivänä myönnettävää luottoa varten. Kun vastapuolet

51 Mikäli kansallisella keskuspankilla on tili toisessa maassa sijaitsevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää tämän tilin kautta, jos eurojärjestelmä on hyväksynyt tilin käytön. Alankomaiden keskuspankki sai vuonna 1999 luvan käyttää Euroclear Bankin (Belgia) tiliään toimittaessaan vakuudeksi tässä selvitysjärjestelmässä liikkeeselaskettuja eurobondeja. Irlannin keskuspankki (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland) sai elokuussa 2000 luvan avata vastaavanlaisen tilin Euroclear-selvitysjärjestelmässä. Tilin kautta voidaan käyttää kaikkia Euroclearissa säilytettäviä vakuuskelpoisia omaisuuseriä, mukaan lukien sellaiset vakuuskelpoiset omaisuuserät, jotka on siirretty Eurocleariin hyväksytyjen linkkien välityksellä.

52 Ks. tämän luvun alaviite 50.

53 Ks. tämän luvun alaviite 50.

ennakoivat tarpeen käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia myöhäisenä ajankohtana, niiden tulisi mahdollisuuksien mukaan toimittaa omaisuuserät etukäteen (ennakkotalletuksena). Poikkeustapauksissa tai rahapoliittisten operaatioiden niin edellyttäessä EKP voi päättää pidentää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin sulkemisaikaa TARGET2-järjestelmän sulkemisaikaan.

6.6.2 ARVOPAPERIKAUPAN SELVITYS- JÄRJESTELMIEN VÄLISET LINKIT

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä linkkejä jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien siirtämiseksi maasta toiseen.

Yhteen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmään kuuluvat voivat pitää hallussaan toisessa selvitysjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja arvopapereita tuohon järjestelmään kuulumatta selvitysjärjestelmien välisten suorien tai ketjutettujen linkkien avulla.⁵⁴ Ennen kuin linkit voidaan hyväksyä käytettäväksi eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuuksien siirtoon, on arvioitava, täyttävätkö ne EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmille asetetut vaatimukset.^{55,56}

Eurojärjestelmän kannalta sekä kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli että eri EU-jäsenvaltioissa toimivien arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit täyttävät saman tehtävän eli mahdollistavat toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuksien käytön. Toisin sanoen kummankin järjestelmän avulla vastapuolet voivat saada luottoa kotimaansa keskuspankilta myös sellaisia vakuuksia vastaan, jotka on laskettu liikkeeseen jossakin toisessa maassa toimivassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä. Tämä tehtävä toteutetaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa eri tavoin kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä linkkejä käytettäessä. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa yhteys maiden välillä toimii kansallisten keskuspankkien kautta. Keskuspankit toimivat toistensa omaisuudensäilyttäjinä. Linkkejä käytettäessä yhteys maiden välillä toimii arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien avulla.

Selvitysjärjestelmät avaavat keskenään kirjaustilin. Kirjeenvaihtajakeskuspankkiin talletettuja omaisuuseriä voidaan käyttää vain eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena. Linkin välityksellä omaisuuseriä voidaan käyttää sekä eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena että mihin tahansa muuhun vastapuolen valitsemaan tarkoitukseen. Linkkejä käytettäessä omaisuuserät ovat vastapuolen omalla tilillä sen kotimaassa olevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä eikä vastapuoli tarvitse omaisuuden säilyttäjää.

6.7 MUIDEN KUIN EUROMÄÄRÄISTEN VAKUUSIEN HYVÄKSYMINEN POIKKEUSTILANTEISSA

Joissakin tilanteissa EKP:n neuvosto voi päättää, että vakuudeksi voidaan hyväksyä myös euroalueen ulkopuolisten G10-valtioiden kotimaan valuutassaan liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja. Päätöksen yhteydessä selvennetään sovellettavia kriteereitä ja tiedotetaan vastapuolille ulkomaisten vakuuksien valinnassa ja vakuudeksi otossa sovellettavista menettelyistä, kuten arvostuksessa käytettävistä lähteistä ja periaatteista, riskienhallintamenetelmistä sekä maksu- ja toimitusmenettelyistä.

Tällaiset omaisuuserät voivat kohdan 6.2.1 vaatimuksista riippumatta olla talletettuina/rekisteröityinä Euroopan talousalueen ulkopuolella tai ne on voitu laskea liikkeeseen Euroopan talousalueen ulkopuolella, ja kuten edellä todettiin,

54 Kahden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän välinen linkki muodostuu menettelyistä ja järjestelyistä, joiden avulla järjestelmien välillä voidaan siirtää omaisuuseriä tilikirjauksina. Toinen selvitysjärjestelmä (sijoittava selvitysjärjestelmä) avaa arvopaperikaupan kirjaustilin toisessa selvitysjärjestelmässä (liikkeeseen laskeva selvitysjärjestelmä). Kun linkki on suora, arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välillä ei ole välittäjää. Toisessa maassa olevien omaisuuserien siirtämiseksi eurojärjestelmälle voidaan käyttää myös arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä ketjutettuja linkkejä. Ketjutettu linkki on sopimuksellinen ja tekninen järjestely, jossa kaksi selvitysjärjestelmää, joiden välillä ei ole suoraa linkkiä, voivat käyttää omaisuuserien selvityksessä tai vaihdossa välittäjänä kolmatta selvitysjärjestelmää.

55 EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) on ajantasainen luettelo hyväksytyistä linkeistä.

56 Ks. EKP:n www-sivustossa julkaistut vaatimukset ”Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations”, Euroopan rahapoliittinen instituutti, tammikuu 1998.

niiden ei tarvitse olla euromääräisiä. Niiden on kuitenkin oltava niitä vakuutena käyttävän vastapuolen omistuksessa.

Vastapuolet, jotka ovat Euroopan talousalueen ulkopuolelle tai Sveitsiin sijoittautuneiden luotolaitosten sivukonttoreita, eivät voi käyttää tällaisia omaisuuseriä vakuutena.

LUKU 7

VÄHIMMÄISVARANNOT¹

7.1 YLEISTÄ

EKP vaatii luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti. Vähimmäisvarantojärjestelmän oikeudellisesta perustasta säädetään EKPJ:n perussäännön artiklassa 19, Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2531/98² ja vähimmäisvarantojen soveltamisesta annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9)³. Asetuksella EKP/2003/9 taataan, että eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän ehdot ovat koko euroalueella yhdenmukaiset.

Se, kuinka suuria vähimmäisvarantoja kunkin laitoksen on pidettävä, määräytyy laitoksen varantopohjan perusteella. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmässä osapuolet voivat hyödyntää keskiarvoistamista. Tämä merkitsee sitä, että varantovelvoitteen täyttyminen määritellään sen mukaan, mikä on osapuolen varantotilin keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä pyritään pääasiassa seuraaviin rahapoliittisiin päämääriin:

- *Rahamarkkinakorkojen vakauttaminen:* Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän keskiarvoistamisen tarkoituksena on helpottaa rahamarkkinakorkojen vakauttamista kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia.
- *Rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarpeen luominen tai lisääminen:* Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä voidaan luoda rakenteellinen keskuspankkirahoituksen tarve tai lisätä sitä. Näin voidaan osaltaan parantaa eurojärjestelmän kykyä toimia tehokkaasti likviditeetin tarjoajana.

Vähimmäisvarantovelvoitetta soveltaessaan EKP:n on noudatettava eurojärjestelmälle perustamissopimuksen artiklan 105 kohdassa 1 ja EKPJ:n perussäännön artiklassa 2 määriteltyjä tavoitteita. Näihin tavoitteisiin kuuluu mm. estää sellainen epäsuotava kehitys, että rahoituksen välitys siirtyisi merkittävässä määrin pankkien ulkopuolelle tai pois maasta.

7.2 VÄHIMMÄISVARANTOJÄRJESTELMÄN ALAISET LAITOKSET

EKPJ:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan EKP vaatii jäsenvaltioihin sijoittautuneita luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja. Tämä merkitsee sitä, että eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisia ovat myös euroalueella olevat sellaisen yhteisön sivukonttorit, jonka kotipaikka on euroalueen ulkopuolella. Euroalueelle sijoittautuneiden luottolaitosten sivukonttorit euroalueen ulkopuolella eivät kuitenkaan ole tämän järjestelmän alaisia.

Laitos vapautetaan automaattisesti varantovelvoitteesta sen pitoajanjakson alusta, jonka aikana sen toimilupa on peruutettu tai jonka aikana se on luopunut toimiluvastaan tai jonka aikana rahoitukseen osallistuvan jäsenvaltion oikeusviranomais- tai muu toimivaltainen viranomais on tehnyt päätöksen laitoksen asettamisesta selvitystilamenettelyyn. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 ja asetuksen EKP/2003/9 mukaan EKP voi syrjintää harjoittamatta myös vapauttaa luottolaitoksia eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän velvoitteista, jos ne ovat tervehdyttämismenettelyn kohteena tai niiden varat on jäädytetty ja/tai jokin muu Euroopan yhteisön tai sen jäsenvaltion perustamissopimuksen artiklan 60 kohdan 2 nojalla suorittama toimi rajoittaa niiden varojen käyttöä tai EKP:n neuvosto on sellaisen vuoksi päättänyt sulkea ne joko tilapäisesti tai kokonaan pois avomarkkinaoperaatioista tai eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmästä – tai jos velvoitteiden

¹ Tämän luvun sisältö on tarkoitettu vain taustatiedoksi.

² EYVL L 318, 27.11.1998, s. 1.

³ EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

asettaminen näille laitoksille ei vastaa tämän järjestelmän tarkoitusta. Jälkimmäisessä tapauksessa EKP ottaa vapauttamispäätöksiä tehdessään huomioon ainakin yhden seuraavista kriteereistä:

- Laitoksella on lupa suorittaa ainoastaan toimituksia, joilla on jokin erityistarkoitus.
- Laitos ei saa harjoittaa aktiivista pankkitoimintaa eikä kilpailla muiden luottolaitosten kanssa.
- Kaikki laitoksen talletukset on lain mukaan korvamerkittävä alueellista ja/tai kansainvälistä kehitysapua palveleviin tarkoituksiin.

EKP laatii listan eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään kuuluvista laitoksista ja ylläpitää sitä. EKP julkistaa listan myös niistä laitoksista, jotka on vapautettu tämän järjestelmän mukaisista velvoitteistaan muista syistä kuin tervehdyttämismenettelyyn joutumisen, varojen jäädyttämisen ja/tai jonkin muun Euroopan yhteisön tai sen jäsenvaltion perustamissopimuksen artiklan 60 kohdan 2 mukaisen toimen vuoksi, joka rajoittaa laitosten varojen käyttöä tai jonka vuoksi EKP:n neuvosto on päättänyt sulkea ne joko tilapäisesti tai kokonaan pois avomarkkinaoperaatioista tai eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmästä.⁴ Vastapuolet voivat käyttää näitä listoja tarkistaakseen, onko niillä velkoja toiselle vähimmäisvarantovelvoitteen alaiselle laitokselle. Listoja, jotka ovat yleisön saatavana kunakin kalenterikuukautena eurojärjestelmän viimeisen pankkipäivän päätyttyä, käytetään laskettaessa sen pitoajanjakson varantopohjaa, joka alkaa kahden kuukauden kuluttua. Esimerkiksi huhtikuussa alkavan pitoajanjakson varantopohjan laskennassa käytettäisiin helmikuun lopussa julkistettavaa listaa.

7.3 VÄHIMMÄISVARANNOISTA MÄÄRÄÄMINEN

VARANTOPOHJA JA VELVOITEPROSENTIT

Laitoksen varantopohja määritellään suhteessa sen tase-eriin. Tasetiedot ilmoitetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n yleisen raha- ja pankkitilastoinnin mukaisesti (ks. kohta 7.5).⁵

Jos laitosta koskee laaja tiedonantovelvollisuus, sen varantopohja määritellään pitoajanjakson alkamiskuukautta kahdella kuukaudella edeltävän kalenterikuukauden lopun tasetietojen mukaan. Esimerkiksi huhtikuussa alkavan pitoajanjakson varantovelvoitteiden laskemiseksi käytettäisiin helmikuun lopun tasetietojen perusteella laskettua varantopohjaa.

EKP:n raha- ja pankkitilastoinnin säännökset mahdollistavat sen, että pienet laitokset voidaan vapauttaa osasta tiedonantovelvollisuuksiaan. Tällaisten laitosten tarvitsee ilmoittaa vain suppea määrä tasetietoja neljännesvuosittain (vuosineljänneksen lopun tasetietoina), ja ilmoitusten määräaika on pitempi kuin suuremmilla laitoksilla. Tällaisten pienten laitosten varantopohja määritellään siten, että niiden ilmoittamien kunkin vuosineljänneksen lopun tasetietojen perusteella määritellään kahden kuukauden viipeellä varantopohja kolmea seuraavaa pitoajanjaksoa varten. Esimerkiksi kesä-, heinä- ja elokuussa alkavien pitoajanjaksojen varantopohjien laskemiseksi käytettäisiin ensimmäisen neljänneksen eli maaliskuun lopun tasetietoja.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 mukaan EKP:llä on oikeus sisällyttää laitosten varantopohjaan varainhankinnasta sekä taseen ulkopuolisista eristä laitoksille aiheutuneet velat. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmässä varantopohjaan lasketaan varsinaisesti vain velkaerät ”talletukset” ja ”liikkeeseen lasketut velkapaperit” (ks. kehikko 9).

Laitosten velkoja muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten laitosten listalla oleville laitoksille tai EKP:lle tai eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Voidakseen vähentää varantopohjastaan velkaerään ”liikkeeseen lasketut velkapaperit” sisältyvät velkansa varantovelvollisille liikkeeseenlaskijan tulee voida näyttää toteen, kuinka suuri määrä näitä instrumentteja on muiden eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän

4 Listat ovat julkisia ja saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu).

5 EKP:n raha- ja pankkitilastointia esitellään liitteessä 4.

VARANTOPOHJA JA VELVOITEPROSENTIT**A. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia**Talletukset¹

- Yön yli -talletukset
- Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on enintään 2 vuotta

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Alkuperäiseltä maturiteetiltaan enintään 2 vuoden velkapaperit

B. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan velvoiteprosenttia 0Talletukset¹

- Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta
- Repomyynnit

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Alkuperäiseltä maturiteetiltaan yli 2 vuoden velkapaperit

C. Varantopohjan ulkopuolelle jäävät velat

- Velat muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille
- Velat EKP:lle ja eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille

¹ Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) ja korkotilastoista, jotka koskevat rahalaitosten soveltamia kotitalouksien ja yritysten talletus- ja lainakorkoja, annetun asetuksen (EY) N:o 63/2002 (EKP/2001/18) muuttamisesta 16. päivänä joulukuuta 2004 annettuun Euroopan keskuspankin asetukseen (EY) N:o 2181/2004 (EKP/2004/21) (EUVL L 371, 18.12.2004, s. 42) sisältyy nimenomainen vaatimus, että talletusvelat ilmoitetaan nimellisarvoon. Nimellisarvolla tarkoitetaan pääoman määrää, joka velallisen on sopimuksen perusteella maksettava takaisin velkojalle. Muutos oli tarpeen, sillä pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8. päivänä joulukuuta 1986 annettua neuvoston direktiiviä 86/635/ETY (EYVL L 372, 31.12.1986, s. 1) on muutettu siten, että tietyt rahoitusinstrumentit voidaan arvostaa käypään arvoon.

alaisten laitosten hallussa. Jos liikkeeseenlaskija ei pysty osoittamaan tätä määrää, se voi tehdä tästä tase-erästä tietyin kiinteän prosenttimäärän⁶ suuruisen vakiovähennyksen.

Velvoiteprosentit määrää EKP noudattaen ylärajaa, joka on määritelty neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2531/98. EKP soveltaa yhdenmukaista nollasta poikkeavaa velvoiteprosenttia suurimpaan osaan varantopohjaan kuuluvista eristä. Tämä velvoiteprosentti täsmennetään asetuksessa EKP/2003/9. Seuraaviin velkaeriin EKP soveltaa velvoiteprosenttia 0: ”yli kahden vuoden määräaikaistalletukset”, ”talletukset, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta”, ”repomyynnit” ja ”alkuperäiseltä maturiteetiltaan yli 2 vuoden velkapaperit” (ks. kehikko 9). EKP voi

muuttaa velvoiteprosenttia milloin tahansa. EKP ilmoittaa velvoiteprosenttien muutoksista ennen sen pitoajanjakson alkua, jolloin muutos tulee voimaan.

VARANTOVELVOITTEEN LASKEMINEN

Kunkin laitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään.

Jokainen laitos tekee 100 000 euron vähennyksen varantovelvoitteestaan kussakin jäsenvaltiossa,

⁶ Ks. asetus EKP/2003/9. EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) on lisätietoja vakiovähennyksestä; ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

johon se on sijoittautunut. Tällaisen vähennyksen myöntämisellä ei ole vaikutusta eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten laitosten lakimääräisiin velvoitteisiin.⁷

Kunkin pitoajanjakson varantovelvoitteen määrä pyöristetään lähimpään euroon.

7.4 VARANTOTALLETUSTEN PITÄMINEN

PITOAJANJAKSO

EKP julkistaa pitoajanjaksoja koskevan kalenterin vähintään kolme kuukautta ennen kunkin vuoden alkua.⁸ Pitoajanjakso alkaa sellaisen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, joka seuraa sitä EKP:n neuvoston kokousta, jossa on tarkoitus tehdä kuukausittainen arvio rahapolitiikan virityksestä. Julkistettua kalenteria saatetaan erityistilanteissa muuttaa esimerkiksi EKP:n neuvoston kokousaikataulun muuttuessa.

VARANTOTALLETUKSET

Jokaisen laitoksen on pidettävä vähimmäisvarantoaan sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisessa keskuspankissa yhdellä tai useammalla varantotilillä. Jos laitoksella on jäsenvaltiossa useampi kuin yksi toimipaikka, laitoksen hallinnollinen päätoimipaikka on velvollinen täyttämään kaikkien kotimaisten toimipaikkojen yhteenlasketut vähimmäisvarannot.⁹ Jos laitoksella on toimipaikkoja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, sen on pidettävä vähimmäisvarantoa kunkin sellaisen jäsenvaltion keskuspankissa, jossa sillä on toimipaikka.

Laitosten kansallisissa keskuspankeissa olevia selvitystilejä voidaan käyttää varantotileinä. Selvitystileillä olevia varantotalletuksia voidaan käyttää päivän mittaan tapahtumien selvitykseen ja suorituksiin. Kunkin laitoksen päivittäisen varannon määrä on sama kuin sen varantotilin saldo päivän päättyessä.

Laitos voi pyytää kotijäsenvaltionsa kansalliselta keskuspankilta lupaa pitää kaikkia vähimmäisvarantojaan välillisesti välittäjän kautta. Tavallisesti mahdollisuus pitää vähim-

mäisvarantoja välittäjän kautta on vain sellaisilla laitoksilla, joiden hallinnosta osa (esimerkiksi varainhankinta) on normaalistikin kyseisen välittäjän hoidossa (esimerkiksi säästöpankkien ja osuuspankkien verkostot voivat keskittää varantotalletuksensa). Välittäjän kautta tehtävistä vähimmäisvarantotalletuksista säädetään tarkemmin asetuksessa EKP/2003/9.

VARANTOTALLETUSTEN KOROLLISUUS

Vähimmäisvarantotalletuksille maksetaan korkoa, joka on EKP:n perusrahoitusoperaatioiden (kalenteripäivien määrällä painotettu) keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana kehikossa 10 esitetyn kaavan mukaisesti lasketuna. Varantotalletusten korko maksetaan toisena KKP-pankkipäivänä sen pitoajanjakson päättymisestä, jonka aikana korko kertyi.

7.5 VARANTOPOHJAN ILMOITTAMINEN, HYVÄKSYMINEEN JA KORJAAMINEN

Vähimmäisvarantovelvolliset laitokset laskevat itse varantopohjan erät, joiden perusteella vähimmäisvarannot määräytyvät, ja ilmoittavat ne kansallisille keskuspankeille EKP:n yleisen rahaja pankkitilastoinnin yhteydessä (ks. liite 4). Asetuksen EKP/2003/9 artiklassa 5 määritellään, miten laitoksen varantopohja ja varantovelvoite ilmoitetaan ja hyväksytään.

7 Laitokset, jotka saavat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti ryhmänä EKP:n raha- ja pankkitilastointia koskevan tiedonkeruun säännösten mukaisesti (ks. liite 4), voivat tehdä vain yhden koko konsernia koskevan vähennyksen, elleivät ne toimita varantopohjaa ja varantotalletuksia koskevia tietojaan niin tarkasti eriteltyinä, että eurojärjestelmä voi tarkistaa niiden paikkansapitävyyden ja laadun sekä määritellä varantovelvoitteen kullekin yksittäiselle ryhmään kuuluvalle laitokselle.

8 Kalenterista ilmoitetaan yleensä EKP:n lehdistötiedotteella, joka on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu). Kalenteri julkistetaan myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

9 Jos laitoksella ei ole hallinnollista päätoimipaikkaa jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, sen tulee nimetä vastaava sivukonttori, joka on vastuussa kaikkien laitoksen tuossa jäsenvaltiossa olevien toimipaikkojen yhteenlasketun vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämisestä.

VÄHIMMÄISVARANTOTALLETUKSILLE MAKSETTAVAN KORON LASKEMINEN

Vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Tässä

R_t = vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko pitoajanjaksolta t

H_t = pitoajanjakson t keskimääräinen päivittäinen vähimmäisvarantotalletus

n_t = kalenteripäivien lukumäärä pitoajanjakson t aikana

r_t = vähimmäisvarantotalletukselle maksettava korkoprosentti pitoajanjaksolta t ; korkoprosentti pyöristetään kahteen desimaaliin

i = pitoajanjakson t i :s kalenteripäivä

MR_i = marginaalikorko viimeisimmässä sellaisessa perusrahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritetaan kalenteripäivänä t tai ennen sitä päivää

Laitoksen vähimmäisvarannot ilmoitetaan ja hyväksytään seuraavasti. Joko asianomainen kansallinen keskuspankki tai laitos itse tekee aloitteen laitoksen tietyn pitoajanjakson vähimmäisvarantojen laskemiseksi. Laskemisen suorittava osapuoli ilmoittaa lasketun vähimmäisvarantojen määrän viimeistään kolme KKP-pankkipäivää ennen pitoajanjakson alkamista. Asianomainen keskuspankki voi määritellä aiemman päivämäärän määrääjäksi vähimmäisvarantojen ilmoittamiselle. Se voi määritellä myös muita aikarajoja, joiden mukaisesti laitoksen on ilmoitettava varantopohjaan ja ilmoitettuihin vähimmäisvarantoihin tehdyistä korjauksista. Ilmoituksen vastaanottaneen osapuolen on hyväksyttävä lasketut vähimmäisvarannot viimeistään pitoajanjakson alkamista edeltävänä KKP-pankkipäivänä. Ilmoituksen vastaanottaneen osapuolen katsotaan hyväksyneen

laitoksen kyseisen pitoajanjakson vähimmäisvarantojen määrän, mikäli se ei ole vastannut ilmoitukseen pitoajanjakson alkamista edeltävän KKP-pankkipäivän loppuun mennessä. Kun laitoksen pitoajanjakson vähimmäisvarannot on hyväksytty, niitä ei voi muuttaa.

Niille laitoksille, joilla on lupa toimia muiden laitosten välittäjinä välillisten varantotalletusten tekemiseksi, on määriteltävä erityisiä tiedonantovelvollisuuksia asetuksessa EKP/2003/9. Varantotalletuksen tekeminen välittäjän kautta ei muuta näin varantotalletustaan pitävien laitosten tilastointiin liittyviä tiedonantovelvollisuuksia.

EKP:llä ja kansallisilla keskuspankeilla on oikeus tarkistaa kerättyjen tietojen paikkansapitävyys ja laatu neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 mukaisesti.

7.6 VÄHIMMÄISVARANTOVELVOITTEEN TÄYTTÄMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, kun pitoajanjakson ajalta laskettu keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo laitoksen varantotilillä (-tileillä) alittaa laitokselle tuoksi pitoajanjaksoksi määrätyn varantovelvoitteen.

Jos jokin laitos ei pysty täyttämään koko varantovelvoitettaan tai osaa siitä, EKP:llä on neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 mukaisesti oikeus määrätä sille mikä tahansa seuraavista seuraamuksista:

- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan 5 prosenttiyksikköä maksuvalmiusluoton korkoa korkeampi
- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan kaksi kertaa maksuvalmiusluoton koron suuruinen
- Velvoite tehdä EKP:hen tai kansalliseen keskuspankkiin koroton talletus, joka on korkeintaan kolme kertaa varantovelvoitteen täyttämättä jääneen osan suuruinen. Talletuksen juoksuaika ei saa olla pitempi kuin ajanjakso, jonka aikana laitos ei täyttänyt varantovelvoitettaan.

Jos laitos ei täytä muita velvollisuuksiaan, joita sillä on eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten nojalla (esimerkiksi jos joitakin tarvittavia tietoja ei toimiteta ajoissa tai jos tiedot ovat puutteellisia), EKP:llä on valtuus määrätä seuraamuksia sen mukaan kuin säädetään Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2532/98 ja Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. syyskuuta 1999 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 2157/1999 (EKP/1999/4)¹⁰. EKP:n johtokunta voi määrittellä ja julkistaa periaatteet,

joiden mukaan se soveltaa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 artiklan 7 kohdassa 1 säädettyjä seuraamuksia.¹¹

Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden rikkominen on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

¹⁰ EYVL L 264, 12.10.1999, s. 21.

¹¹ Nämä periaatteet on julkaistu ilmoituksena otsikolla ”Euroopan keskuspankin ilmoitus vähimmäisvarantovelvoitteen rikkomisesta koituvien seuraamusten määrittämisestä”, EYVL C 39, 11.2.2000, s. 3.

LIITE I

ESIMERKKEJÄ RAHAPOLIITTISISTA OPERAATIOISTA JA MENETTELYISTÄ

ESIMERKIT

Esimerkki 1. Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio kiinteäkorkoisena huutokauppana	70
Esimerkki 2. Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio vaihtuvakorkoisena huutokauppana	71
Esimerkki 3. EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku vaihtuvakorkoisena huutokauppana	72
Esimerkki 4. Likviditeettiä vähentävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana	73
Esimerkki 5. Likviditeettiä lisäävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana	75
Esimerkki 6. Riskienhallintamenetelmät	77

Esimerkki I.

LIKVIDITEETTIÄ LISÄÄVÄ KÄÄNTEISOPERAATIO KIINTEÄKORKOISENA HUUTOKAUPPANA

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään kiinteäkorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Vastapuoli	Tarjous, milj. euroa
Pankki 1	30
Pankki 2	40
Pankki 3	70
Yhteensä	140

EKP päättää jakaa yhteensä 105 miljoonaa euroa.

Jaettava määrä prosentteina on

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Vastapuolille jaetut määrät ovat

Vastapuoli	Tarjous, milj. euroa	Jaettu määrä, milj. euroa
Pankki 1	30	22,5
Pankki 2	40	30,0
Pankki 3	70	52,5
Yhteensä	140	105,0

Esimerkki 2.

LIKVIDITEETTIÄ LISÄÄVÄ KÄÄNTEISOPERAATIO VAIHTUVAKORKOISENA HUUTOKAUPPANA

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään vaihtuvakorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa				Tarjoukset yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3			
3,15				0	0	
3,10		5	5	10	10	
3,09		5	5	10	20	
3,08		5	5	10	30	
3,07	5	5	10	20	50	
3,06	5	10	15	30	80	
3,05	10	10	15	35	115	
3,04	5	5	5	15	130	
3,03	5		10	15	145	
Yhteensä	30	45	70	145		

EKP päättää jakaa 94 miljoonaa euroa marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin ylittävät tarjoukset (kumulatiiviseen 80 miljoonan euron määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,4 \times 10 = 4$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	30,0	45,0	70,0	145
Jaettu määrä yhteensä	14,0	34,0	46,0	94

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppanenettelyä (hollantilainen huutokauppa), vastapuolille jaettujen määrien korko on 3,05 %.

Jos käytetään monikorkoista huutokauppanenettelyä (amerikkalainen huutokauppa), vastapuolille jaettavaan määrään ei sovelleta pelkästään yhtä korkoa, vaan esimerkiksi pankki 1 saa 5 miljoonaa euroa korolla 3,07 %, 5 miljoonaa euroa korolla 3,06 % ja 4 miljoonaa euroa korolla 3,05 %.

Esimerkki 3.

EKP:N VELKASITOUKUSTEN LIIKKEESEENLASKU VAIHTUVAKORKOISENA HUUTOKAUPPANA

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia vaihtuvakorkoista huutokauppaa käyttäen.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa			Yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3		
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Yhteensä	55	70	55	180	

EKP päättää jakaa 124,5 miljoonan euron nimellismäärän marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin alittavat tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,85 \times 20 = 17$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvedona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			Yhteensä
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	
Tarjoukset yhteensä	55,0	70,0	55,0	180,0
Jaettu määrä yhteensä	42,0	49,0	33,5	124,5

Esimerkki 4.

LIKVIDITEETTIÄ VÄHENTÄVÄ VALUUTTASWAP VAIHTUVAKORKOISENA HUUTOKAUPPANA

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. (Huom.: euron termiinkurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi).

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (x 10 000)	Määrä, milj. euroa				Yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3			
6,84				0	0	
6,80	5		5	10	10	
6,76	5	5	5	15	25	
6,71	5	5	5	15	40	
6,67	10	10	5	25	65	
6,63	25	35	40	100	165	
6,58	10	20	10	40	205	
6,54	5	10	10	25	230	
6,49		5		5	235	
Yhteensä	65	90	80	235		

EKP päättää jakaa 158 miljoonaa euroa marginaalisswap-pisteellä 6,63. Kaikki 6,63 pisteen ylittävät tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,63 pisteellä

$$\frac{158 - 65}{100} = 93 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalisswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	65,00	90,00	80,00	235,0
Jaettu määrä yhteensä	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppanenettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä ostaa operaation alkamispäivänä 158 000 000 euroa ja myy 178 540 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä myy 158 000 000 euroa ja ostaa 178 644 754 dollaria (termiinkurssi on $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Esimerkki 4. (jatkoa)

Jos käytetään monikorkoista huutokauppanenettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Terminikauppa		
Vaihtokurssi	Euro, osto	USD, myynti	Vaihtokurssi	Euro, myynti	USD, osto
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Yhteensä	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Esimerkki 5.

LIKVIDITEETTIÄ LISÄÄVÄ VALUUTTASWAP VAIHTUVAKORKOISENA HUUTOKAUPPANA

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. (Huom.: euron termiinkurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi).

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (x 10 000)	Määrä, milj. euroa			Yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3		
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Yhteensä	60	85	75	220	

EKP päättää jakaa 197 miljoonaa euroa marginaalswap-pisteellä 6,54. Kaikki 6,54 pisteen alittavat tarjoukset (195 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,54 pisteellä

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			Yhteensä
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	
Tarjoukset yhteensä	60,0	85,0	75,0	220
Jaettu määrä yhteensä	55,5	75,5	66,0	197

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppanenettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä myy operaation alkamispäivänä 197 000 000 euroa ja ostaa 222 610 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä ostaa 197 000 000 euroa ja myy 222 738 838 dollaria (termiinkurssi on $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Esimerkki 5. (jatkoa)

Jos käytetään monikorkoista huutokauppanettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Terminikauppa		
Vaihtokurssi	Euro, myynti	USD, osto	Vaihtokurssi	Euro, osto	USD, myynti
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Yhteensä	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Esimerkki 6.

RISKIENHALLINTAMENETELMÄT

Tässä esimerkissä kuvataan eurojärjestelmän likviditeettiä lisäävissä operaatioissa käytettäviin omaisuuseriin sovellettavia riskienhallintamenetelmiä.¹ Esimerkki perustuu oletukseen, että vastapuoli osallistuu seuraaviin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin:

- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 28.7.2004 ja päättyy 4.8.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 50 miljoonaa euroa 4,24 prosentin korolla.
- Pitempiaikainen rahoitusoperaatio, joka alkaa 29.7.2004 ja päättyy 21.10.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 45 miljoonaa euroa 4,56 prosentin korolla.
- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 4.8.2004 ja päättyy 11.8.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 35 miljoonaa euroa 4,26 prosentin korolla.

Operaatioiden vakuutena olevien vastapuolen jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien ominaisuudet on eritelty alla olevassa taulukossa 1.

TAULUKKO 1. OPERAATIOISSA KÄYTETYT JÄLKIMARKKINAKELPOISET OMAISUUSERÄT

Ominaisuudet						
Omaisuuserän tunnistetieto	Omaisuuserätyyppi	Eräpäivä	Korko	Koronmaksu	Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Markkina-arvon aliarvostus (%)
Omaisuuserä A	Jumbolaina (katettu pankin joukkovelkakirjalaina)	30.8.2008	Kiinteä	½ v	4	3,50 %
Omaisuuserä B	Valtion liikkeeseen laskema velkakirja	19.11.2008	Vaihtuva	1 v	4	0,50 %
Omaisuuserä C	Yrityksen liikkeeseen laskema velkakirja	12.5.2015	Nollakorkoinen		> 10	15,00 %
Hinnat prosentteina (ml. kertynyt korko) ^{*)}						
28.7.2004	29.7.2004	30.7.2004	2.8.2004	3.8.2004	4.8.2004	5.8.2004
102,63	101,98 98,35	100,55 97,95	101,03 98,15	100,76 98,56	101,02 98,73 55,01	101,24 98,57 54,87

*) Tietyn arvostuspäivän hinnat vastaavat tätä arvostuspäivää edeltävän pankkipäivän edustavinta hintaa.

Korvamerkintäjärjestelmä

Ensimmäisenä oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, jonka käyttämässä järjestelmässä omaisuuserät korvamerkitään kuhunkin operaatioon. Korvamerkintäjärjestelmissä omaisuuserät arvostetaan päivittäin. Riskienhallintamenetelmää voidaan siten kuvata seuraavasti (ks. myös oheinen taulukko 2):

¹ Esimerkki perustuu oletukseen, että vakuuksien muutospyyntötarpeen laskemisessa otetaan huomioon myönnettylle luotolle kertynyt korko ja että kynnyksipisteinä on 0,5 % myönnetystä luotosta.

Esimerkki 6. (jatkoa)

1. Vastapuoli tekee 28.7.2004 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 50,6 miljoonan euron arvosta omaisuuserää A. Omaisuuserä A on kiinteäkorkoinen jumbolaina (katettu pankin joukkovelkakirjalaina), joka erääntyy 30.8.2008. Koska sen jäljellä oleva maturiteetti on 4 vuotta, siihen sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 3,5 %. Omaisuuserän A markkinahinta sen viitemarkkinapaikalla on mainittuna päivänä 102,63 %, johon sisältyy kertynyt kuponkikorko. Vastapuolen edellytetään toimittavan sellaisen määrän omaisuuserää A, että sen markkina-arvo 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen ylittää 50 miljoonan euron jaetun määrän. Vastapuoli toimittaa siten 50,6 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää A, jonka korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 50 113 203 euroa.
2. Vastapuoli tekee 29.7.2004 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 21 miljoonan euron arvosta omaisuuserää A (markkinahinta 101,98 %, markkina-arvon aliarvostus 3,5 %) ja 25 miljoonan euron arvosta omaisuuserää B (markkinahinta 98,35 %). Omaisuuserä B on valtion vaihtuvakorkoinen joukkovelkakirja, johon sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 0,5 %. Omaisuuserän A ja omaisuuserän B korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 45 130 810 euroa, mikä ylittää vaaditun 45 000 000 euron määrän.

Heinäkuun 28. päivänä 2004 alkaneeseen perusrahoitusoperaatioon liittyvät omaisuuserät arvostetaan uudelleen 29.7.2004. Koska omaisuuserän A markkinahinta on 101,98 %, sen markkina-arvon aliarvostuksella korjattu arvo on yhä alemman ja ylempään kynnysarvon sisällä. Alun perin pantatun vakuuden katsotaan näin ollen kattavan sekä alun perin myönnetyn luoton määrän että 5 889 euron suuruisen kertyneen koron.

3. Omaisuuserät arvostetaan uudelleen 30.7.2004: omaisuuserän A markkinahinta on 100,55 % ja omaisuuserän B markkinahinta on 97,95 %. Kertyneet korot ovat 11 778 euroa 28.7.2004 alkaneesta perusrahoitusoperaatiosta ja 5 700 euroa 29.7.2004 alkaneesta pitempiaikaisesta rahoitusoperaatiosta. Näin ollen omaisuuserän A korjattu markkina-arvo ensimmäisessä operaatioissa on 914 218 euroa pienempi kuin operaation vakuusvaade (eli myönnetty luotto + kertynyt korko), mutta myös pienempi kuin 49 761 719 euron alempi kynnystaso. Vastapuoli toimittaa 950 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A, mikä 100,55 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen.²

Myös toinen operaatio aiheuttaa vakuuksien muutospyynnön, koska operaatioissa käytettyjen omaisuuserien korjattu markkina-arvo (44 741 520 euroa) jää alle alemman kynnystason (44 780 672 euroa). Tämän vuoksi vastapuoli toimittaa 270 000 euron arvosta omaisuuserää B, jonka korjattu markkina-arvo on 263 143 euroa.

4. Omaisuuserät arvostetaan uudelleen 2. ja 3.8.2004, mutta tämä ei aiheuta vakuuksien muutospyyntöä 28. ja 29.7.2004 tehtyjen operaatioiden osalta.

² Kansalliset keskuspankit voivat vaatia lisävakuutta rahana eikä arvopapereina.

Esimerkki 6. (jatkoa)

5. Elokuun 4. päivänä 2004 vastapuoli maksaa takaisin 28.7.2004 alkaneessa perusrahoitusoperaatiossa myönnetyn luoton ja 41 222 euron suuruisen kertyneen koron. Kansallinen keskuspankki palauttaa 51 550 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A.

Samana päivänä vastapuoli tekee kansallisen keskuspankin kanssa uuden takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 75 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää C. Koska omaisuuserä C on nollakorkoinen yrityksen joukkovelkakirja, jonka jäljellä oleva maturiteetti on yli 10 vuotta ja johon sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 15 %, sen markkina-arvon aliarvostuksella korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 35 068 875 euroa.

Heinäkuun 29. päivänä 2004 alkaneeseen pitempiaikaiseen rahoitusoperaatioon liittyvien omaisuuserien uudelleenarvostuksesta ilmenee, että omaisuuserien korjattu markkina-arvo on noin 262 000 euroa suurempi kuin ylempi kynnystaso, minkä vuoksi kansallinen keskuspankki palauttaa vastapuolelle 262 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää B.³

Sammiojärjestelmä

Toisena oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, joka käyttää sammiojärjestelmää. Vastapuolen käyttämiä sammioituja omaisuuseriä ei ole korvamerkitty mihinkään tiettyihin operaatioihin.

Tässä esimerkissä käytetään samaa operaatioiden sarjaa kuin edellisessä korvamerkintäjärjestelmää kuvaavassa esimerkissä. Pääasiallinen ero on, että kaikkien sammioon kuuluvien omaisuuserien korjatun markkina-arvon on uudelleenarvostuspäivinä katettava kaikkien vastapuolen ja kansallisen keskuspankin välisten avointen operaatioiden kokonaismäärä. Näin ollen 30.7.2004 tehtävä vakuuksien muutospyyntö on tässä esimerkissä sama (1 178 398 euroa) kuin korvamerkintäjärjestelmässä. Vastapuoli toimittaa 1 300 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A, mikä 100,55 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen.

Lisäksi 4.8.2004, jolloin 28.7.2004 tehty perusrahoitusoperaatio erääntyy, vastapuoli voi pitää omaisuuserät vakuustilillään. Kuten esimerkissä esitetään, omaisuuserä voidaan vaihtaa myös toiseen, jolloin 51,9 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää A vaihdetaan nimellisarvoltaan 75,5 miljoonaan euroon omaisuuserää C kaikissa rahoitusoperaatioissa myönnettyjen luottojen ja kertyneiden korkojen kattamiseksi.

Sammiojärjestelmän riskienhallintamenetelmiä kuvataan taulukossa 3.

³ Jos kansallinen keskuspankki joutuu palauttamaan vakuutta vastapuolelle toisen operaation yhteydessä, se voidaan joissakin tapauksissa nettouttaa vastapuolen kansalliselle keskuspankille ensimmäisen operaation yhteydessä maksaman vakuuden kanssa. Näin ollen suoritettaisiin vain yksi vakuusmaksu.

Esimerkki 6. (jatkoa)

TAULUKKO 2. KORVAMERKINTÄJÄRJESTELMÄ

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Myönnetty luotto
28.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

TAULUKKO 3. SAMMIOJÄRJESTELMÄ

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Myönnetty luotto
28.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Esimerkki 6. (jatkoa)

Kertynyt korko	Katettava määrä	Alempi kynnyks	Ylempi kynnyks	Korjattu markkina-arvo	Vakuuksien muutospyyntö
-	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	-
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	-
-	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	-
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	-
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	-
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	-
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	-
-	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	-
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	-
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	-

Kertynyt korko	Katettava määrä	Alempi kynnyks ¹⁾	Ylempi kynnyks ²⁾	Korjattu markkina-arvo	Vakuuksien muutospyyntö
-	50 000 000	49 750 000	Ei sovelleta	50 113 203	-
5 889	95 005 889	94 530 859	Ei sovelleta	94 926 624	-
-					
11 778	95 017 478	94 542 390	Ei sovelleta	93 839 080	-1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	Ei sovelleta	95 487 902	-
22 800					
35 333	95 063 833	94 588 514	Ei sovelleta	95 399 949	-
28 500					
-	80 034 200	79 634 029	Ei sovelleta	80 333 458	-
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	Ei sovelleta	80 248 396	-
39 900					

1) Sammiojärjestelmässä alempi kynnyks on vakuuksien muutospyyntöjen alin kynnyks. Käytännössä useimmat kansalliset keskuspankit vaativat lisävakuutta, kun vakuussammion markkina-arvon aliarvostuksella korjattu markkina-arvo laskee katettavaa kokonaismäärää pienemmäksi.

2) Sammiojärjestelmässä ylempään kynnyksen käsitteellä ei ole merkitystä, koska vastapuoli pyrkii aina toimittamaan vakuuksia yli vaaditun määrän minimoidakseen toimituskustannukset.

LIITE 2

SANASTO

Alkamispäivä (start date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio alkaa. **Takaisinostosopimukseen** ja **valuuttaswapeihin** perustuvissa operaatioissa alkamispäivä vastaa **ostopäivää**.

Alkumarginaali (initial margin): Riskienhallintatoimi, jota eurojärjestelmä voi käyttää **käänteisoperaatioissa** ja joka tarkoittaa sitä, että operaatiota varten vaadittava vakuus on yhtä suuri kuin **vastapuolelle** myönnettävä luotto lisätynä alkumarginaalin arvolla.

Amerikkalainen huutokauppa (American auction): Ks. **monikorkoinen huutokauppanenettely**.

Arvo-osuuksiksi muuttaminen (dematerialisation): Fyysisten saantodistusten tai -asiakirjojen poistaminen käytöstä siten, että raha- ja pääomamarkkinainstrumentit ovat olemassa ainoastaan tili-kirjauksina.

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä (securities settlement system, SSS): Menettely, joka mahdollistaa arvopaperien tai muiden saamistodisteiden säilytyksen ja siirron joko vastikkeettomasti (free-of-payment, FOP) tai **toimitus maksua vastaan** -periaatteella (delivery-versus-payment).

Arvopaperikeskus (central securities depository, CSD): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita tai muita saamistodisteita, pitää liikkeeseenlaskutilejä ja mahdollistaa arvopaperitapahtumien käsittelyn tilikirjausten avulla. Omaisuuserät voivat olla joko fyysisiä (mutta yhteissäilytyksessä arvopaperikeskuksen pitämässä pysäytysjärjestelmässä) tai arvo-osuusmuotoisia (jolloin ne ovat olemassa ainoastaan elektronisina kirjauksina).

Arvostuspäivä (valuation date): Päivä, jona luottotoimien kohteena olevat omaisuuserät arvostetaan.

Avomarkkinaoperaatio (open market operation): Keskuspankin aloitteesta rahoitusmarkkinoilla toteutettava operaatio. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: **perusrahoitusoperaatioihin**, **pitempiäaikaisiin rahoitusoperaatioihin**, **hienosäätöoperaatioihin** ja **rakenteellisiin operaatioihin**. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat **käänteisoperaatiot**, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä. Lisäksi rakenteellisten operaatioiden yhteydessä voidaan käyttää velkasitoumusten liikkeeseenlaskua ja **suoria kauppoja** ja hienosäätöoperaatioiden yhteydessä puolestaan **valuuttaswapeja** ja **määräaikaistalletusten keräämistä**.

Bruttomaksujärjestelmä (gross settlement system): Maksujärjestelmä, jossa maksut suoritetaan ja arvopaperit siirretään toimeksianto kerrallaan.

Eräpäivä (maturity date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio päättyy. **Takaisinostosopimuksen** tai swapin yhteydessä eräpäivä vastaa **takaisinostopäivää**.

ETA-maat (Euroopan talousalueen maat) (EEA [European Economic Area] countries): Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä Islanti, Liechtenstein ja Norja.

Etukäteen määrätty korko (pre-fixed coupon): **Vaihtuvakorkoisen instrumentin** korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tiettyinä päivinä (tai tiettyinä päivinä) ennen koron kertymisajan alkua.

Euroalue (euro area): Ne EU:n **jäsenvaltiot**, jotka ovat ottaneet käyttöön euron yhteisenä rahanaan **perustamissopimuksen** mukaisesti ja joissa harjoitetaan yhteistä rahapolitiikkaa EKP:n neuvoston vastuulla.

Eurojärjestelmä (eurosystem): Euroopan keskuspankki (EKP) ja **euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit**. Eurojärjestelmän päätöksentekuelimet ovat EKP:n neuvosto ja johtokunta.

Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi (ECAF) (Eurosystem credit assessment framework, ECAF): Menettelyt, säännöt ja tekniikat, joilla varmistetaan, että **eurojärjestelmän** kaikille vakuuskelpoisille omaisuuserille asettamat tiukat luottokelpoisuusvaatimukset täyttyvät. Tiukat luottokelpoisuusvaatimukset on asetettu erikseen jälkimarkkinakelpoisille ja ei-jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille. Eurojärjestelmä hyväksyy vakuuskelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuuden arviointia varten neljän eri lähteen luottoluokitusjärjestelmien arviot. Nämä lähteet ovat **ulkoiset luottoluokituslaitokset** (External Credit Assessment Institutions, ECAIs), **kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät** (Internal Credit Assessment Systems, ICASs), **sisäisten luottoluokitusten menetelmät** (Internal Ratings Based, IRB) ja **kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut** (Rating Tools, RTs). Lisäksi eurojärjestelmä ottaa luottokelpoisuutta arvioidessaan huomioon sellaiset institutionaaliset kriteerit ja piirteet, joilla omaisuuserien haltijoille taataan samanlainen suoja (esim. takaukset). Eurojärjestelmä määrittää luottokelpoisuutta koskevat tiukat vähimmäisvaatimukset (luottokelpoisuuden alarajan) käyttämällä normina luottoriskiä, joka vastaa yhden A:n luottoluokitusta. Eurojärjestelmässä yhden A:n luottoluokitusta vastaava maksukyvyttömyyden todennäköisyys vuoden aikajänteellä on 0,10 %.

Eurojärjestelmän pankkipäivä (Eurosystem business day): Päivä, jona EKP ja ainakin yksi **kansallinen keskuspankki** ovat avoinna **eurojärjestelmän** rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten.

Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) (European System of Central Banks, ESCB): Euroopan keskuspankki (EKP) ja EU:n jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit. On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa **perustamissopimuksen** mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapoliittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu **eurojärjestelmän** rahapolitiikan harjoittamiseen.

Haircut: Ks. **markkina-arvon aliarvostus**.

Hienosäätöoperaatio (fine-tuning operation): **Eurojärjestelmän** satunnaisesti toteuttama **avomarkkinaoperaatio**, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tasoittaa markkinoiden likviditeetin odottamattomia vaihteluja.

Hinnanalennus arvonmäärityksessä (valuation markdown): Riskienhallintamenettely, jossa keskuspankki alentaa **käänteisoperaatioissa** vakuutena käytettävien omaisuuserien teoreettista hintaa tietyllä prosenttimäärällä, ennen kuin se suorittaa markkina-arvon aliarvostuksen.¹

Hollantilainen huutokauppa (Dutch auction, single-rate auction): Ks. **yksikorkoinen huutokauppa**.

¹ Esimerkiksi V likvidiysluokkaan kuuluvien omaisuusvakuudellisten arvopaperien (jotka arvostetaan teoreettisen hinnan perusteella) teoreettisesta hinnasta vähennetään 5 %, ennen kuin suoritetaan 12 prosentin markkina-arvon aliarvostus. Kokonaisaliarvostus on siis 16,4 %.

Huutokauppa-menettely (tender procedure): Menettely, jolla keskuspankki lisää tai vähentää markkinoiden likviditeettiä. Menettely perustuu **vastapuolilta** saatuihin keskenään kilpaileviin tarjouksiin. Kilpailukykyisimmät tarjoukset hyväksytään ensin, kunnes koko se likviditeettimäärä, jonka keskuspankki halusi lisätä tai vähentää, on käytetty.

Irtisanomisehtoiset talletukset (deposits redeemable at notice): Tietyn irtisanomisajan jälkeen nostettavissa olevat talletukset. Joissakin tapauksissa talletetuista varoista voidaan nostaa tietty kiinteä määrä tietyn ajanjakson aikana tai varat voidaan nostaa erillistä sakkomaksua vastaan.

ISIN-koodi (International Securities Identification Number, ISIN): Rahoitusmarkkinoilla liikkeesseen lasketuille arvopapereille annettu kansainvälinen koodi.

Jäljellä oleva maturiteetti (residual maturity): Velkainstrumentin eräpäivään saakka jäljellä oleva aika.

Jälkikäteen määrätty korko (post-fixed coupon): **Vaihtuvakorkoisen instrumentin** korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tiettyinä päivinä (tai tiettyinä päivinä) koron kertymisaikana.

Jäsenvaltio (Member State): Tässä asiakirjassa Euroopan unionin jäsenvaltio, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan **perustamissopimuksen** mukaisesti.

Kahdenvälinen kauppa (bilateral procedure): Menettely, jossa keskuspankki käy kauppaa suoraan ainoastaan yhden tai muutaman **vastapuolen** kanssa soveltamatta huutokauppa-menettelyjä. Kahdenvälisiin kauppoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

Kansallinen keskuspankki (national central bank, NCB): Tässä asiakirjassa sellaisen EU:n **jäsen-**valtion keskuspankki, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan **perustamissopimuksen** mukaisesti.

Kansallisen keskuspankin oma luottoriskinarviointijärjestelmä (in-house credit assessment system, ICAS): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAE)** käytettävistä luottoluokituslähteistä. Tämä luottoluokituslähde käsittää tällä hetkellä neljä luottoluokitusjärjestelmää: Espanjan, Itävallan, Ranskan ja Saksan keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät.

Kaupantekopäivä (T) (trade date, T): Päivä, jona kauppa (eli kahden **vastapuolen** välinen sopimus rahoitustransaktiosta) tehdään. Kaupantekopäivä voi olla sama kuin transaktion **maksun suoritus-**päivä (suoritus saman päivän arvolla) tai edeltää suorituspäivää tietyllä pankkipäivien määrällä (maksun suorituspäivä on T + suoritusviive).

Keskiarvoistaminen (averaging provision): Järjestely, joka sallii **vastapuolten** täyttää **varantovel-**voitteensa **pitoajanjaksona** keskimääräisten **varantotalletustensa** perusteella. Keskiarvoistaminen edistää osaltaan rahamarkkinakorkojen vakautta kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia. **Eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen.

Kiinteäkorkoinen huutokauppa (fixed rate tender): **Huutokauppa-**menettely, jossa keskuspankki määrää koron etukäteen ja osallistuvat **vastapuolet** tekevät tarjouksen rahamäärästä, jonka ne haluavat tällä korolla.

Kiinteäkorkoinen instrumentti (fixed rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korko on kiinteä instrumentin koko juoksuajan.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli (correspondent central banking model, CCBM): Eurojärjestelmän luoma järjestelmä, jonka tarkoituksena on antaa **vastapuolille** mahdollisuus käyttää toisessa maassa olevia omaisuuseriä vakuutena. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa **kansalliset keskuspankit** toimivat omaisuudensäilyttäjinä toistensa puolesta. Tämä tarkoittaa, että kukin kansallinen keskuspankki pitää arvopaperitiliä kunkin muun kansallisen keskuspankin sekä EKP:n arvopaperien hoitoa varten. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli on avoin myös tietyille eurojärjestelmään kuulumattomille kansallisille keskuspankeille.

Kirjeenvaihtajapankkimenettely (correspondent banking): Menettely, jossa yksi **luottolaitos** tarjoaa maksu- ja muita palveluja toiselle luottolaitokselle. Kirjeenvaihtajapankit välittävät maksut usein sellaisten keskinäisten tilien (nostro- ja lorotilien) kautta, joihin voidaan liittää luottolimiitti. Kirjeenvaihtajapankkipalvelut ovat pääasiassa kansainvälisiä, mutta joissakin maissa niitä käytetään myös asiamiessuhteina kotimaisissa yhteyksissä. Kirjeenvaihtajapankille ulkomaisen luottolaitoksen tili on nimeltään lorotili; ulkomainen luottolaitos puolestaan kutsuu kirjeenvaihtajapankissa olevaa tiliään nostrotiliksi.

KKP-pankkipäivä (NCB business day): Päivä, jona tietyn **jäsenvaltion kansallinen keskuspankki** on avoinna **eurojärjestelmän** rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakonttorit voivat olla kiinni joinakin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen **vastapuolille** järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan näitä haarakonttoreita koskevissa transaktioissa.

Konkurssiriski (solvency risk): Riski, että syntyy tappiota raha- ja pääomamarkkinainstrumenttien **liikkeeseenlaskijan** konkurssin tai **vastapuolen** maksukyvyttömyyden johdosta.

Koronlaskukäytäntö (day-count convention): Käytäntö, jota noudattaen määrätään luottokorkoja laskettaessa huomioon otettava päivien määrä. **Eurojärjestelmän** rahapoliittisissa operaatioissa sovelletaan koronlaskukäytäntöä **todelliset päivät/360**.

Korvamerkintäjärjestelmä (earmarking system): Keskuspankin vakuushallinnassa käytettävä järjestelmä, jossa luottoa myönnetään kutakin yksittäistä transaktiota varten korvamerkittyjä vakuuksia vastaan.

Kynnyspiste (trigger point): Myönnetyn luoton arvon ennalta määrätty taso, jonka saavuttaminen laukaisee **vakuuksien muutospyynnön**.

Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti (inverse floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka haltijalle maksettava korko vaihtelee muuttuen aina vastakkaiseen suuntaan kuin viitekorko.

Käänteisoperaatio (reverse transaction): Operaatio, jolla **kansallinen keskuspankki** ostaa tai myy omaisuuseriä **takaisinostosopimuksen** perusteella, tai keskuspankin luotto-operaatio vakuutta vastaan.

Köntäsammavähennys (lump-sum allowance): Kiinteä määrä, jonka laitos vähentää, kun laskeaan sen **varantovelvoitetta eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmässä.

Liikkeeseenlaskija (issuer): Yhteisö, joka on maksuvelvollinen arvopaperiin tai muuhun rahan taikka pääomamarkkinainstrumenttiin nähden.

Linkki arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välillä (link between securities settlement systems): Kahden **arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän** väliset menettelyt ja järjestelyt, joiden avulla järjestelmien välillä voidaan siirtää arvopapereita tilikirjauksina.

Lopullinen siirto (final transfer): Peruuttamaton ja ehdoton siirto, joka täyttää siirtovelvoitteen.

Luottolaitos (credit institution): Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) artiklan 4 kohdassa 1 määritelty laitos. Näin ollen luottolaitos on 1) yritys, joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa, tai 2) muu kuin kohdassa 1 määritelty yritys tai oikeushenkilö, joka laskee liikkeeseen sähköisenä rahana olevia maksuvälineitä.

Luottoluokitusvälinepalvelu (rating tool, RT): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAF)** käytettävistä luottoluokituslähteistä. Nämä palvelut ovat kolmansien osapuolten tarjoamia sovelluksia, joissa velallisten luottokelpoisuus arvioidaan muun muassa tarkastettujen tilinpäätöstiетоjen perusteella. Kunkin sovelluksen on saatava **eurojärjestelmän** hyväksyntä, ennen kuin sitä voidaan käyttää eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa.

Läheinen sidos (close links): Tilanne, jossa vastapuolella on sidos velkainstrumenttien liikkeeseenlaskijaan/velalliseen/takaajaan siitä syystä, että 1) vastapuoli omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka vastapuoli ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, tai 2) liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, tai 3) kolmas osapuoli omistaa enemmistön sekä vastapuolen että liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta joko suoraan tai välillisesti sellaisen yhden tai useamman yrityksen kautta, jonka pääomasta kyseinen kolmas osapuoli omistaa enemmistön.

Maksimitarjouskorko (maximum bid rate): Korkein korko, jolla **vastapuolet** voivat tehdä tarjouksia **vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa**. EKP:n ilmoittaman maksimitarjouskoron ylittävät tarjoukset hylätään.

Maksukyvyttömyys (default event): **Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAF)** tarkoitettu tilanne, joka määritellään luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) ja sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä 14. kesäkuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä

2006/49/EY (uudelleenlaadittu teksti), joista käytetään yhteisnimitystä ”vakavaraisuusdirektiivi”. Vakavaraisuusdirektiivin mukaan maksukyvyttömyydestä on kyse, kun ”a) luottolaitoksen arvion mukaan on todennäköistä, että vastapuoli ei maksa vastuutaan täysimääräisesti luottolaitokselle, emoyritykselle tai sen tytäryrityksille ilman, että luottolaitos turvautuu mahdollisen vakuuden realisoinnin kaltaisiin toimiin”, ja/tai ”b) vastapuolen luottovelvoitteen hoitoon liittyvä merkittävä maksusuoritus luottolaitokselle, emoyritykselle tai sen tytäryrityksille on ollut yli 90 päivää erään-tyneenä”.

Maksun suorituspäivä (settlement date): Päivä, jona transaktioon liittyvä maksu suoritetaan. Suoritus voi tapahtua kaupantekopäivänä (suoritus saman päivän arvolla) tai yhden taikka useamman päivän kuluttua kaupanteosta (suorituspäivä on **kaupantekopäivä T** + suoritusviive).

Maksuvalmiusjärjestelmä (standing facility): Keskuspankin järjestelmä, jota **vastapuolet** voivat käyttää omasta aloitteestaan. **Eurojärjestelmä** tarjoaa käyttöön kaksi yön yli -maksuvalmiusjärjestelyä: **maksuvalmiusluoton** ja **talletusmahdollisuuden**.

Maksuvalmiusluotto (marginal lending facility): Osa **eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää**, jossa **vastapuolet** voivat saada kansallisesta keskuspankista yön yli -luottoa etukäteen vahvistetulla korolla hyväksyttävää vakuutta vastaan.

Marginaalikorko (marginal interest rate): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen korko.

Marginaaliswap-piste (marginal swap point quotation): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen **swap-piste**.

Marking to market: Ks. **vaihtelumarginaali**.

Markkina-arvon aliarvostus (valuation haircut): **Käänteisoperaatioiden** kohteena oleviin omaisuuseriin sovellettava riskienhallintatoimi, jossa keskuspankki laskee vakuutena olevien omaisuuserien arvoksi omaisuuserän markkina-arvon vähennettynä tietyllä prosentilla (aliarvostus). **Eurojärjestelmä** soveltaa markkina-arvon aliarvostuksia, jotka on eriytetty yksittäisten omaisuuserien ominaisuuksien, kuten jäljellä olevan maturiteetin, mukaan.

Maturiteetti-tiluokka (maturity bucket): omaisuuseräjoukko, jonka **jäljellä oleva maturiteetti** on tiettyjen raja-arvojen välissä, esimerkiksi kolmen ja viiden vuoden välinen maturiteetti-tiluokka.

Minimitarjouskorko (minimum bid rate): Alin korko, jolla **vastapuolet** voivat tehdä tarjouksia **vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa**.

Monikorkoinen huutokaupamenettely (multiple rate auction, American auction): Huutokauppa, jossa toteutushinta (tai hinta/**swap-piste**) on sama kuin kussakin yksittäisessä tarjouksessa tarjottu korko.

Määräaikaistalletukset (deposits with agreed maturity): Tietyksi määräajaksi tehdyt talletukset, jotka kansallisten käytäntöjen mukaan joko eivät ole nostettavissa ennen erääntymistä tai ovat nostettavissa vain sakkomaksua vastaan. Näihin talletuksiin kuuluu myös joitakin ei-jälkimarkkinakelpoisia velkapapereita, kuten ei-jälkimarkkinakelpoiset (pankki-)talletustodistukset.

Määräaikaistalletusten kerääminen (collection of fixed-term deposits): Rahapolitiikan väline, jota **eurojärjestelmä** voi käyttää vähentääkseen markkinoiden likviditeettiä hienosäätöoperaatioin. Eurojärjestelmä maksaa korkoa **vastapuolten** määräaikaisille talletuksille, jotka tehdään **kansallisissa keskuspankeissa** oleville tileille.

Määrähuutokauppa (volume tender): Ks. **kiinteäkorkoinen huutokauppa**.

Nollakorkoinen joukkovelkakirja (zero coupon bond): Arvopaperi, josta maksetaan tuottoa vain yhden kerran koko juoksuajalta. Tässä asiakirjassa nollakorkoisiksi joukkovelkakirjoiksi luetaan diskontattuina liikkeeseen lasketut arvopaperit sekä arvopaperit, jotka tuottavat yhden korkomaksun juoksuajan päättyessä. Eräs erityinen nollakorkoinen joukkovelkakirja on **strip**.

Omaisuuksensäilyttäjä (custodian): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita ja muita raha- ja pääomamarkkinainstrumentteja muiden puolesta.

Omaisuuksensäilytystili (safe custody account): Keskuspankin pitämä arvopaperitili, jolle **luotolaitokset** voivat tallettaa keskuspankin operaatioiden vakuudeksi kelpaavia arvopapereita.

Omaisuuksenvakuudellinen arvopaperi (asset-backed security, ABS): Velkainstrumentti, jonka vakuutena on tähän tarkoitukseen erityisesti varattu joukko (kiinteitä tai uusiutuvia) rahoitusvaateita, jotka muunnetaan käteiseksi tietyn ajan kuluessa. Lisäksi näihin instrumentteihin saattaa liittyä sellaisia oikeuksia tai muita omaisuuseriä, jotka takaavat maksun tai tuottojen jakamisen sovittuna ajankohtana arvopaperin haltijalle. Yleensä omaisuusvakuudellisten arvopaperien liikkeeseenlaskijana toimii varta vasten perustettu erillisyhtiö, joka on hankkinut vakuutena olevan rahoitusvaateiden joukon niiden liikkeeseenlaskijalta/myyjältä. Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden tuotot riippuvat siis pääasiassa niiden vakuutena olevien omaisuuserien tuottamasta kassavirrasta sekä sellaisista muista oikeuksista, jotka takaavat tuottojen maksamisen sovittuna ajankohtana (esim. likviditeettisopimukset, takuut tai muut erilliset takaukset).

Ostohinta (purchase price): Hinta, jolla myyjä myy tai jolla tämän on määrä myydä omaisuuserät ostajalle.

Ostopäivä (purchase date): Päivä, jona myyjä tosiasiallisesti myy omaisuuserät ostajalle.

Pankkipäivän lopetus (end-of-day): Se pankkipäivän ajankohta **TARGET2-järjestelmän** sulkeamisen jälkeen, jona TARGET2-järjestelmässä käsitellyt maksut suoritetaan lopullisesti tuon päivän osalta.

Perusrahoitusoperaatio (main refinancing operation): Säännöllinen **avomarkkinaoperaatio**, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa **käänteisoperaationa**. Perusrahoitusoperaatiot toteutetaan viikoittaisina **vakiohuutokauppoina**, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko.

Perustamissopimus (the Treaty): Euroopan yhteisön perustamissopimus. Perustamissopimuksesta käytetään usein nimitystä ”Rooman sopimus”, sellaisena kuin se on muutettuna.

Pienin jaettava määrä (minimum allotment amount): Huutokauppaoperaatiossa pienin yksittäiselle **vastapuolelle** jaettava määrä. **Eurojärjestelmä** voi päättää jakaa jonkin tietyn vähimmäismäärän kullekin huutokaupan vastapuolelle.

Pienin jako-osuus (minimum allotment ratio): Prosentteina ilmaistu alaraja **marginaalikorolla** hyväksyttävien tarjousten osuudelle kaikista tarjouksista huutokaupassa. Eurojärjestelmä voi päättää soveltaa pienintä jako-osuutta huutokaupoissaan.

Pikahuutokauppa (quick tender): **Huutokauppamenettely**, jota **eurojärjestelmä** noudattaa pääasiassa **hienosäättöoperaatioissaan** pyrkiessään vaikuttamaan nopeasti markkinoiden likviditeettitilanteeseen. Pikahuutokaupat käydään yleensä puolentoista tunnin kuluessa, ja niihin osallistuvien **vastapuolten** määrä on yleensä rajoitettu.

Pitempiaikainen rahoitusoperaatio (longer-term refinancing operation): Säännöllinen **avomarkkinaoperaatio**, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa **käänteisoperaationa**. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan kuukausittaisina **vakiohuutokauppoina**, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta.

Pitoajanjakso (maintenance period): Ajanjakso, jolta varantovelvoitteiden täyttäminen lasketaan. EKP julkistaa pitoajanjaksoja koskevan kalenterin vähintään kolme kuukautta ennen kunkin vuoden alkua. Pitoajanjaksot alkavat aina sellaisen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, joka seuraa sitä EKP:n neuvoston kokousta, jossa on tarkoitus tehdä kuukausittainen arvio rahapolitiikan mitoituksista. Pitoajanjaksot päättyvät yleensä vastaavaa maksujen suorituspäivää edeltävänä päivänä seuraavassa kuussa. Julkistettua kalenteria saatetaan erityistilanteissa muuttaa esimerkiksi EKP:n neuvoston kokousaikataulun muutosten vuoksi.

Päivänsisäinen luotto (intraday credit): Yhtä pankkipäivää lyhyemmäksi ajaksi myönnettävä luotto. Keskuspankit voivat myöntää päivänsisäistä luottoa saapuvien ja lähtevien maksujen erojen tasoittamiseksi. Luottoa voidaan myöntää 1) vakuudellisena tilinylityksenä tai 2) lainana panttia vastaan tai **takaisinostosopimuksena**.

Rahalaitos (monetary financial institution, MFI): **Euroalueen** rahaa liikkeeseen laskevaan sektoriin kuuluva rahoituslaitos. Rahalaitoksia ovat keskuspankit, kotimaassa olevat **luottolaitokset**, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, sekä kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Rakenteellinen operaatio (structural operation): **Avomarkkinaoperaatio**, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa pääasiassa säädelläkseen rahoitussektorin rakenteellista maksuvalmiusasemaa eurojärjestelmään nähden.

Repo-operaatio (repo operation): Likviditeettiä lisäävä **takaisinostosopimukseen** perustuva **käänteisoperaatio**.

RTGS-järjestelmä (reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä) (RTGS [real-time gross settlement] system): Maksujärjestelmä, jossa maksumääräykset käsitellään ja maksut suoritetaan jatkuvasti nettouttamatta toimeksianto kerrallaan reaaliaikaisesti. Ks. myös **TARGET2-järjestelmä**.

Sammiojärjestelmä (collateral pooling system): Keskuspankin vakuushallinnan järjestelmä. Siinä **vastapuolet** avaavat keskuspankissa ns. sammio-tilin, jolle ne tallettavat omaisuuseriä keskuspankin kanssa tekemiensä transaktioiden vakuudeksi. Toisin kuin **korvamerkintäjärjestelmässä**, omaisuuseriä ei sammiojärjestelmässä korvamerkitä yksittäisiä transaktioita varten.

Selvitys maasta toiseen (cross-border settlement): Kaupan selvitys eri maassa kuin toisen tai molempien osapuolten sijaintimaa.

Selvityskeskus (settlement agent): Yhteisö, joka hoitaa selvitysprosessin (esim. maksupositioiden määrittämisen, maksusuoritusten vaihdon valvomisen jne.) maksujärjestelmissä tai muissa järjestelyissä, joissa edellytetään selvitystä.

Selvitystili (settlement account): Tili, joka **TARGET2-järjestelmään** suoraan osallistuvalla osapuolella on keskuspankissa maksujen käsittelyä varten.

Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (internal ratings-based [IRB] system): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI)** käytettävistä luottoluokituslähteistä. Luottolaitokset voivat käyttää vastapuolipankkien sisäisten luottoluokitusten menetelmillä laadittuja luottokelpoisuusarvioita riskipainojen määrittämisessä EU:n vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti. Menetelmien on oltava kansallisten rahoitusvalvontaviranomaisten tunnustamia ja hyväksymiä.

Strip (strip, separate trading of interest and principal): **Nollakorkoinen joukkovelkakirja**, joka on luotu, jotta jonkin arvopaperin tiettyihin kassavirtoihin liittyvät saamiset ja saman instrumentin pääoma voitaisiin myydä erikseen.

Suora kauppa (outright transaction): Menettely, jossa omaisuuseriä ostetaan tai myydään (avistatitermiinkauppana) niiden juoksuajan päättymiseen asti.

Swap-piste (swap point): Termiinkaupan valuuttakurssin ja avistakaupan valuuttakurssin ero **valuuttaswapissa**.

Sähköinen raha (electronic money): Rahallinen arvo, joka ilmenee liikkeeseenlaskijaan kohdistuvana saamisena, joka on a) talletettu sähköiseen välineeseen, b) laskettu liikkeeseen varoja vastaan, joiden arvo on vähintään yhtä suuri kuin liikkeeseen laskettu rahallinen arvo, ja c) jonka hyväksyvät maksuvälineenä muutkin yritykset kuin liikkeeseenlaskija.

Säilyttäjä (depository): Yhteisö, jonka ensisijaisena tehtävänä on säilyttää arvopapereita joko fyysisesti tai elektronisesti ja pitää rekisteriä niiden omistuksesta.

Takaisinostohinta (repurchase price): Hinta, jolla ostaja sitoutuu myymään omaisuuserät takaisin myyjälle **takaisinostosopimukseen** perustuvassa kaupassa. Takaisinostohinta on **ostohinta** lisätynä hinnanerolla, joka vastaa myönnetylle luotolle maksettavaa korkoa operaatiossa sovellettavan maturiteetin ajalta.

Takaisinostopäivä (repurchase date): Päivä, jona ostajan on sitoumuksensa mukaisesti myytävä omaisuuserät takaisin myyjälle **takaisinostosopimukseen** perustuvassa kaupassa.

Takaisinostosopimus (repurchase agreement): Järjestely, jossa omaisuuseriä myytäessä myyjälle syntyy oikeus ja velvollisuus ostaa omaisuuserät takaisin tiettyyn hintaan tiettyinä myöhempinä ajankohtana tai vaadittaessa. Takaisinostosopimus vastaa lainanottoa vakuutta vastaan, paitsi että omaisuuserien omistus siirtyy pois myyjältä. **Eurojärjestelmän käänteisoperaatioissa** käytetään takaisinostosopimuksia, joiden maturiteetti on kiinteä.

Talletusmahdollisuus (deposit facility): Osa **eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää**, jossa **vastapuolet** voivat tehdä kansallisiin keskuspankkeihin yön yli -talletuksia etukäteen vahvistetulla korolla.

TARGET-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system, TARGET): **TARGET2-järjestelmän** edeltäjä, jonka toiminta perustui hajautettuun, kansalliset **RTGS-järjestelmät** ja EKP:n maksujärjestelmän kytkevään rakenteeseen. TARGET-järjestelmä on korvattu TARGET2-järjestelmällä suuntaviivojen EKP/2007/2 artiklassa 13 määritellyn siirtymisaikataulun mukaisesti.

TARGET2-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system, TARGET2): Euromääräisen maksuliikenteen reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä, jossa euromääräisten maksujen selvitys tapahtuu keskuspankkirahassa. TARGET2 ja sen toiminta perustuvat yhteiseen laitealustaan, jonka välityksellä kaikki maksumääräykset lähetetään ja käsitellään ja jonka välityksellä maksut vastaanotetaan teknisesti samalla tavalla. TARGET2 on oikeudellisesti rakennettu moniksi **RTGS-järjestelmiksi** (TARGET2-osajärjestelmät).

Tarjouksen yläraja (maximum bid limit): Suurimmalle hyväksyttävälle yksittäisen **vastapuolen** tekemälle tarjoukselle asetettu raja huutokauppaoperaatioissa. **Eurojärjestelmä** voi asettaa tarjouksille ylärajan, jotta yksittäiset vastapuolet eivät tekisi suhteettoman suuria tarjouksia.

Tilikirjausjärjestelmä (book-entry system): Tilinpitojärjestelmä, joka mahdollistaa arvopaperien ja muiden saamistodisteiden siirron siirtämättä fyysisesti asiakirjoja tai todistuksia (esimerkiksi arvopapereiden siirto sähköisessä muodossa). Ks. myös **arvo-osuuksiksi muuttaminen**.

Todelliset päivät/360 (actual/360): Luottokorkojen laskennassa sovellettava **koronlaskukäytäntö**, jossa korko lasketaan niiltä todellisilta kalenteripäiviltä, joiden ajaksi luotto on myönnetty. Jakajana käytetään aina 360:tä. Tätä korunlaskukäytäntöä sovelletaan **eurojärjestelmän** rahapolitiittisissa operaatioissa.

Toimitus maksua vastaan (delivery-versus-payment or delivery-against-payment system): Vaihto arvoa vastaan -suoritusjärjestelmän menettely, jolla varmistetaan, että omaisuuserät (arvopaperit tai muut rahoitusinstrumentit) **siirretään lopullisesti**, jos ja vain jos yksi tai useampi toinen omaisuuserä siirretään lopullisesti.

Ulkoinen luottoluokituslaitos (External Credit Assessment Institution, ECAI): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI)** käytettävistä arviointilähteistä ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset, joiden luottokelpoisuusarvioita **luottolaitokset** voivat käyttää riskipainojen määrittämisessä vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti. Luottoluokituslaitosten on oltava maansa rahoitusvalvontaviranomaisten tunnustamia ja hyväksymiä.

Vaihtelumarginaali (variation margin, marking to market): Eurojärjestelmä edellyttää vakuuden markkina-arvon säilyvän eurojärjestelmän likviditeettiä lisäävissä **käänteisoperaatioissa** tietyllä tasolla koko operaation ajan. Jos omaisuuserän säännöllisin välein arvioitu arvo laskee tiettyä tasoa pienemmäksi, **vastapuolen** on **kansallisen keskuspankin** vaatimuksesta toimitettava lisää omaisuuseriä tai rahaa (**vakuuksien muutospyyntö**). Jos vakuuden arvo uudelleenarvostuksessa vastaavasti ylittää tietyn tason, ylimääräiset omaisuuserät tai rahat voidaan palauttaa vastapuolelle. Ks. myös kohta 6.4.

Vaihtuvakorkoinen huutokauppa (variable rate tender): **Huutokauppamenettely**, jossa **vastapuolet** tarjoavat sekä sen rahamäärän, josta ne haluavat tehdä kaupan keskuspankin kanssa, että rahamäärälle haluamansa koron.

Vaihtuvakorkoinen instrumentti (floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korkoa tarkistetaan määräajoin jonkin viiteindeksin mukaiseksi, jotta se vastaisi muuttuneita lyhyitä tai keskipitkiä markkinakorkoja. Vaihtuvakorkoisilla instrumenteilla on joko **etukäteen määrätty korko** tai **jälkikäteen määrätty korko**.

Vakiohuutokauppa (standard tender): **Huutokauppamenettely**, jota **eurojärjestelmä** käyttää säännöllisissä **avomarkkinaoperaatioissaan**. Vakiohuutokaupat käydään 24 tunnin kuluessa. Kaikilla yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävillä **vastapuolilla** on oikeus tehdä tarjouksia vakiohuutokaupoissa.

Vakiovähennys (standardised deduction): Kiinteän prosenttimäärän suuruinen vähennys, joka voidaan tehdä **varantopohjaa** laskettaessa varantovelvollisen liikkeeseen laskemien enintään kahden vuoden velkapapereiden (ml. rahamarkkinapaperit) liikkeessä olevasta määrästä siinä tapauksessa, että varantovelvollinen ei voi osoittaa, kuinka paljon sillä on tällaisia velkoja muille **eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille, EKP:lle tai **kansalliselle keskuspankille**.

Vakuuksien muutospyyntö (margin call): **Vaihtelumarginaaliin** liittyvä menettely, jossa keskuspankki voi vaatia **vastapuolta** toimittamaan lisää omaisuuseriä (tai rahaa), jos vakuutena olevien omaisuuserien säännönmukaisesti mitattava arvo laskee alle tietyn tason. Jos vakuutena olevien omaisuuserien arvo vastaavasti niitä uudelleen arvostettaessa ylittää vastapuolen velan ja vaihtelumarginaalin yhteismäärän, vastapuoli voi pyytää keskuspankkia palauttamaan ylimääräiset omaisuuserät (tai rahan) vastapuolelle.

Valuuttasuojaus (currency hedge transaction): Liikkeeseenlaskijan ja suojausvastapuolen välinen sopimus, jolla muun valuutan kuin euron määräisen kassavirran vastaanottamisesta aiheutuvaa valuuttakurssiriskiä lievennetään osittain siten, että suojausvastapuolen maksama kassavirta (ml. suojausosapuolen mahdolliset takuut) muutetaan swapsopimuksella euromääräiseksi.

Valuuttaswap (foreign exchange swap): Samanaikainen avista- ja termiinkauppa kahden eri valuutan välillä. **Eurojärjestelmä** voi toteuttaa rahapoliittisia avomarkkinaoperaatioita valuuttaswapeina, joissa **kansalliset keskuspankit** (tai EKP) ostavat (tai myyvät) euroa avistakaupoin jotakin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myyvät (tai ostavat) sitä takaisin termiinkaupoin.

Varantopohja (reserve base): Niiden tase-erien summa, joiden perusteella lasketaan luottolaitoksen **varantovelvoite**.

Varantotalletukset (reserve holdings): **Vastapuolten varantotileillä** olevat varat, joilla vastapuolet täyttävät **varantovelvoitteensa**.

Varantotili (reserve account): **Kansallisessa keskuspankissa** oleva tili, jolla pidetään **vastapuolen varantotalletuksia**. Vastapuolten kansallisissa keskuspankeissa olevia **selvitystilejä** voidaan käyttää varantotileinä.

Varantovelvoite (reserve requirement): Laitosten velvoite pitää vähimmäisvarantoja keskuspankissa. **Eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmässä **luottolaitoksen** varantovelvoite lasketaan kertomalla sen **varantopohjaan** sisältyvien tase-erien ryhmien summat kullekin ryhmälle määritellyllä **velvoiteprosentilla**. Lisäksi laitokset tekevät **könttäsommavähennyksen** varantovelvoitteestaan.

Vastapuoli (counterparty): Rahoitustransaktion (esimerkiksi keskuspankin kanssa tehtävän minkä tahansa transaktion) vastakkainen osapuoli.

Velvoiteprosentti (reserve ratio): Keskuspankin kullekin **varantopohjaan** sisältyvälle tase-erien ryhmälle määrittelemä suhdeluku. Näiden suhdelukujen perusteella lasketaan **varantovelvoitteet**.

Yksikorkoinen huutokauppamenettely (hollantilainen huutokauppa) (single rate auction, Dutch auction): Huutokauppa, jossa kaikkiin hyväksytyihin tarjouksiin sovellettava toteutushinta (tai hinta/swap-piste) on sama kuin **marginaalikorko**.

LIITE 3

VALUUTTAINTERVENTIOIDEN JA RAHAPOLIITTISTEN VALUUTTASWAPIEN VASTAPUOLTEN VALINTA

Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinnassa noudatetaan yhdenmukaista menettelytapaa riippumatta siitä, millainen organisaatiomalli eurojärjestelmän valuuttaoperaatioita varten on valittu. Valintamenettely ei poikkea merkittävästi olemassa olevista markkinakäytännöistä, koska se perustuu kansallisten keskuspankkien nykyisin noudattamien parhaiden käytäntöjen yhdenmukaistamiseen. Eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolet valitaan pääasiassa kahdenlaisilla kriteereillä.

Ensisijaiset valintakriteerit perustuvat vakavaraisuuden periaatteeseen. Ensimmäinen vakavaraisuuskriteeri on luottokelpoisuus, jota arvioidaan yhdistämällä erilaisia menetelmiä (esimerkiksi yksityisten luokituslaitosten tekemiä luottokelpoisuusluokituksia sekä sisäisiä analyysejä oman pääoman riittävydestä ja muista indikaattoreista). Toisena kriteerinä on eurojärjestelmän vaatimus, että kaikki sen valuuttainterventioiden mahdolliset vastapuolet toimivat tunnustettujen valvontaviranomaisten valvonnassa, ja kolmantena kriteerinä on, että kaikkien eurojärjestelmän valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tiukat eettiset vaatimukset ja oltava hyvämaineisia.

Kun vastapuolten on arvioitu täyttävän vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukset, niitä arvioidaan toissijaisilla, tehokkuuteen liittyvillä kriteereillä. Ensimmäinen tehokkuuskriteeri on vastapuolen kilpailukykyinen hinnoittelu ja kyky käsitellä suuria volyymejä myös epävakaisissa markkinaoloissa. Muita tehokkuuskriteereitä ovat mm. vastapuolten tuottaman informaation laatu ja laajuus.

Mahdollisten valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten joukko on tarpeeksi laaja ja monipuolinen, jotta voidaan taata interventioiden toteuttamisessa tarvittava joustavuus ja jotta eurojärjestelmä voi valita erilaisten interventiokanavien välillä. Jotta eurojärjestelmä voisi intervenoida tehokkaasti eri alueilla ja eri aikavyöhykkeillä, se voi käyttää missä tahansa kansainvälisessä rahoituskeskuksessa olevia vastapuolia. Käytännössä merkittävä osa

vastapuolista sijaitsee kuitenkin euroalueella. Rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa.

Rahapoliittisia valuuttaswapeja toteuttaessaan kansalliset keskuspankit saattavat hallita yksittäisiin vastapuoliin liittyviä luottoriskejä limiitteihin perustuvalla järjestelmällä.

LIITE 4

EUROOPAN KESKUSPANKIN RAHA- JA PANKKITILASTOINTIIN LIITTYVÄ TIEDONKERUU¹

1 JOHDANTO

Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2533/98² määritellään ne luonnolliset ja oikeushenkilöt, jotka ovat velvollisia antamaan tietoja (ns. tiedonantajien perusjoukko), sekä annetaan luottamuksellisuutta ja täytäntöönpanoa koskevat määräykset Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä ”EKP:n perussääntö”) artiklan 5.4 mukaisesti. Lisäksi asetus oikeuttaa EKP:n käyttämään sääntelyvaltuuksiaan

- varsinaisen tiedonantajien joukon määrittelemiseksi
- EKP:n tilastovaatimusten määrittelemiseksi ja niiden panemiseksi täytäntöön euroalueeseen osallistuvien jäsenvaltioiden varsinaisessa tiedonantajien joukossa
- niiden tapausten määrittelemiseksi, joissa EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käyttää oikeuttaan tarkistaa tilastotietoja tai toimittaa pakollisen tilastotietojen keruun.

2 YLEISTÄ

Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13), sellaisena kuin se on muutettuna,³ tarkoituksena on antaa EKP:lle sekä EKP:n perussäännön artiklan 5.2 mukaisesti kansallisille keskuspankeille – jotka toteuttavat käytännön työn mahdollisimman pitkälle – edellytykset kerätä tilastoaineisto, jota tarvitaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) tehtävien suorittamiseksi ja erityisesti yhteisön rahapolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (”perustamissopimus”) artiklan 105 kohdan 2 luetelmakohdan 1 mukaisesti. Asetuksen EKP/2001/13 mukaisesti kerättävien tilastotietojen avulla laaditaan rahalaitossektorin konsolidoitu tase, jonka

päätarkoituksena on antaa EKP:lle kattava tilastollinen kuva rahatalouden kehityksestä euroalueen jäsenvaltioissa (joita tarkastellaan yhtenä talousalueena) sijaitsevien rahalaitosten yhteenlaskettujen saamisten ja velkojen pohjalta.

Rahalaitossektorin konsolidoitua tasetta koskevat EKP:n tilastoraportointivaatimukset perustuvat kolmeen keskeiseen näkökohtaan.

Ensinnäkin EKP:n on saatava vertailukelpoisia, luotettavia ja ajantasaisia tilastotietoja, jotka kerätään koko euroalueella sovellettavien yhdenmukaisten sääntöjen mukaisesti. Vaikka kansalliset keskuspankit keräävät nämä tilastotiedot hajautetusti EKP:n perussäännön artiklojen 5.1 ja 5.2 mukaisesti ja vaikka niitä kerätään tarvittavassa määrin yhdessä muiden Euroopan yhteisön tai kansallisiin tarkoituksiin kerättävien tilastojen kanssa, tietojen tulee olla riittävän yhdenmukaisia ja noudattaa tilastoinnin vähimmäisvaatimuksia, jotta saataisiin aikaan luotettava tilastopohja yhteisen rahapolitiikan määrittelemiseksi ja harjoittamiseksi.

Toiseksi asetuksessa EKP/2001/13 määriteltyjen raportointivaatimusten täytyy olla avoimuuden ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukaisia, sillä tämä EKP:n asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan koko euroalueella. Asetuksesta seuraa suoria velvoitteita luonnollisille ja oikeushenkilöille, joille EKP voi määrätä seuraamuksia, jos ne eivät täytä EKP:n tilastointiin liittyviä raportointivaatimuksia (ks. asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 7). Raportointivaatimukset määritellään tämän vuoksi selvästi, ja tapauksissa, joissa EKP voi käyttää harkintavaltaa tarkistaessaan tilastotietoja tai toimittaessaan tilastotietojen pakollisen keruun, se noudattaa harkintavallan käytössä selkeitä periaatteita.

1 Tämän liitteen sisältö on tarkoitettu vain taustatiedoksi.

2 EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

3 EYVL L 333, 17.12.2001, s. 1. Tämä asetus korvaa 1. joulukuuta 1998 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2819/98 (EKP/1998/16).

Kolmanneksi EKP:n on pyrittävä saamaan raportoinnista tiedonantajille koituva rasite mahdollisimman pieneksi (ks. asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 3, kohta a). Tilastotietoja, joita kansalliset keskuspankit keräävät asetuksen EKP/2001/13 perusteella, käytetään sen vuoksi myös varantopohjan laskemiseksi vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9)⁴ mukaisesti.

Asetuksen EKP/2001/13 artikloissa määritellään vain pääpiirteittäin varsinainen tiedonantajien joukko, sen raportointivaatimukset sekä periaatteet, joiden mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit yleensä käyttävät valtuuksiaan tilastotietojen tarkastamiseksi tai niiden pakollisen keruun toimittamiseksi. Samaisen asetuksen liitteissä I–IV on tarkat kuvaukset tilastotiedoista, joita on annettava EKP:n tilastovaatimusten ja vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi.

3 VARSINAINEN TIEDONANTAJIEN JOUKKO: TILASTOINNISSA KÄYTETTÄVÄ RAHALAITOSTEN LUETTELO

Rahalaitoksia ovat kotimaassa olevat luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, ja kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia ja/tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä). EKP laatii luettelon tämän määritelmän mukaisista laitoksista asetuksen EKP/2001/13 liitteessä I esitettyjen luokitteluperiaatteiden mukaan ja ylläpitää sitä. Toimivalta laatia ja ylläpitää tätä tilastoinnissa käytettävää rahalaitosten luetteloa on EKP:n johtokunnalla. Varsinaisen tiedonantajien joukon muodostavat euroalueella olevat rahalaitokset.

Kansallisilla keskuspankeilla on oikeus myöntää pienille rahalaitoksille poikkeuksia raportointivaatimuksista. Konsolidoidussa kuukausitaseessa mukana olevien rahalaitosten osuuden on kuitenkin tässäkin tapauksessa oltava vähintään

95 % kunkin euroalueeseen osallistuvan jäsenvaltion kaikkien rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta. Näiden poikkeusten avulla kansalliset keskuspankit voivat helpottaa pienten rahalaitosten raportointivaatimuksia (ns. ”cutting off the tail”).

4 TILASTOIHIN LIITTYVÄT RAPORTOINTIVAATIMUKSET

Konsolidoidun taseen laatimiseksi varsinaisen tiedonantajien joukon on toimitettava taseeseen perustuvat tilastotiedot kuukausittain. Lisätietoja tarvitaan lisäksi neljännesvuosittain. Raportoitavat tilastotiedot on selostettu tarkemmin asetuksen EKP/2001/13 liitteessä I.

Kansalliset keskuspankit keräävät tilastotiedot ja määrittelevät niiden toimittamisessa sovellettavat menettelyt. Asetus EKP/2001/13 ei estä kansallisia keskuspankkeja keräämästä varsinaiselta tiedonantajien joukolta EKP:n raportointivaatimusten täyttämiseksi tarvittavia tilastotietoja osana laajempaa tilastotiedonkeruuta, jonka kansalliset keskuspankit luovat hoitaakseen omalla vastuullaan olevan tiedonkeruun Euroopan yhteisön tai kansallisen lainsäädännön tai vakiintuneen käytännön mukaisesti ja joka palvelee muita tilastointitarkoituksia. Tämä menettelytapa ei saa kuitenkaan estää asetuksessa EKP/2001/13 määriteltyjen tilastovaatimusten täyttämistä. Erityistapauksissa EKP voi käyttää tällaisia muihin tarkoituksiin kerättyjä tilastotietoja omien vaatimustensa täyttämiseksi.

Jos kansallinen keskuspankki myöntää pienelle rahalaitokselle edellä mainitun poikkeuksen raportointivaatimuksista, laitokseen sovelletaan suppeampia raportointivaatimuksia (mm. tietojen toimittaminen vain neljännesvuosittain), jotka ovat välttämättömiä vähimmäisvarantojärjestelmää varten ja jotka määritellään asetuksen EKP/2001/13 liitteessä II. Muita tällaisia pieniä rahalaitoksia kuin luottolaitoksia koskevat vaatimukset on selostettu samaisen asetuksen liitteessä III. Pienet rahalaitokset, jotka ovat saaneet

4 EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

poikkeuksen raportointivaatimuksista, voivat kuitenkin halutessaan täyttää ne täysimääräisesti.

5 EKP:N VÄHIMMÄISVARANTOJA KOSKEVAAN ASETUKSEEN PERUSTUVA TILASTOTIETOJEN KÄYTTÖ

Jotta tietojen antamisesta aiheutuva rasite saataisiin mahdollisimman pieneksi ja vältettäisiin päällekkäisyyksiä tilastotietojen keruussa, taseeseen perustuvia tilastotietoja, jotka rahalaitokset ilmoittavat asetuksen EKP/2001/13 mukaisesti, käytetään myös varantopohjan laskemiseksi asetuksen EKP/2003/9 mukaisesti.

Tiedonantajien tulee ilmoittaa tilastoinnissa tarvittavat tiedot kansallisille keskuspankeille oheisessa taulukossa 1 esitetyllä tavalla. Taulukko sisältyy asetuksen EKP/2001/13 liitteeseen I. Tiedonantajat käyttävät taulukossa 1 tähdellä (*) merkittyjä soluja varantopohjansa laskemisessa (ks. luvun 7 kehikko 9).

Jotta voitaisiin laskea oikein varantopohja, johon sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia, tarvitaan yksityiskohtainen erittely yli 2 vuoden määräaikaistalletuksista, talletuksista, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta, ja luottolaitosten reposopimuksiin liittyvistä veloista, jotka kohdistuvat kotimaan ja muiden rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden sektoreihin ”rahalaitokset”, ”varantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, EKP ja kansalliset keskuspankit” ja ”valtio”, sekä sektoriin ”ulkomaat”.

Kansallisista tiedonkeruujärjestelmistä riippuen ja rajoittamatta asetuksessa EKP/2001/13 esitettyjen määritelmien ja rahalaitostaseen luokitteluperiaatteiden täydellistä noudattamista varantovelvoitteen alaiset luottolaitokset voivat vaihtoehtoisesti ilmoittaa varantopohjan laskemiseksi tarvittavat tiedot taulukon 1 a mukaisesti, lukuun ottamatta tietoja jälkimarkkinakelpoisista instrumenteista, edellyttäen että tämä ei vaikuta taulukossa 1 lihavoidulla merkittyihin eriin.

Asetuksen EKP/2001/13 liite II sisältää vähimmäisvarantojärjestelmän soveltamiseen liittyvät erityis- ja siirtymäsäännökset sekä säännökset luottolaitoksia koskevista sulautumisista.

Asetuksen EKP/2001/13 liitteessä II on erityisesti säännöksiä pieniä luottolaitoksia koskevasta tiedonkeruusta. Pienten luottolaitosten on toimitettava vähintään neljännesvuosittaiset tiedot varantopohjan laskemiseksi taulukon 1 a mukaisesti. Luottolaitosten on varmistettava, että taulukon 1 a mukaisesti toimitetut tiedot vastaavat täysin taulukon 1 määritelmiä ja luokituksia. Pienten laitosten varantopohjatiedot kolmea pitoajanjaksoa varten perustuvat vuosineljänneksen lopun tietoihin, jotka kansalliset keskuspankit keräävät.

Liitteessä on myös sääntöjä tietojen antamisesta konsolidoidusti. Saatuaan luvan EKP:ltä vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset luottolaitokset voivat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti niin, että ne koskevat ryhmää luottolaitoksia, jotka ovat vähimmäisvarantovelvollisia samalla kansallisella alueella edellyttäen, että kaikki asianomaiset laitokset ovat ilmoittaneet luopuvansa minkäänlaisista varantovelvoitteesta tehtävistä könttäsommavähennyksistä. Könttäsommavähennys jää kuitenkin koko ryhmän eduksi. Kaikki asianomaiset laitokset luettelaaan erikseen EKP:n rahalaitosten luettelossa.

Liitteessä on myös säännöksiä luottolaitoksia koskevista sulautumisista. Käsitteillä ”sulautuminen”, ”sulautuvat laitokset” ja ”vastaanottava laitos” on asetuksessa EKP/2003/9 määritelty merkitys. Pitoajanjaksolle, jolloin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen varantovelvoite lasketaan ja se on täytettävä tämän asetuksen artiklan 13 mukaisesti. Seuraavia pitoajanjaksoja varten vastaanottavan laitoksen varantovelvoitteet lasketaan tarvittaessa erityissääntöjen mukaisesti ilmoitetun varantopohjan ja tilastotietojen perusteella (ks. asetuksen EKP/2001/13 liitteen II lisäyksessä oleva taulukko). Muussa tapauksessa tilastotietojen ilmoittamisessa ja varantovelvoitteiden laskemisessa sovelletaan asetuksen EKP/2003/9 artiklan 3 mukaisia normaaleja sääntöjä. Asianomainen kansallinen

keskuspankki voi myös antaa vastaanottavalle laitokselle luvan täyttää tilastoihin liittyvän tiedonantovelvollisuutensa väliaikaisin menettelyin. Poikkeus normaalista tiedonantomenettelystä on rajoitettava mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, eikä se voi kestää kuutta kuukautta kauempaa siitä, kun sulautuminen tuli voimaan. Tämä poikkeus ei rajoita vastaanottavan laitoksen velvollisuutta täyttää tiedonantovelvoitteensa asetuksen EKP/2001/13 mukaisesti eikä tarvittaessa sen velvollisuutta vastata sulautuvien laitosten tiedonantovelvollisuudesta. Kun aikomus sulautua on tullut julkiseksi ja hyvissä ajoin ennen kuin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen on ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille menettelyistä, joiden mukaisesti se aikoo täyttää varantovelvoitteen määräytymiseen liittyvät tiedonantovelvollisuutensa

Tästä huolimatta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sovelletaan EKPJ:n perussäännön artiklaa 5, joka koskee EKP:n ja kansallisten keskuspankien toimivaltaa tilastoinnin alalla, sekä asetusta (EY) N:o 2533/98. Tämä sekä perustamissopimuksen artikla 10 (entinen artikla 5) tarkoittavat myös sitä, että niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät osallistu euroalueeseen, on suunniteltava ja toimeenpantava kansallisella tasolla kaikki asianmukaisiksi katsomansa toimenpiteet EKP:n tilastovaatimusten edellyttämän tiedonkeruun järjestämiseksi ja saatava tilastointiin liittyvät valmistelunsa ajoissa valmiiksi tullakseen euroalueen jäseniksi. Tämä velvoite on tuotu selvästi esiin asetuksen (EY) N:o 2533/98 artiklassa 4 ja johdanto-osan kappaleessa 17. Selvyyden vuoksi tämä erityisvaatimus on toistettu asetuksen EKP/2001/13 johdanto-osan kappaleissa.

6 TILASTOTIETOJEN TARKASTUS JA PAKOLLINEN KERUU

EKP sekä kansalliset keskuspankit käyttävät yleensä valtuuksiaan tarkistaa tilastotietoja ja toimittaa niiden pakollinen keruu silloin, kun tietojen toimittamisen, tarkkuuden, käsitteellisen vastaavuuden ja tietojen korjaamisen vähimmäisvaatimuksia ei ole noudatettu. Nämä vähimmäisvaatimukset on selostettu asetuksen EKP/2001/13 liitteessä IV.

7 JÄSENVALTIOT, JOTKA EIVÄT OSALLISTU EUROALUEeseen

Koska EKPJ:n perussäännön artiklan 34.1 mukaisesta asetuksesta ei johdu mitään oikeuksia tai velvoitteita jäsenvaltioille, joita koskee poikkeus (EKPJ:n perussäännön artikla 43.1), tai Tanskalle (eräistä Tanskaa koskevista määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 2) eikä sitä sovelleta Isoon-Britanniaan (eräistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvistä määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 8), asetusta EKP/2001/13 sovelletaan vain euroalueeseen osallistuviin jäsenvaltioihin.

Taulukko I. Kuukausittain toimitettavat tiedot (kannat)

Lihavoimattomina näkyvistä eristä tietoja toimittavat vain vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset

TASE-ERÄT	A. Kotimaa									
	Rahalaitokset ³⁾		Ei-rahalaitokset							
	joista varantovelv. luottolaitokset, EKP ja KKP:t	Valtio	Julkisyhteisöt		Muut	Yhteensä	Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)
			Valtio	Muut julkisyhteisöt						
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)		
VELAT										
8 Liikkeessä oleva raha										
9 Talletukset	*	*	*							
enintään vuoden yli vuoden										
9e Euro	*	*								
9.1e Yön yli				*	*					
9.2e Määräaikaiset										
enintään vuoden				*	*					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta				*	*					
yli 2 vuoden ¹⁾	*	*	*	*	*					
9.3e Irtisanomisehtoiset										
enintään 3 kk ²⁾				*	*					
yli 3 kk				*	*					
joista: yli 2 vuoden ⁴⁾	*	*	*	*	*					
9.4e Repot	*	*	*	*	*					
9x Ulkomaiset valuutat										
9.1x Yön yli				*	*					
9.2x Määräaikaiset										
enintään vuoden				*	*					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta				*	*					
yli 2 vuoden ¹⁾	*	*	*	*	*					
9.3x Irtisanomisehtoiset										
enintään 3 kk ²⁾				*	*					
yli 3 kk				*	*					
joista: yli 2 vuoden ⁴⁾	*	*	*	*	*					
9.4x Repot	*	*	*	*	*					
10 Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet										
11 Liikkeeseen lasketut velkapaperit										
11e Euro										
enintään vuoden										
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta										
yli 2 vuoden										
11x Ulkomaiset valuutat										
enintään vuoden										
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta										
yli 2 vuoden										
12 Oma pääoma ja varaukset										
13 Muut velat										

1) Sisältää hallinnollisesti säänneltävät talletukset.

2) Sisältää ei-siirtokelpoiset avistatalletukset.

B. Muut rahaliittoon osallistuvat jäsenvaltiot									C. Ulko- maat	D. Kohdis- tamattomat
Rahalaitokset ³⁾										
Ei-rahalliset										
joista varanto- velv. luotto- laitokset, EKP ja KKP:t	Julkisyhteisöt		Muut							
	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	Yhteensä	Muut rahoi- tuksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutus- laitokset ja eläke- rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voitto- tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)			
(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)
*	*	*							*	
*	*									
			*	*						
			*	*						
*	*	*	*	*					*	
			*	*						
*	*	*	*	*					*	
*	*	*	*	*					*	
			*	*						
			*	*						
*	*	*	*	*					*	
*	*	*	*	*					*	
									*	
									*	
									*	
									*	
									*	
									*	

3) Luottolaitokset voivat ilmoittaa velkansa siten, että ne kohdistuvat ryhmään "muut rahalaitokset kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit" sen sijaan että ilmoittaisivat ne kohdistettuina erikseen ryhmiin "rahalliset" ja "vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit", edellyttäen että tiedot ovat edelleen riittävän tarkkoja ja että tämä ei vaikuta taulukossa lihavoituina näkyviin eriin.

4) Tämän erän ilmoittaminen on toistaiseksi vapaaehtoista.

Taulukko I. Kuukausittain toimitettavat tiedot (jatkoa)

TASE-ERÄT	A. Kotimaa								
	Rahalaitokset	Ei-rahalliset							
		Julkis-yhteisöt	Muut						
			Yhteensä	Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet + kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)		
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	Kulutus-luotot (g)	Asunto-lainat (h)	Muut (i)	
SAAMISET									
1 Kassa									
1e josta: euro									
2 Lainat									
enintään vuoden									
yli vuoden mutta enintään 5 vuotta									
yli 5 vuoden									
2e josta: euro									
3 Muut arvopaperit kuin osakkeet									
3e Euro									
enintään vuoden									
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta									
yli 2 vuoden									
3x Ulkomaiset valuutat									
enintään vuoden									
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta									
yli 2 vuoden									
4 Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet									
5 Osakkeet ja osuudet									
6 Kiinteä omaisuus									
7 Muut saamiset									

Taulukko I a. Pieniin rahalaitoksiin sovellettavat suppeammat raportointivaatimukset vähimmäisvarantojärjestelmää varten

	Varantopohja laskettuna seuraavien taulukon 1 (velat) sarakkeiden summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
TALLETUSVELAT (euro ja ulkomaiset valuutat yhteensä)	
TALLETUKSET YHTEENSÄ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
josta:	
9.2e + 9.2x Määräaikaiset yli kaksi 2 vuotta	
josta:	
9.3e + 9.3x Irtisanomisehtoiset yli 2 vuotta	Vapaaehtoinen tietojen antaminen
josta:	
9.4e + 9.4x Repot	
	Liikkeessä olevat, taulukon 1 (velat) sarake (t)
JÄLKIMARKKINAKELPOISET VELKAINSTRUMENTIT (euro ja ulkomaiset valuutat yhteensä)	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT	
11e + 11x alkuperäinen maturiteetti enintään 2 vuotta	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT	
11e + 11x alkuperäinen maturiteetti yli 2 vuotta	

LIITE 5

EUROJÄRJESTELMÄN WWW-SIVUSTOT

Keskuspankki	www-sivusto
Euroopan keskuspankki	www.ecb.europa.eu
Belgian keskuspankki	www.nbb.be tai www.bnb.be
Saksan keskuspankki	www.bundesbank.de
Irlannin keskuspankki	www.centralbank.ie
Kreikan keskuspankki	www.bankofgreece.gr
Espanjan keskuspankki	www.bde.es
Ranskan keskuspankki	www.banque-france.fr
Italian keskuspankki	www.bancaditalia.it
Kyproksen keskuspankki	www.centralbank.gov.cy
Luxenburgin keskuspankki	www.bel.lu
Maltaan keskuspankki	www.centralbankmalta.org
Alankomaiden keskuspankki	www.dnb.nl
Itävallan keskuspankki	www.oenb.at
Portugalin keskuspankki	www.bportugal.pt
Slovenian keskuspankki	www.bsi.si
Suomen Pankki	www.suomenpankki.fi

LIITE 5
Eurojärjestelmän
www-sivustot

LIITE 6

VASTAPUOLIVELVOITTEIDEN LAIMINLYÖNTEIHIN SOVELLETTAVAT MENETTELYT JA SEURAAMUKSET

1 TALOUDELLISET SANKTIOT

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja¹, kahdenvälisiä kauppoja², vakuuksien käyttöä³ tai pankkipäivän lopetusta koskevia sääntöjä tai maksuvalmiusluoton saantiehtoja⁴, eurojärjestelmä määrää rikkomisesta taloudellisia sanktioita seuraavasti:

- a) Jos huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja tai vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkominen on ensimmäinen tai toinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, määrätään taloudellisena sanktiona vastapuolen maksettavaksi ylimääräinen korko, joka on maksuvalmiusluoton korko lisättyinä 2,5 prosenttiyksiköllä.

Huutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppoja koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä vakuuksia tai rahaa, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, ja kerrotaan kertoimella 7/360.

Vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä vakuudeksi kelpaamattomia omaisuuseriä (tai omaisuuseriä, joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena), jotka vastapuoli on joko 1) toimittanut kansalliselle keskuspankille tai EKP:lle tai 2) joita se ei ole poistanut 20 työpäivän kuluttua siitä, kun sen vakuuskelpoisista omaisuuseristä tuli vakuudeksi kelpaamattomia, tai siitä, kun se ei enää saanut käyttää niitä vakuutena. Korko kerrotaan kertoimella 1/360.

- b) Pankkipäivän lopetukseen liittyvien sääntöjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen rikkomiseen sovelletaan taloudellisena sanktiona ensimmäisen rikkomistapauksen yhteydessä ylimääräistä korkoa, jonka suuruus on maksuvalmiusluoton korko lisättyinä 5 prosenttiyksiköllä. Jos rikkominen on toinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, vastapuolen maksettavaksi määrätään ylimääräinen korko lisättyinä 2,5 prosenttiyksiköllä. Tätä

seuraavista rikkomisista korkoa lisätään aina 2,5 prosenttiyksikköä kustakin. Ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä, joka ei ole maksuvalmiusluoton saamisehtojen mukainen.

2 MUUT SEURAAMUKSET

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja ja vakuuksien käyttöä koskevia sääntöjä, eurojärjestelmä sulkee sen pois raho poliittisista operaatioista seuraavasti:

2.1 HUUTOKAUPPOJA JA KAHDENVÄLISIÄ KAUPPOJA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN RIKKOMISESTA SEURAAVA POISSULKEMINEN

Jos rikkominen on kolmas samantyyppinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vastapuolen määräajaksi pois samoin menettelyin toteutettavista samantyyppisistä avomarkkinaoperaatioista. Lisäksi se määrää taloudellisena sanktiona vastapuolen suoritettavaksi kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan lasketun ylimääräisen koron. Poissulkemista sovelletaan seuraavasti:

- a) Jos kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, on enintään 40 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista yhden kuukauden ajaksi.

1 Jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatioissa jaetun määrän katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen sen osuudeksi likviditeettiä vähentävässä operaatioissa tulleen määrän.

2 Jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia omaisuuseriä tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

3 Jos vastapuoli käyttää maksamattoman luottonsa vakuutena omaisuuseriä, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia (tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena).

4 Jos vastapuoli, jonka selvitystilillä on päivän päättyessä miinus-saldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

- b) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä, on yli 40 % mutta enintään 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kahden kuukauden ajaksi.
- c) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä, on yli 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kolmen kuukauden ajaksi.

Jos rikkomisia on edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä kohdan 2.3 soveltamista.

2.2 VAKUUKSIEN KÄYTTÖÄ KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN RIKKOMISESTA SEURAAVA POISSULKEMINEN

Jos rikkominen on kolmas sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vastapuolen pois seuraavasta avomarkkinaoperaatiosta. Lisäksi se määrää vastapuolen suoritettavaksi kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan lasketun ylimääräisen koron.

Jos rikkomisia on edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä kohdan 2.3 soveltamista.

2.3 POIKKEUSTAPAUKSISSA SOVELLETTAVA MÄÄRÄAIKAINEN POISSULKEMINEN KAIKISTA TULEVISTA RAHAPOLIITTISISTA OPERAATIOISTA

Poikkeustapauksissa, joissa velvoitteiden laiminlyönnit ovat erityisesti kyseessä olevat rahamäärät tai laiminlyöntien toistuvuus tai kesto huomioon ottaen vakavia, vastapuoli voidaan paitsi määrätä

suorittamaan kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan laskettu taloudellinen sanktio myös sulkea kolmen kuukauden ajaksi pois kaikista tulevista rahapoliittisista operaatioista.

2.4 MUISSA JÄSENVALTIOISSA SIJAITSEVAT LAITOKSET

Eurojärjestelmä voi päättää, koskeeko sääntöjä rikkoneeseen vastapuoleen sovellettava poissulkeminen myös laitoksen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivukonttoreita.

LIITE 7

LAINASAAMISET VAKUUTENA

Jotta voidaan varmistaa, että lainasaamisiin perustetaan oikeudellisesti pätevä vakuus ja että lainasaamiset pystytään vastapuolen maksukyvyttömyystapauksissa realisoimaan nopeasti, niille on asetettu seuraavat oikeudelliset lisävaatimukset:

Lainasaamisten tulee olla todistettavasti olemassa: Kansallisten keskuspankkien tulee pyrkiä varmistamaan eurojärjestelmälle vakuudeksi tarjottavien lainasaamisten olemassaolo ainakin seuraavin tavoin: 1) vastapuoli antaa kansalliselle keskuspankille vähintään neljännesvuosittain oman varmuuden ja sitoumuksen, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset ovat olemassa; jos käytettävissä on luottojen keskusrekisteri, tiedot voidaan tarkastaa myös sieltä; 2) joko kansallinen keskuspankki, valvoja tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa kertaluonteisesti menettelyt, joilla vastapuoli on toimittanut eurojärjestelmälle tiedot vakuudeksi tarjottujen pankkilainojen olemassaolosta; ja 3) kansallinen keskuspankki, luottorekisteri, valvoja tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa ajoittain vastapuolen oman varmuuden laadun ja todenperäisyyden.

Kohdassa 1 vaadittavassa neljännesvuosittaisessa omassa varmuudessa ja sitoumuksessa eurojärjestelmän vastapuolten tulee kirjallisesti

- varmistaa ja vakuuttaa, että kansalliselle keskuspankille toimitetut lainasaamiset täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät kelpoisuusvaatimukset
- varmistaa ja vakuuttaa, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset eivät ole samanaikaisesti vakuutena millään kolmannella osapuolella, ja antaa sitoumus, että lainasaamisia ei tarjota vakuudeksi kolmansille osapuolille
- varmistaa ja vakuuttaa ilmoittavansa kansalliselle keskuspankille välittömästi, kuitenkin viimeistään seuraavana pankkipäivänä, kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat olennaisesti vastapuolen ja kyseisen kansallisen keskuspankin väliseen varsinaiseen sopimussuhteeseen. Tällaisia olennaisia muutoksia

ovat erityisesti lainan ennaikainen, osittainen tai täydellinen takaisinmaksu, luottokelpoisuusluokituksen aleneminen ja olennaiset muutokset lainan ehdoissa.

Kohdissa 2 ja 3 mainitut kertaluonteiset ja ajoittaiset tarkastukset edellyttävät, että valvojille tai kansallisille keskuspankeille tai ulkopuolisille tilintarkastajille on annettu oikeus suorittaa tarkastuksia joko sovellettavien kansallisten vaatimusten nojalla tai tarvittaessa sopimusteitse.

• *Velalliselle tulee ilmoittaa lainasaamisten käytöstä vakuutena tai lainasaaminen tulee rekisteröidä:* Ilmoitettaessa velalliselle lainasaamisten käytöstä vakuutena on otettava huomioon eri lainsäädäntöalueilla sovellettavat erilaiset vaatimukset:

- a) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan lainasaamisten vakuuskäyttöön saamisen edellytyksenä on, että velalliselle on ilmoitettu niiden käytöstä vakuutena. Näissä jäsenvaltioissa ennalta tehtävä siirtoilmoitus velalliselle on edellytys lainasaamisen vakuuskelpoisuudelle. Vakuuskelpoisuuden varmistamiseksi tehtävä siirtoilmoitus velalliselle tarkoittaa, että kansallisen keskuspankin vastapuoli ilmoittaa velalliselle (kuten kansallisissa asiakirjoissa on määritelty) joko etukäteen tai lainasaamisen käyttöönoton yhteydessä käyttävänsä lainasaamista vakuutena kansalliselle keskuspankille.
- b) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan lainasaamisten vakuuskäyttöön saamiseksi tai joissakin tapauksissa lainasaamisen etuoikeusaseman varmistamiseksi edellytetään lainasaamisen vakuuskäytön rekisteröimistä niin, että sillä on julkisuusvaikutus. Näissä jäsenvaltioissa rekisteröinti on suoritettava etukäteen tai lainasaamisen käyttöönoton yhteydessä.

c) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että lainasaamisten vakuuskäyttö ei edellytä siirtoilmoitusta velalliselle tai rekisteröintiä niin, että sillä on julkisuusvaikutus, kuten edellä kohdissa a ja b. Näissä jäsenvaltioissa velalliselle on ilmoitettava lainasaamisten käytöstä jälkikäteen. Jälkikäteen tehtävä siirtoilmoitus velalliselle tarkoittaa, että vastapuoli tai kansallinen keskuspankki ilmoittaa velalliselle (kuten kansallisissa asiakirjoissa on määritelty) heti luottotapahtuman jälkeen käyttävänsä lainasaamista vakuutena kansalliselle keskuspankille. Luottotapahtumalla tarkoitetaan maksukyvyttömyyttä tai samankaltaista tapahtumaa. Tarkempi määritelmä annetaan kansallisissa asiakirjoissa.

Jos lainasaamiset ovat haltijainstrumentteja eikä sovellettava kansallinen lainsäädäntö edellytä siirtoilmoitusta, ilmoittaminen ei ole tarpeen. Tällaiset haltijainstrumentit on kuitenkin siirrettävä fyysisesti kansalliselle keskuspankille ennen niiden käyttöönottoa vakuutena tai käyttöönoton yhteydessä.

Nämä ovat vain vähimmäisvaatimukset. Kansalliset keskuspankit voivat päättää edellyttää ennakoilmoitusta tai rekisteröintiä myös muissa kuin edellä esitetyissä tapauksissa kansallisten asiakirjojen määritelmien mukaisesti.

- *Pankkialaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyviä rajoituksia ei saa olla:* Vastapuolella ei saa olla velvoitetta hankkia velallisen hyväksyntää sellaisten lainasaamista ja velallista koskevien tietojen luovuttamiseen, joita eurojärjestelmä tarvitsee voidakseen varmistaa, että lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi ja että ne pystytään realisoimaan nopeasti vastapuolen maksukyvyttömyystapauksessa. Vastapuolella ja velallisella tulee olla sopimus, jossa velallinen antaa ehdottoman suostumuksensa tällaisten lainasaamista ja velallista koskevien yksityiskohtaisten tietojen toimittamiseen eurojärjestelmälle. Sopimusta

ei kuitenkaan tarvita, jos kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan mikään sääntö ei rajoita tällaisten tietojen toimittamista.

- *Lainasaamisen käyttöön ei saa liittyä rajoituksia:* Vastapuolten tulee varmistaa, että lainasaamiset ovat täysin siirtokelpoisia ja että ne pystytään ottamaan rajoituksetta käyttöön vakuuksina eurojärjestelmälle. Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisessä sopimuksessa ei saa olla minkäänlaisia rajoituksia vakuuskäytölle, ellei kansallinen lainsäädäntö erityisesti turvaa eurojärjestelmän etuoikeusasemaa vakuuksien käytön suhteen mahdollisista sopimuksellisista rajoituksista riippumatta.
- *Lainasaamisen realisointiin ei saa liittyä rajoituksia:* Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisissä sopimuksissa ei tulisi olla minkäänlaisia rajoituksia vakuutena käytettävän lainasaamisen realisoinnin suhteen (kuten vaatimuksia, jotka koskevat realisoinnin muotoa, ajoitusta tai muuta realisointiin liittyvää).

